

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU
Yhdessä enemmän

”Paras päiväkotipäivä ikinä!”

- Seikkailukasvatus esiopetusryhmässä

Nina Suutari

2018 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Seikkailukasvatus esiopetusryhmässä

Nina Suutari
Sosionomikoulutus, Ito-kelpoisuus
Opinnäytetyö
Toukokuu, 2018/2018

Nina Suutari

Seikkailukasvatus esiopetusryhmässä

Vuosi 2018 2018 Sivumäärä 84

Tässä toiminnallisessa opinnäytetyössä tutkitaan, kuinka seikkailukasvatuksella voidaan vastata Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 asettamiin tavoitteisiin. Seikkailukasvatukseen on yhdistetty elementtejä Green care- toiminnasta. Lisäksi tavoitteena on tutustuttaa päiväkodin henkilökunta uuteen menetelmään, jota käyttää työssään sekä lähiympäristön hyödyntäminen oppimisympäristönä.

Opinnäytetyön seikkailut toteutettiin yhteistyössä Lepsämän päiväkodin esiopetusryhmien kanssa. Lepsämän päiväkodin henkilökunnalle oli seikkailukasvatus entuudestaan tuntematon ja he olivat kiinnostuneita uuden menetelmän oppimisesta. Lisäksi päiväkodissa oli tarve lähiympäristön laajemmalle hyödyntämiselle oppimisympäristönä.

Lepsämän päiväkodissa toteutettiin viisi erilaista seikkailua, joilla käytännössä testattiin seikkailukasvatuksen soveltuvuutta esiopetukseen ja voiko seikkailukasvatusta käyttää menetelmänä Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 tavoitteiden toteuttamiseen. Lasten osallisuus seikkailujen suunnittelussa huomioitiin selvittämällä lasten ajatuksia ja odotuksia seikkailulta unelmien seikkailu -piirustusten avulla. Ryhmien henkilökunta arvioi jokaisen seikkailun erikseen tarkoitukseen suunnitellun kyselylomakkeen avulla.

Sekä opinnäytetyön toteuttaja että esiopetusryhmien henkilökunta arvioivat, että seikkailukasvatuksella voi vastata sekä laaja-alaiseen osaamiseen että oppimisen osa-alueisiin. Seikkailukasvatukseen voi yhdistää esiopetuksen tavoitteita ja siten se soveltuu menetelmänä esiopetukseen. Huomionarvoista kuitenkin on, että tulos on seikkailuihin osallistuneiden subjektiivinen kokemus ja otanta on pieni. Tulos ei ole yleistettävissä.

Seikkailukasvatusta, sen vaikuttavuutta ja käytettävyyttä tulisi tutkia esiopetuksen menetelmänä jatkossakin. Tämän opinnäytetyön puitteissa saadut kokemukset seikkailukasvatuksesta esiopetuksessa ovat myönteiset ja kiinnostavaa olisi tutkimustieto esimerkiksi seikkailukasvatuksen vaikutuksista ryhmäytymiseen.

Nina Suutari

The best day ever! - Outdoor adventure education in preschool.

Year 2018	2018	Pages	84
-----------	------	-------	----

The purpose of this functional thesis was to examine how outdoor adventure education could respond to the goals set by the Curriculum for pre-primary education in 2014. The thesis combined outdoor adventure education with a few elements of Green Care. In addition, an aim was to familiarize the personnel of Lepsämä's day-care centre with a new method and how to use it. The underlying idea for this was to increase the utilization of the vicinity of the day-care centre as a learning environment.

This thesis was implemented in cooperation with Lepsämä's day-care centre. All children, who took part in the adventures, were pre-schoolers. Outdoor adventure education was unfamiliar to the personnel of the day-care centre and they were interested in learning a new method. In addition, the need for using the vicinity more as a learning environment arose from the day-care centre.

Five different adventures were put into practice with the pre-schoolers. Each adventure was then tested to establish how outdoor adventure education could respond to the goal set by the curriculum for pre-primary education and whether or not outdoor adventure education could be used as a method in preschool. While planning the adventures children's participation was taken into account by giving the children an opportunity to tell their thoughts and expectations about adventure. Children drew a picture about 'my dream adventure'. The personnel evaluated each adventure by responding to a questionnaire designed for that purpose.

Both the author of the thesis and the staff of the pre-school groups estimated that outdoor adventure education could respond to both broad competence development and multidisciplinary learning. It is possible to combine the goals of the curriculum for pre-primary education and outdoor adventure education and thus outdoor adventure education was established to be a suitable method for pre-school education. However, it is noteworthy that the result was the subjective opinions of the author of the thesis and the personnel of the day-care centre, in addition the sampling was small. The result is not generalizable. Outdoor adventure education and its effectiveness and usability should be further explored as a method of pre-school education. The experiences gained in this thesis from outdoor adventure education used in preschool education were positive and it would be interesting to research, for example, how outdoor adventure education affects grouping.

Keywords: outdoor adventure education, preschool, the Curriculum for pre-primary education in 2014, Green care,

Sisällys

1	Johdanto	7
2	Seikkailukasvatusta vai elämyspedagogiikkaa?	9
2.1	Seikkailukasvatus	10
2.2	Seikkailukasvatuksen suunnittelu ja toteutus.....	12
3	Green care	13
4	Oma tulokulmani seikkailukasvatukseen	14
5	Esiopetuksen arvot ja tavoitteet	15
5.1	Arvot ja oppimiskäsitys	16
5.2	Laaja-alainen osaaminen	16
5.3	Esiopetuksen viisi oppimisen osa-alueita	18
5.3.1	Ilmaisun monet muodot	18
5.3.2	Kielen rikas maailma	18
5.3.3	Minä ja meidän yhteisömme	19
5.3.4	Tutkin ja toimin ympäristössäni	19
5.3.5	Kasvan ja kehityn	19
5.4	Seikkailukasvatus toiminnallisena menetelmänä esiopetussuunnitelman toteuttamisessa.....	20
6	Seikkailujen suunnittelu.....	21
6.1	Yhteistyö päiväkodin kanssa	22
6.2	Unelmien seikkailu lasten piirtämänä	23
6.3	Seikkailujen reflektointi	26
7	Seikkailujen toteutus	27
7.1	Salasana hukassa	28
7.1.1	Perillä päämajassa - seikkailun reflektointi	32
7.1.2	Kasvattajien kokemukset seikkailusta	35
7.2	Korttelikoodaus.....	35
7.2.1	Robotin varaosat löytyivät - seikkailun reflektointi.....	37
7.2.2	Kasvattajien kokemukset seikkailusta	39
7.3	Shamaanin apuna	39
7.3.1	Noitarumpujen kumina - seikkailun reflektointi	43
7.3.2	Kasvattajien kokemukset seikkailusta	44
7.4	Geokätkö	45
7.4.1	Mitä geokätkössä oli? - seikkailun reflektointi	46
7.4.2	Kasvattajien kokemukset seikkailusta	47
7.5	Luontopolku	47
7.5.1	Luonnon rauhoittava vaikutus - seikkailun reflektointi	51

7.5.2 Kasvattajien kokemukset seikkailusta.....	54
7.6 Oma kokemukseni seikkailuista	55
8 Pedagogiset tavoitteet seikkailuissa	57
9 Esiopetusryhmien henkilökunnan arvio toiminnasta	61
10 Johtopäätökset	64
10.1 Tavoitteisiin vastaaminen	66
10.2 Tulosten yleistettävyys ja luotettavuus.....	67
11 Pohdinta.....	68
Lähteet	72
Taulukot	76
Liitteet.....	77

1 Johdanto

Olen ollut aina kiinnostunut metsässä liikkumisesta. Liikun paljon vapaa-aikanani, yksin ja omien lasteni kanssa, metsässä ja luonnossa. Myös työssäni päiväkodissa retkeilen mielelläni lasten kanssa ja osan toimintatuokioista olen siirtänyt ulos, niin päiväkodin pihalle kuin lähiympäristöön. Olen huomannut, että metsäretkillä ja luonnolla on rauhoittava vaikutus sekä aikuisiin että lapsiin. Metsässä lapsilla tulee keskinäisiä ristiriitatilanteita huomattavasti vähemmän kuin sisätiloissa tai päiväkodin pihalla. Lisäksi he leikkivät isoimmissa porukoissa ja myös sellaisten lasten kanssa, joiden seuraan eivät päiväkodilla hakeudu.

Opinnäytetyöni aihetta miettiessäni metsäeskaritoiminta, toiminnallinen oppiminen ja liikkuminen pyöivät mielessä. Aihe kuitenkin haki pitkään muotoaan. Ehdin opintojeni aikana kehittää monenlaista ajatusta ja joitain työstää jo tutkimuskysymyksenkin tasolle. Viimeinen työharjoitteluni Nurmijärven kunnan päiväkodissa kuitenkin selkiytti mielessäni ajatuksen, että haluan tutkia lähiympäristön hyödyntämistä oppimisympäristönä. Päiväkodin arjessa havaitsin nopeasti, että sisätilat ovat rajalliset, istumista ja melua oli toisinaan paljon ja lähiympäristön käyttäminen oppimisympäristönä oli vähäistä. Ulkona ja luonnossa liikkuessa lapsilla on mahdollisuus toimia isommassa tilassa ja vähentää ympäröivää melua. Myös päiväkodissa nousi esiin halu hyödyntää päiväkodin lähiympäristöä oppimisympäristönä tehokkaammin ja yhteistyö esiopetusryhmien kanssa opinnäytetyötäni varten aloitettiin. Retkiä päiväkodissa oli tehty jonkun verran, kuten myös liikuntaan ja liikkumiseen oli kiinnitetty paljon huomiota, mutta lähikohteiden hyödyntäminen oppimisympäristönä oli jäänyt puolitiehen, vaikka tämä on tavoitteena myös Nurmijärven kunnan (2016, 10-11) esiopetussuunnitelmassa.

Tutustuessani erilaisiin toiminnallisiin menetelmiin, vastaan tuli seikkailukasvatus. Aihe oli minulle entuudestaan tuntematon, mutta vaikutti kiinnostavalle menetelmälle. Tutustuttuani tarkemmin seikkailukasvatukseen huomasin sen soveltuvuuden varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen. Keskustelin useampaan otteeseen molempien esiopetusryhmien lastentarhanopettajien kanssa ja päädyin ehdottomaan heille lähestymistavaksi seikkailukasvatusta. He tarttuivat ehdotukseen innokkaasti.

Näin opinnäytetyöni aihe selkiytyi ja menetelmä valikoitui. Tässä työssä tutkin ja käytännössä kokeilen, kuinka seikkailukasvatuksella voidaan vastata Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 asettamiin tavoitteisiin.

Niin Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016 kuin Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014 kannustavat kehittämään uusia toimintatapoja. Lepsämän päiväkodin henkilökunnalle seikkailukasvatus olikin entuudestaan tuntematon menetelmä, joten opinnäytetyöni yksi tavoite oli tutustuttaa esiopettajat seikkailukasvatukseen ja siihen, kuinka sitä voi hyödyntää työssä yhtenä menetelmänä peilaten esiopetuksen opetussuunnitelmaan. Molemmat

asiakirjat lisäksi korostavat leikin merkitystä lapsen hyvinvoinnille ja oppimiselle sekä kannustavat yhdessä toimiseen ja kokemiseen. Lasta tulee kannustaa terveellisiin ja liikunnallisiin elämäntapoihin niin sisällä kuin ulkona sekä pitkäkestoista istumista tulisi välttää. Oppimisympäristön tulee olla monipuolinen tukien lasten luontaista uteliaisuutta sekä oppimisen ja tutkimisen halua hyödyntäen lähiympäristöä. (Opetushallitus 2016a, 29-30; Opetushallitus 2016b, 14.) Tavoitteita, jotka koen itse arvokkaiksi ja joihin haluan seikkailukasvatuksella vastata.

Liikunnalla on tärkeä ja luontainen osuutensa seikkailukasvatuksessa. Oppaassa *Iloa, leikkiä ja yhdessä tekemistä, varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suositukset* (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016, 5) todetaan, että lasten ja perheiden elinympäristöt ja -tavat ovat viime vuosina muuttuneet vaikuttaen fyysiseen aktiivisuuteen ja sen laatuun. Lasten kokemukset erilaisissa maastoissa liikkumisesta on vähäistä aiheuttaen kömpelyyttä, ja heidän leikkiympäristönsä ovat kapeutuneet (Juusola 2017a, 73, Kyttän 2003 ja Sääkslahden mukaan). Lisäksi liikunta on perinteisesti mielletty fyysisen kunnan kohottamisen välineeksi, mutta sen yhteyttä oppimiseen ei ole ymmärretty (Ahlstrand 2017, 21). Haluan seikkailukasvatuksen varjolla tarjota lapsille mahdollisuuden luonnossa liikkumiseen ja motoristen taitojen harjoittamiseen. Nykyisen suosituksen mukaan varhaiskasvatukseen lapsen tulisi liikkua vähintään kolme tuntia päivässä sisältäen kaiken liikkumisen kevyestä erittäin vauhdikkaaseen fyysiseen aktiivisuuteen. Motoristen taitojen kehittymisen kannalta on tärkeää, että lapsella on mahdollisuus haastaa omia fyysisiä rajojaan ilman liikaa varovaisuutta. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016, 9.)

Kuten niin moni asia elämässä, myös tämä opinnäytetyö muovautui ja haki omaa uraansa useaan kertaan työskentelyn aikana. Päätettyäni valita tulokulmaksi seikkailukasvatuksen, tutustuin sen myötä myös Green care -toimintaan ja luonnon hyvinvointiin vaikuttaviin tutkimuksiin. Vaikutuin. Löysin vahvistusta omille havainnoilleni. Halusin ottaa elementtejä Green care -toiminnasta osaksi seikkailukasvatusta ja perehtyä tarkemmin teoriaan siitä, miten moninaisia hyvää tekeviä vaikutuksia luonnolla ihmisen hyvinvoinnille onkaan. Olinhan päättänyt toteuttaa seikkailut pääasiassa luonnossa, joten hyvinvointivaikutuksilta ei voinut välttyä.

Toteutin opinnäytetyöni Lepsämän päiväkodissa, joka on viisi ryhmäinen päiväkotikoti Nurmijärvellä Lepsämässä. Talossa oli toimintavuonna 2017-18 kaksi esiopetusryhmää, Ilvekset ja Oravat. Lisäksi talossa on kaksi 3-5 vuotiaille lapsille tarkoitettua varhaiskasvatusryhmää, Otsot ja Ahmat. Molemmista ryhmissä on 21 lasta. Siilien ryhmä on alle kolme vuotiaiden ryhmä ja lapsia ryhmässä on 12. Ryhmiksi seikkailuun valittiin esiopetusryhmät, joissa oli yhteensä 43 lasta.

Opinnäytetyöni on toiminnallinen, sillä haluin käytännössä suunnitella ja toteuttaa seikkailukasvatusta ja näin saada myös itse käytännön tuntumaa seikkailukasvatukseen. Lisäksi

seikkailukasvatuksella esiopetuksen tavoitteisiin vastaamista olisi ollut vaikea yksin teorian tasolla tutkia, vaan se vaati rinnalleen käytännön kokeilun ja päiväkodin henkilön arvioita onnistumisesta.

Seikkailuja toteutimme yhteensä viisi, kolme huhtikuussa ja kaksi toukokuussa. Huhtikuussa seikkailut [järjestettäisiin](#) [järjestettiin](#) peräkkäisinä päivinä, toukokuussa kahdella eri viikolla. Ennen seikkailujen toteuttamista sovimme, että käyn juttelemassa lasten kanssa, mitä seikkailu on ja kartoittamassa heidän näkemyksiään unelmien seikkailusta. Toiveena oli, että lasten kiinnostuksen kohteita ja toiveita pystyttäisiin liittämään osaksi seikkailuja. Lastentarhanopettajien toiveena puolestaan oli, että seikkailujen tulee olla suhteellisen helposti päiväkodin arjessa toteutettavia ja niiden kesto ei saa olla liian pitkä, jotta seikkailun ehtii toteuttaa, mutta myös tuoda työhön uusia ajatuksia ja tapoja toteuttaa esiopetusta.

Seikkailujen jälkeen keräsin lasten ajatuksia ja kokemuksia seikkailuista reflektoiden lasten kanssa. Päädyin käyttämään toiminnallista reflektointia, pääasiassa piirtämistä. Näin syntyneitä piirustuksia hyödynsin kartoittaessani lasten kokemusta seikkailusta. Kasvattajien arvioiden keräämiseen käytin suunnittelemani strukturoitua lomaketta, jossa oli myös kolme avointa kysymystä. Saamieni arvioiden perusteella arvioin toteutettujen seikkailujen soveltuvuutta ja käytettävyyttä esiopetuksessa.

2 Seikkailukasvatusta vai elämyspedagogiikkaa?

Seikkailukasvatuksen ollessa minulle uusi ja vieras menetelmä, aloitin aiheeseen perehtymisen teorian tietoon tutustumisella ja käsitteiden selkiyttämällä itselleni. Varsin nopeasti huomasi, että käsitteiden seikkailukasvatus, -terapia tai -pedagogiikka sekä elämyspedagogiikka ja toiminnallinen tai kokemuksellinen oppiminen tarkka, toisistaan erottuva määrittely on hankalaa, sillä termien käyttö riippuu kontekstista, missä niitä käytetään eikä niiden käyttö ole vakiintunut suomalaiseen viralliseen kasvatuskäsitteistöön. Myös kulttuurisella taustalla on vaikutuksensa termistöön, sillä seikkailukasvatuksen (outdoor adventure education) katsotaan juontuvan brittiläis-amerikkalaisesta kokemuksellisesta oppimisesta ja elämyspedagogiikan (Erlebnispädagogik) saksalaisesta reformipedagogiikasta. Tämän lisäksi seikkailullista ja elämyksellistä toimintaa toteutetaan niin sosiaalityössä, nuorisotyössä, koulussa kuin varhaiskasvatuksessa, joista jokainen antaa omanlaisen painotuksen ja arvomaailman toiminnalle. Yksinkertaistettuna voisi sanoa, että seikkailukasvatuksessa yhdistyvät seikkailu ja kasvatus ja elämyspedagogiikassa elämys ja kasvatus. (Karppinen & Latomaa 2015, 38-39, 45; Linnossuo 2007, 203; Karppinen 2005, 19; Kokljuschkin 1999, 31.)

Oleellisin ero seikkailupedagogiikan ja elämyspedagogiikan välillä Karppisen ja Latomaan (2015, 47) mukaan on, että seikkailu ei voi koskaan täysin etukäteen suunnitella, vaan se on aina jossain määrin arvaamatonta. Elämyspedagogiikassa toiminta on maltillisempaa ja siinä

käytetään toiminnallisia menetelmiä. He kuitenkin jatkavat ollen yhtä mieltä Kokljuschkin (1999) kanssa, että pedagogisesti ajateltuna eroa ei välttämättä tarvitse tehdä, sillä niin seikkailukasvatuksessa, elämyspedagogiikassa kuin kokemuksellisessa oppimisessä toiminta perustuu elämyksiin, toimintaan, kokemuksiin ja reflektointiin. (Karppinen & Latomaa 2015, 47; Kokljuschkin 1999, 31.)

Puhui sitten seikkailukasvatuksesta tai elämyspedagogiikasta, yhteistä on kokemuksellisuus ja elämysten tuottaminen. Sekä Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa 2014 (jatkossa Vasu) että Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteissa 2014 (jatkossa Eops) kokemalla, tutkimalla ja leikin kautta oppiminen nousevat esiin. Molemmissa mainitaan liikkuminen, kokeminen, elämys ja leikki useissa kohdissa. Sana elämys mainitaan Vasussa viisi kertaa ja Eopsissa kaksi kertaa. Vasussa mainitaankin, että elämys auttaa lasta ymmärtämään syy- ja seuraussuhteita sekä kehittymään ajattelijoina ja oppijoina (Opetushallitus 2016a, 28). Sana kokemus eri muodoissa mainitaan Eopsissa jo 34 kertaa. Kokemuksellisuus onkin kantava ajatus esiopetuksessa. Kokemuksellisen työtavan katsotaan tarjoavan lapselle elämyksiä ja siten vahvistavan oppimismotivaatiota (Opetushallitus 2016b, 28).

Kun tarkastellaan kielitoimiston sanakirjan selitystä sanalle elämys, sen määritellään tarkoitettavan voimakkaasti vaikuttavaa kokemusta. Kokemus puolestaan tarkoittaa kokemalla saatua tietoa tai taitoa, mutta myös perehtyneisyyttä, harjaannusta ja tottumusta sekä koettua tapusta, elämystä. (Kotimaisten kielten keskus ja Kielikone Oy, 2017.) Kuten Kielitoimiston sanakirjan määritelmät osoittavat, kietoutuvat sanat kokemus ja elämys toisiinsa. Elämys ja kokemus tuottavat lapselle uutta tietoa, jota hän voi reflektoinnin kautta sisäistää uudeksi, opituksi asiaksi (Karppinen & Latomaa 2007, 12).

Elämys on kuitenkin aina henkilökohtainen kokemus ja mikä on elämyksellistä yhdelle, voi olla merkityksetön kokemus toiselle (Karppinen & Latomaa 2007, 13; Latomaa 2010, 96-97). Timo Latomaa (2010, 82) mukaan lapsen aikaisempi kokemusmaailma vaikuttaa siihen, millaisen merkityksen lapsi kokemukselleen antaa. Ennen reflektointia kokemus on usein jäsentymätön eikä lapsi osaa liittää sitä kokemusmaailmaansa. Reflektoidessaan, esimerkiksi muille kertomalla, kokemus jäsentyy lapsen mielessä hänen omaan kokemusmaailmaansa, lapsi antaa elämykselle henkilökohtaisen merkityksen ja liittää sen osaksi oppimaansa. Siksi oleellinen osa seikkailukasvatusta onkin elämyksen merkityksen läpikäyminen, reflektointi, ja opitun tietoiseksi tekeminen, myös yhdessä muiden kanssa. (Karppinen 2007, 77; Latomaa 2010, 96-97.)

2.1 Seikkailukasvatus

Kurt Hahn on tunnetuin seikkailukasvatuksen kehittäjä. Hän oli huolissaan lasten hyvinvoinnista ja katsoi yhteiskunnan muutosten vaikuttaneen lasten kasvuun ja kehitykseen. Hänen mukaansa liikkuminen oli helpottunut liiaksi, kädentaidot olivat unohtuneet lapsilta sekä liiallisten ja helposti saatavien virikkeiden ja ärsykkeiden vuoksi lasten itsekuri ja mielikuvitus oli

heikentynyt. (Telemäki 1998a, 13-15.) Huolenaiheita, joihin on helppo samaistua myös tänä päivänä. Ratkaisuksi tähän Hahn halusi tarjota lapsille ympäristön, jossa lapsi voi seikkailta, tutkia ja rakentaa (Telemäki 1998a, 17). Myös Deweyn (1859-1952) käsitys oppimisesta vaikuttaa seikkailukasvatuksen taustalla. Hänen mukaansa kokemukset hankitaan aistien avulla, mutta vasta järkeilyn kautta lapsi kehittyy. Dewey näki lapsuuden omana erityisenä vaiheena ja hänen mielestään lasta tuli kannustaa uteliaisuuteen ja ajatteluun. Kaiken opiskelun, oli kyseessä matemaattiset taidot tai ympäristökasvatus, tulee perustua lapsen aikaisempiin kokemuksiin. Lapsi oppii parhaiten tekemällä (learning by doing). (Telemäki 1998b, 33-34; Kokljuschkin 1999, 31-32.)

Seikkailukasvatus on tavoitteellista, turvallista ja suunnitelmallista elämysten ja toiminnan hyödyntämistä, jonka tarkoituksena on tukea lapsen kasvua, oppimista ja hyvinvointia kokemuksellisen oppimisen avulla. Toiminnassa hyödynnetään seikkailullisia elementtejä. (Karppinen & Latomaa 2015, 9,47; Kokljuschkin 1999, 31; Suomen nuorisokeskukset 2018.) Mitä pienemmästä lapsesta on kyse, sitä tärkeämpään rooliin oppimisessa ja kehityksessä nousevat kokemus ja elämys. Tärkeää onkin huomioida lapsen kehitystaso, jotta toiminta on sopivan haastavaa tarjoten onnistumisen kokemuksia ja täyttämisen vaatimukset. Tällöin lopputuloksena on lapsen kasvanut itsetunto eikä elämys ole jäänyt ei-kasvattavaksi. (Kokljuschkin 1999, 31-34; Karppinen 2007, 77, Deweyn 1951 mukaan.)

Usein luonnossa tapahtuva seikkailukasvatus on kasvatus- ja kasvuprosessi, jossa lapsi huomioidaan kokonaisvaltaisesti niin ajattelevana, tuntevana kuin kokevana yksilönä. Kokemalla oppimisen lisäksi tärkeää on yhdessä tekeminen ja fyysisyys. Kun toimintaa suunnittelee, on hyvä huomioida myös oppimisympäristö. Jotta pedagogiset ja kasvatukselliset tavoitteet saavutetaan, on oppimisympäristön oltava sosiaalisesti, emotionaalisesti ja tiedollisesti toimiva kokonaisuus. (Kokljuschkin 1999, 31-34; Outward Bound Finland 2017; Karppinen 2007, 79.)

Esiopetuksessa seikkailukasvatukseen voi yhdistää eri tiedon- ja taidonaloja, kuten äidinkieltä, matematiikkaa tai ympäristökasvatusta. Myös tunnetaitojen harjoittelu aidoissa tilanteissa on luonteva osa seikkailukasvatusta, sillä seikkaillessa voi nousta pintaan erilaisia tunteita ilosta suruun ja onnistumisesta kiukkuun (Louhela 2010, 153). Seikkailukasvatuksessa tuetaan kokonaisvaltaisesti ja monipuolisesti lapsen kehitystä, niin tiedollisten, motoristen kuin sosiaalisten taitojen osalta. Samalla kehittyvät ongelmanratkaisukyky, yhteistyötaidot ja toisten lasten huomioiminen. Monipuolinen ympäristön hyödyntäminen eri vuodenaikoina tukee lapsen liikunnallista kehitystä ja antaa aisteille moninaisia elämyksiä. Seikkailukasvatuksessa tuotetaan lapselle turvallisesti elämyksiä ja mahdollistetaan omien rajojen kokeilu sekä onnistuminen, jotta itsetunto vahvistuu. (Kokljuschkin 1999, 34-35.)

2.2 Seikkailukasvatuksen suunnittelu ja toteutus

Seikkailua suunnitellessaan kasvattajan on hyvä havainnoida ja kuunnella lapsia sekä kysellä kiinnostuksen kohteita etukäteen, jotta hän voi liittää seikkailun lasten kokemusmaailmaan ja kiinnostuksen kohteisiin. Saamiensa tietojen pohjalta kasvattaja pystyy keksimään kiinnostavan tarinan, jolla saa lasten ajatukset virittäytymään tulevaan seikkailuun. Seikkailulla ja tarinalla tulee olla yhteys lasten arkipäivään, jotta seikkailusta tulee onnistunut. Toinen tärkeä seikka toimintaa suunnitellessa on miettiä, mitkä ovat seikkailun tavoitteet ja vastaako se lasten fyysisiä kykyjä. Seikkailu näyttättyy erilaisena, jos tavoitteena on tuottaa vauhdikkaita elämyksiä lapsille kuin silloin, kun tarkoitus on vastata johonkin tiedolliseen osa-alueeseen. Ennen seikkailuun lähtöä on myös syytä kerrata joka miehen oikeudet, jotta luonnossa liikkessa tietää, mikä on luvallista ja mikä ei. (Kokljuschkin 1999, 61-62; Juusola 2017b, 102.)

Turvallisuus tulee ottaa monipuolisesti huomioon seikkailua suunnitellessa, tarjoten kuitenkin riittävästi haasteita ryhmälle. Ilman turvallisuuden tunnetta ei saavuteta seikkailulle asetettuja tavoitteita (Salonen 2010, 54). Ennen seikkailuun lähtöä on maastoon hyvä tutustua miettien mahdollisia vaaran paikkoja. Esimerkiksi, jos seikkailun aikana on tarkoitus kiipeillä, on taattava lasten fyysinen turvallisuus paikkaa valitessa. Turvallisuuteen vaikuttaa myös riittävän pieni ryhmäkoko ja riittävä määrä entuudestaan tuttuja kasvattajia seikkailun aikana. Lisäksi lapsella tulee olla seikkailun aikana mahdollisuus kieltäytyä tehtävästä niin halutessaan sekä säädellä jännitystään. Yhtä tärkeää kuin fyysinen turvallisuus, on lasten psyykinen turvallisuus. Vaikka seikkailu sisältää jännittäviä elementtejä, tulee seikkailun päättyä onnistuneesti lapsen kannalta. Onnistunut seikkailu jättää vahvan muistijäljen, joka voi tulla mieleen pitkänkin ajan jälkeen. Toinen oleellinen osa psyykkistä turvallisuutta on reflektointi, sillä silloin lapsi pääsee yhdessä aikuisen kanssa käsittelemään seikkailun aikana syntyneitä tunteita. (Kokljuschkin 1999, 53-55; Juusola 2017b, 102, 104-105.)

Kun seikkailu on suunniteltu, siirrytään toiminnalliseen vaiheeseen. Huolellisestakin suunnitelmasta huolimatta seikkailu sisältää myös suunnittelematonta toimintaa. Suunnitellun toiminnan voi jaotella Telemäen (1998a, 21) mukaan sosiaalistamisleikkeihin, joiden tarkoituksena on tutustuttaa ryhmän jäsenet toisiinsa, ryhmäaloitteisuuteen, jota harjoitellaan yhdessä ratkottavilla tehtävillä, yksilöllisiin haasteisiin, joissa lapsi voi koetella omia rajojaan sekä ulkoilmatoimintaan, jolla tarkoitetaan elämyksellistä toimintaa ulkoilmassa, kuten ison kiven valloitusta tai lähimetsään tutustumista. Jokainen seikkailu on aina omanlaisensa, sillä lasten oma toiminta vaikuttaa seikkailun etenemiseen. Kahta samanlaista seikkailua ei ole. (Kokljuschkin 1999, 63.)

Toiminnan jälkeen kasvattajan kanssa reflektoidaan seikkailun kokemuksia, jotta oppimista tapahtuu (Telemäki 1998a, 22). Lapsi liittää oppimansa osaksi kokemusmaailmaansa ja käsitystään maailmasta eli sisäistä skeemaansa peilaten aikaisempiin kokemuksiinsa. Joskus lapsen maailman kuva muuttuu uuden opitun asian myötä eli hänen skeemansa muuttuu.

Parhaimmillaan lapsi pystyy yleistämään oppimansa eli käyttämänsä uutta tietoa toisessa tilanteessa. Reflektoidessa lapselle tarjoutuu myös mahdollisuus tunnistaa erilaisia seikkailun aikana tuntemiaan tunteita eikä häntä jätetä yksin selviämään niistä. (Clarke 1998, 65, 72.)

Seikkaillessa kasvattajan rooli on olla toiminnan mahdollistaja ja kanssakulkija, mutta myös turvallisuuden tunteen luoja lapselle. Kasvattaja on yhdessä lasten kanssa oppimassa ja kokemassa. Sensitiivinen kasvattaja osaa puuttua seikkailun kulkuun tilanteen niin vaatiessa auttaen seikkailun eteenpäin viemisessä, mutta ymmärtää vetäytyä pois jättäen lapselle tilaa ratkaista tilanne itse ja siten onnistua. Seikkailukasvatuksessa kasvattajan ja lapsen toiminta perustuu aidolle ja kunnioittavalla kohtaamiselle. Innostunut kasvattaja imaisee lapsen mukaan seikkailuun innostaen häntä elinikäisen oppimisen tielle. (Lehtonen 1998, 98; Kokljuschin 1999, 58-59; Juusola 2017b, 104.)

3 Green care

Seikkailukasvatuksen lisäksi halusin tutustua Green care -toimintaan. Kaipasin vahvistusta omille havainnoilleni lasten metsäretkiltä sekä teorian tietoa luonnon rauhoittavasta ja lapsia yhdistävästä voimasta. Lisäksi halusin tutkia, onko mahdollista yhdistää seikkailukasvatukseen elementtejä Green care -toiminnasta.

Green care on luonto- ja maaseutu ympäristössä tapahtuvaa toimintaa, jolla tähdätään ihmisen hyvinvoinnin edistämiseen ja elämänlaadun parantamiseen (Salonen 2010, 78). Suomi & Juusola (2017a, 27-28) katsovat seikkailukasvatuksen ja -terapian kuuluvan Green care -käsitteen alle. Katsoi seikkailukasvatuksen sitten olevan oma alueensa tai kuuluvan Green care -käsitteen alle yhtenä menetelmänä, on tavoitteissa ja menetelmissä paljon yhtäläisyyttä.

Green care -toiminnan tavoitteet saavutetaan osallisuuden, kokemuksellisuuden ja luonnon elvyttävän voiman avulla. Parhaimmillaan Green care -työskentelyllä saavutetaan parempi itsetuntemus, empatia, vastuuntunto ja vuorovaikutustaitojen kehittyminen, leikkikyvyn ja luovuuden kehittyminen sekä vahvistetaan keskittymiskykyä, havainnointia ja läsnäoloa. Green care -toiminta on tavoitteellista ja vastuullista ja sitä käytetään sosiaali- ja terveysalan lisäksi myös kasvatusalalla. (Salonen 2010, 78; Suomi, Juusola & Anundi 2017, 16.)

Green Care -ajatus sopii myös osaksi varhaiskasvatusta ja yhdistettäväksi seikkailukasvatukseen. Salosen (2010, 104) mukaan lapsi tarvitsee luonnossa leikkimistä, sillä siellä voi kiipeillä, tasapainoilla, tutkia, keksiä uutta, löytää piiloja ja olla yhdessä muiden kanssa ja samalla kuin varkein kehittää kehon hallintaa, motorisia taitoja ja liikunnallisuutta. Metsästä ei tekeminen lopu kesken. Lisäksi luontoympäristöllä on positiivinen vaikutus lapsen kognitiiviseen ja sosioemotionaaliseen kehitykseen, kuten myös ongelmanratkaisukykyyn, luovuuteen ja älyyn. Lapsuuden luontoharrastus vaikuttaa siihen, kuinka usein lapsi käy aikuisena

luonnossa ja kuinka vastuullisia hänen valinnat ovat luonnon kannalta. (Salonen 2010, 104; Leppänen & Pajunen 2017, 24-25.)

Luontoympäristön on todettu rentouttavan jo muutamassa minuutissa sekä tasaavan hengitystä. Kymmenessä minuutissa verenpaine laskee ja 15-20 minuuttia kestäneen luonnossa oleskelun jälkeen leposyke laskee ja sykevaihtelu laajenee eli parasympaattinen hermosto aktivoituu. Myös mieliala kohenee tässä ajassa ärtyneisyyden ja ahdistuneisuuden vähentyessä. 45 minuutin jälkeen tarkkaavaisuus ja muisti paranevat. Samaan tulokseen tuli myös Hartig (1993), jonka tutkimukseen Salosen (2010) kirjassaan viittaa. Tuossa tutkimuksessa tutkittiin luonto- ja kaupunkiympäristön vaikutusta tarkkaavaisuuteen. Testissä koehenkilöt suorittivat tarkkaavaisuutta vaativia tehtäviä. Tämän jälkeen osa koehenkilöistä kävi kävelyllä kaupunkiympäristössä, toinen ryhmä puistomaisella luontoalueella. Molemmat ryhmät kävelivät tunnin ajan. Luonnossa kävelleiden testihenkilöiden verenpaine ja syke laskivat sekä tarkkaavaisuus parani kaupungissa kävellyttä ryhmää paremmin. (Salonen 2010, 30, Hartig 1993 mukaan.) Kun luonnossa on vietetty kaksi tuntia, elimistön puolustusmekanismit elpyvät ja viiden tunnin oleskelun jälkeen positiiviset tunteet lisääntyvät. Erityisen merkille pantavaa on, että kolmen päivän oleskelu luonnossa vahvistaa puolustusmekanismeja, lisää syöpää ehkäisevien proteiinien määrää, vähentää stressihormonia, laskee kohonnutta verenpainetta, tasoittaa verensokeria ja kaikkien elinvoimaisuuden tunne lisääntyy. Näiden lisäksi mikrobeille altistuminen on terveyden kannalta tärkeää ja näitä mikrobeja luontoympäristössä on monipuolisesti. Monipuolinen mikrobikanta on erityisen tärkeää lapsen kehittyvälle elimistön immuunipuolustukselle, mutta tarve jatkuu läpi elämän. (Salonen 2010, 30; Leppänen & Pajunen 2017, 23; Arvonen 2017, 20, 26-27.)

Luontoympäristö tarjoaa siis oivallisen paikan lapselle rauhoittua ja rentoutua, mutta myös vahvistaa omaa itsetuntoaan ja minäkuvaansa sekä avata uusia näkökulmia, jolloin lapsi saa vahvistavia kokemuksia. Jopa lasten ylivilkkausoireiden on todettu lievittyvän luontoympäristössä 20 minuutissa luontoympäristön vaikuttaessa dopamiini-välittäjäaineen tuotantoon. Stressitilan helpotus puolestaan rentouttaa ja rauhoittaa. Niin aikuinen kuin lapsi siis elpyvät luonnossa. (Salonen 2010, 61, 104-105; Leppänen & Pajunen 2017, 22, 25; Suomi, Juusola & Anundi 2017, 20.)

4 Oma tulokulmani seikkailukasvatukseen

Käytän työssäni termiä seikkailukasvatukseen, sen sopiessa mielestäni paremmin varhaiskasvatukseen kuin elämyspedagogiikka. Lapsissa jälkimmäinen sana ei varmasti juuri mielikuvia herätä. Sana seikkailu sen sijaan suuntaa lasten ajatukset jännään ja kutkuttavaan tapahtumaan. Kirjallisuudessa näitä sanoja käytetään osittain synonyymeinä, osittain niillä on hieman erilaiset painotukset, kuten aikaisemmin kuvasin. Selkeää eroa näiden termien välillä on vaikea hahmottaa. Opinnäytetyössä viitekehyksenä toimiikin Kokljuschkin (1999) ajatus, että pienten lasten kanssa luontevinta on puhua seikkailukasvatuksesta sekä hänen tapansa

yhdistää tieto- ja taitoaineita osaksi seikkailukasvatusta (Kokljuschkin 1999, 31, 35). Pienelle lapselle jo arkiset lähiympäristössä tapahtuvat asiat ovat usein seikkailun ja ihmettelyn kohde.

Esiopetuksen toimintaa ohjaa Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014, joka asettaa kasvattajan työlle tavoitteita niin laaja-alaisen osaamisen kuin oppimisen osa-alueiden kautta. Seikkailukasvatuksen kokonaisvaltaisuuden sekä kokemalla ja tekemällä oppimisen kautta on tarkoitus vastata Eopsin asettamiin tavoitteisiin.

Tässä opinnäytetyössä seikkailukasvatuksen katsotaan olevan turvallista, tavoitteellista ja suunniteltua toimintaa, jossa erilaisten elämysten ja kokemusten kautta halutaan herättää lapsen into oppia, tutkia ja havainnoida ympäristöään sekä toimia yhdessä muiden lasten kanssa. Tavoitteena on lapsen hyvinvoinnin lisääminen, sosiaalisten taitojen oppiminen ja ryhmähengen parantaminen. Erityisen tärkeäksi koin ryhmätyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen seikkailukasvatuksen aikana.

Olen myös huomioinut Telemäen (1998a) jaon neljään eri toimintoon muodostaessani omaa käsitystäni seikkailukasvatuksesta. Tämän opinnäytetyön puitteissa järjestetyistä seikkailuista päätin kuitenkin jättää sosiaalistamisleikit pois, sillä ryhmien lapset tuntevat toisensa entuudestaan. Yksilölliset haasteet, ryhmäaloitteisuuden ja ulkoilmassa toimimisen olen ottanut toimintaa suunnitellessa monipuolisesti huomioon. Seikkailuissa oli niin elementtejä itsensä haastamisesta kuin ryhmässä toimimisesta. Jokainen toimintakerta toteutettiin ulkoilmassa, pääasiassa luonnossa, mutta myös rakennetussa ympäristössä.

Opinnäytetyössäni seikkailukasvatus on minun näkemykseni seikkailusta, jonka olen lukemani teorian pohjalta kehittänyt. Koska teoriaa ei juurikaan ole saatavissa seikkailukasvatuksen käyttämisestä varhaiskasvatuksessa, olen soveltanut oppimaani ja lukemaani tavassani toteuttaa ja ymmärtää seikkailukasvatus esiopetusikäisen lapsen kanssa. Tässä työssä on elementtejä niin seikkailukasvatuksesta, elämyspedagogiikasta, kokemalla oppimisesta kuin Green care -toiminnasta.

5 Esiopetuksen arvot ja tavoitteet

Varhaiskasvatus ja siihen kuuluva esiopetus on osa suomalaista koulujärjestelmää, joka mahdollistaa lapsen elinikäisen oppimisen. Esiopetus on kuusivuotiaille tarjottavaa maksutonta opetusta, jonka laajuus on 700 tuntia lukukaudessa. Vaikka ensisijainen kasvatusvastuu lapsesta on vanhemmilla, tukee ja täydentää varhaiskasvatus ja esiopetus vanhempien kasvatus-työtä edistäen lapsen sosiaalisia taitoja, kehitys- ja oppimisedellytyksiä ja luoden myönteisiä oppimiskokemuksia. Tavoitteina on myös huomata jo varhaisessa vaiheessa mahdolliset oppimisen ja kehityksen ongelmat sekä mahdollisesti ennaltaehkäistä tulevat haasteet ajoissa ja ehkäistä syrjäytymistä. Valtakunnallisen ohjauksen tehtävä on tasavertaistaa ja

yhdenmukaistaa varhaiskasvatusta ja esiopetusta sekä tukea ja ohjata varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toteuttamista ja kehittämistä. Varhaiskasvatus ja esiopetus ovat suunnitelmallisia ja tavoitteellisia kasvatuksen, opetuksen ja hoidon kokonaisuuksia. Erityinen painoarvo on pedagogiikalla. (Opetushallitus 2016a, 8, 14-16; Opetushallitus 2016b, 8, 12; Opetushallitus a; Opetushallitus b.)

Esiopetusta ohjaa Opetushallituksen hyväksymät normit, Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014 ja paikallinen opetussuunnitelma. Esiopetuksesta vastaa kunnat. Esiopetusta voidaan järjestää koululla, päivähoitopaikassa tai muussa soveltuvassa paikassa. (Opetushallitus a; Opetushallitus b.)

5.1 Arvot ja oppimiskäsitys

Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa jokaisen lapsen katsotaan olevan ainutlaatuinen yksilö, joilla on erilaiset tavat oppia ja toimia. Lapsen kasvua ihmisyyteen tuetaan ja lapsen annetaan rakentaa käsitys itsestään ja ympäröivästä maailmasta omista lähtökohdistaan käsin. Lapsen tulee myös saada kokea olevansa osa yhteisöä ja ryhmää sekä häntä tulee kannustaa yhdessä tekemiseen ja yhteisöllisyyteen. Erilaiset kokemukset ovat osa oppimista ja lapselle tarjotaan mahdollisuuksia kokeilla, oppia ja saada tietoa monipuolisesti. (Opetushallitus 2016a, 18-19; Opetushallitus 2016b, 15.)

Vasun ja Eopsin mukaan lapsen oppimista tapahtuu vuorovaikutuksessa muiden lasten, aikuisten, yhteisön ja lähiympäristön kanssa. Lapsi on aktiivinen toimija ja hänellä onkin synnynnäinen halu oppia. Lapsen oppiminen on kokonaisvaltaista, mukana ovat niin aistihavainnot, tunteet, kokemukset kuin ajattelukin. Oleellista oppimisessa on, että lapsella on turvallinen olo ja että hän luottaa omiin kykyihinsä ja mahdollisuuksiin oppia. (Opetushallitus 2016a, 20; Opetushallitus 2016b, 16.)

Lapsi oppii leikkien, liikkuen, tutkien, eri tehtävien avulla, itseilmaisulla ja taiteen avulla. Oppimisen pohjalla vaikuttavat aikaisemmat kokemukset ja osaaminen. Opittavalla asialla on hyvä olla yhteys arkeen ja lapsen kokemusmaailmaan. Lisäksi toiminnan tulee olla kiinnostavaa, tavoitteellista, sopivan haastavaa sekä innostaa lasta oppimaan, jotta lapsi saa toiminnasta onnistumisen kokemuksen ja se tuottaa iloa. (Opetushallitus 2016a, 18-19; Opetushallitus 2016b, 15.) Käytännön työssä tavoitteet saavutetaan mm. tekemällä oppiessa, aistikaviana hyödyntämällä sekä lähiympäristöä oppimisympäristönä käyttämällä. Lasta kuulemalla tulee hänelle kokemus yhteisön ja ryhmän jäsenyydestä. Lasta tulee myös rohkaista kokeilemaan ja osallisuuteen. (Nurmijärven kunta 2016, 10-11.)

5.2 Laaja-alainen osaaminen

Koska yhteiskuntamme on teknologian myötä rakenteellisesti muuttunut viime vuosikymmeninä, tarvitaan muuttuvassa maailmassa laaja-alaista, tiedon- ja taidonalat ylittävää

osaamista yhä enemmän ja siten oppimiseen kohdistuu erilaisia paineita kuin ennen. Elinikäinen oppimisen polku alkaa jo varhaiskasvatuksessa ja jatkuu läpi esi- ja perusopetuksen muodostaen jatkumon. Laaja-alaisen osaamisen tarkoittaa kykyä käyttää ja soveltaa kriittisesti uusia tietoja ja taitoja tilannekohtaisesti. Enää pelkkä tiedollinen osaaminen ei riitä, vaan kyky hyödyntää omia vahvuuksiaan nousee keskiöön, sekä itsensä että muiden hyväksi. Käyttämistapaan vaikuttaa oleellisesti lapsen omaksumat arvot ja asenteet sekä tahto toimia, mutta myös kasvattajan arvot ja asenne laaja-alaista osaamista kohtaan. Lapsen laaja-alainen osaaminen kehittyy arjen toiminna sekä vuorovaikutuksessa ja siksi ne tuleekin olla kasvattajan mielessä kehittäessään ja suunnitellessaan toimintaa. (Opetushallitus 2016a, 21-22; Opetushallitus 2016b, 16; Ahonen 2017, 44-46; Norrena 2016, 10; Helenius & Lummelahti 2018, 19.)

Pohjana laaja-alaisen osaamisen kehittymiselle on laadukas pedagoginen toiminta, jossa on otettu huomioon käsitys lapsesta aktiivisena oppijana ja toimijana sekä millaisessa oppimisympäristössä toimitaan ja miten toimintakulttuuria kehitetään ja rakennetaan. Varhaiskasvatuksessa tieto ja taito ovat aina kulkeneet mukana opituissa asioissa, mutta laaja-alaisen osaamisen mukaan opeteltavia tietosisältöjä tärkeämpää on, miten työskennellään, jotta laaja-alaista oppimista tapahtuu. Laaja-alaisen osaamisen huomioiminen kasvatustyössä vaatii kasvattajalta joustamista ja hetkeen heittäytymistä, sillä usein arjen pienistä hetkistä voi muotoutua tärkeä oppimiskokemus, joka laajenee mahdollisesti tutkimuskysymykseksi ja projektiksi. Lasta siis kannustetaan oppimaan oppimista ja kantamaan vastuuta omasta oppimisestaan. (Opetushallitus 2016a, 22; Opetushallitus 2016b, 16; Ahonen 2017, 46; Norrena 2016, 19.)

Eopsissa laaja-alaisen osaamisen alueita on kuusi. ”Ajattelu ja oppiminen” pitää sisällään nimensä mukaisesti ajattelun ja oppimisen taitoja, kuten luova ja kriittinen ajattelu, kyky jäsentää oppimaansa ja taito muodostaa näkökulmia (Opetushallitus 2016b, 17). Osa-alue ”Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu” painottaa hyviä vuorovaikutustaitoja ja kulttuurista osaamista sekä kykyä ilmaista itseään. Tärkeää on myös taito kuunnella ja ymmärtää erilaisia näkemyksiä. (Opetushallitus 2016b, 17.) Hyvinvointiin, terveyteen, tunnetaitoihin ja liikuntaan kiinnitetään huomiota osa-alueessa ”Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot”. Tähän alueeseen kuuluu myös itsestään, toisista ja ympäristöstä huolehtiminen sekä lähiliikenteessä turvallinen liikkuminen. (Opetushallitus 2016b, 17-18.) ”Monilukutaito” ja ”Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen” on eroteltu Eopsissa omiksi osa-alueiksi Vasusta poiketen. Monilukutaito on tärkeä taito nyky-yhteiskunnassa ja sen tavoitteena on opettaa lapselle taitoa tulkita, ymmärtää ja tuottaa erilaisia viestejä. Monilukutaitoon sisältyy niin peruslukutaito, kavalukutaito kuin medialukutaito. (Opetushallitus 2016b, 18.) Monilukutaitoon kiinteästi liittyvä tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen painottaa media- ja opiskelutaitoja, tutustumista erilaisiin peleihin ja välineisiin sekä tieto- ja viestintäteknologian turvallista käyttämistä. (Opetushallitus 2016b, 18.) Viimeisenä on ”Osallistuminen ja vaikuttaminen”, jonka

puitteissa lapset harjoittelevat osallistumista ja vaikuttamista itseään koskeissa asioissa (Opetushallitus 2016b, 18-19). Tarkemmin kustakin laaja-alaisen osaamisen osa-alueesta on kerrottu Eopsissa.

5.3 Esiopetuksen viisi oppimisen osa-alueita

Esiopetuksen yhteisinä tavoitteina on viisi oppimisen aluetta, jotka perustuvat eri tiedon- ja taidonaloihin. Yhdessä laaja-alaisen osaamisen kanssa ne muodostavat eheytettyjä oppimiskokonaisuuksia. Eheytettyjä oppimiskokonaisuuksia suunniteltaessa otetaan huomioon lasten elinympäristö, kiinnostuksen kohteet, esiopetuksen tavoitteet ja lasten erilaiset tarpeet. Oppimiskokonaisuuksia toteutetaan joustavasti tiedon- ja taidonalojen rajat ylittävästi. Käsiteltävät asiat pohjautuvat lasten kokemusmaailmaan. Tavoitteena on tukea lasten kokonaisvaltaista kasvua ja tarjota mahdollisuuksia saada innostavia oppimiskokemuksia ja sopivan haastavia tehtäviä. Oppimisympäristön rakentaminen oppimista tukevaksi on tärkeää. Lapselle mahdollistetaan kokeileminen, tutkiminen, keksiminen ja luova ilmaisu. (Opetushallitus 2016b, 30; Ahonen 2017, 162-163; Kangas, Kopisto & Krokfors 2015, 39; Helenius & Lumme-lahti 2018, 147.)

5.3.1 Ilmaisun monet muodot

Ilmaisun monet muodot pitävät sisällään niin musiikillisen, kuvataiteellisen kuin suullisen ja kehollisen ilmaisun sekä käsitöihin ja kulttuuriperintöön tutustumisen. Ilmaisun avulla lapsi pystyy jäsentämään ja tulkitsemaan ympäristöään. Samalla vahvistuu lapsen myönteinen minäkuva, sosiaaliset taidot, identiteetti ja oppimisedellytykset. Lisäksi lapsen ajattelu, kuten myös eettinen ajattelu, kehittyvät, kun lapsi tutustuu taiteeseen. Toiminnan lähtökohtana on erilaiset aistimukset ja havainnot sekä kokemukset luovasta prosessista. Tavoitteena on tarjota lapselle elämyksiä taiteen eri muodoista. (Opetushallitus 2016b, 31; Ahonen 2017, 193-194; Helenius & Lumme-lahti 2018, 75.)

Kulttuuriperintöön ja taiteeseen tutustuminen tukevat lapsen monilukutaidon kehittymistä osana laaja-alaista osaamista. Ilmaisulla on monta muotoa ja lapsi pystyy tuomaan omat ajatuksensa ja kokemuksensa esille itselleen sopivalla tavalla, kuten tanssimalla tai laulamalla. Näin lapsen kokemus osallisuudesta ja vaikuttamisesta vahvistuu. (Opetushallitus 2016b, 31; Ahonen 2017, 195; Helenius & Lumme-lahti 2018, 75.)

5.3.2 Kielen rikas maailma

Esiopetusikäiselle lapselle kieli on jo vahvasti ajattelun, ilmaisun ja vuorovaikutuksen väline. Kielellisiä taitoja tuetaan kielellisesti rikkaassa ympäristössä kokonaisvaltaisesti. Jotta lapsen kielitietoisuus kehittyy, tulee ottaa huomioon myös erilaiset kielet ja kulttuurit. Lisäksi esiopetuksessa kiinnitetään huomiota kielen yksityiskohtaisempaan rakenteeseen, kuten tavuihin ja äänneisiin, jatkaen kohti kiinnostuksen herättämistä kirjoitettua ja luettua kieltä

kohtaan. Kielen kehittyminen auttaa lasta olemaan vuorovaikutuksessa muiden kanssa, osallistumaan, vaikuttamaan, olemaan aktiivinen toimija ryhmässä ja ilmaisemaan itseään. Jotta lapsen kieli pääsee kehittymään, annetaan lapselle mahdollisuuksia tutkia, havainnoida, kokeilla ja tutustua monipuolisesti erilaisiin viesteihin hyväksi käyttäen viestinnän välineitä. Näin tämä oppimisen alue nivoutuu yhteen monilukutaidon, kulttuurisen osaamisen sekä tieto- ja viestintäteknologian laaja-alaisen osaamisen kanssa. (Opetushallitus 2016b, 32-33; Helenius & Lummelahti 2018, 69-71, 148.)

5.3.3 Minä ja meidän yhteisömme

Lapsi elää oman lähiyhteisönsä kulttuurissa ja toimintatavoissa, mutta hänen on tärkeä oppia ymmärtämään ja kunnioittamaan yhteiskunnan moninaisuutta. Samalla kehittyy lapsen oma kulttuurinen ja katsomuksellinen identiteetti. Käytännössä tämä tarkoittaa lähiympäristön historiaan sekä uskontoihin, katsomuksiin, tapoihin ja perinteisiin tutustumista. Tähän osaluokkaan kuuluvat myös tunnekasvatus, eettisten valintojen pohtiminen sekä yhteisten sääntöjen tarkastelu. Media on kiinteä osa tämän päivän lähiympäristöä ja lapsi saa harjoitella mediatoimintaa esiopetuksessa oppien vastuullisiksi median käyttäjiksi. Samalla tuetaan lapsen ajattelun, oppimisen ja kulttuurisen osaamisen laaja-alaisen osaamisen kehittymistä. (Opetushallitus 2016b, 34; Helenius & Lummelahti 2018, 76-77, 150.)

5.3.4 Tutkin ja toimin ympäristössäni

Lähiympäristön, sekä rakennetun että luonnonvaraisen, hyödyntäminen matemaattisten taitojen opettelussa sekä teknologia- ja ympäristökasvatuksessa on tämän oppimisen alueen kulmakivi. Lapsen tulee saada tutkia, ihmetellä ja kokeilla kehittyäkseen ajattelijoina ja oppijoina. Näin lapsi oppii myös havainnoimaan ja ymmärtämään syy- ja seuraussuhteita sekä ympäristöään. (Opetushallitus 2016b, 36; Helenius & Lummelahti 2018, 77-78.)

Erilaisten elämysten kautta lapsi innostuu oppimaan uutta sekä jäsentämään kokemaansa ja oppimaansa. Tutkiessaan ja liikkeessään lähiluonnossa lapsen myönteinen luontosuhde ja luonnontuntemus kehittyvät. Hän omaksuu kestävän elämäntavan ja vastuullisuuden ympäristössään toimiessaan. Luonnossa toimiessaan lapsi saa samalla myös esteettisiä kokemuksia. Samaan aikaan kehittyy lapsen laaja-alainen osaaminen: ajattelu ja oppiminen, monilukutaito ja tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen. (Opetushallitus 2016b, 36; Helenius & Lummelahti 2018, 77-78.)

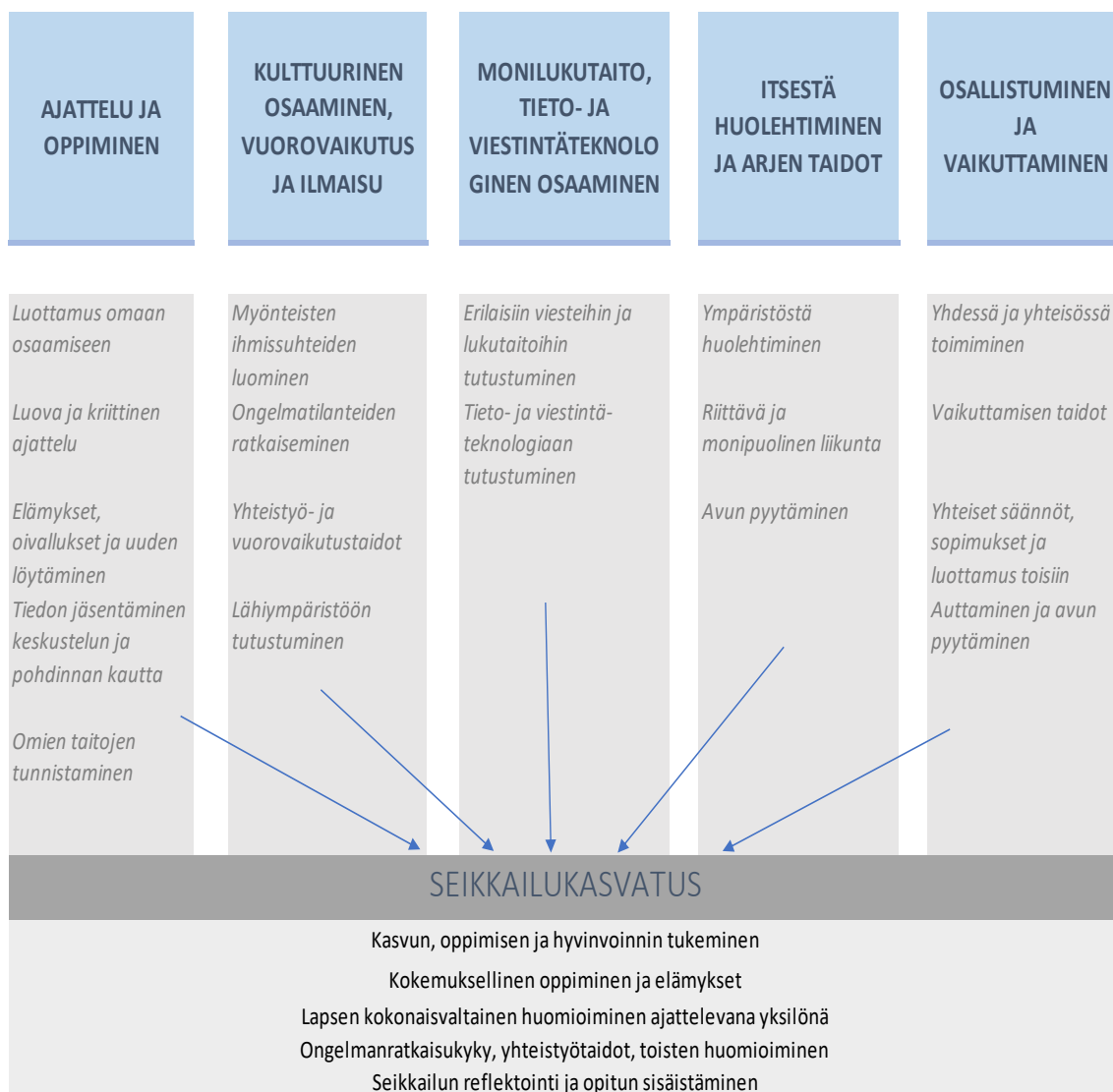
5.3.5 Kasvan ja kehityn

Esiopetuksessa kannustetaan lasta kohti terveellistä ja kestävästä elämäntapaa. Terveellisen ravinnon, monipuolisen liikunnan, ihmissuhteiden ja levon merkitystä hyvinvoinnille pohditaan yhdessä lasten kanssa. Kiinteä osa hyvinvointia on myös tunteiden tunnistaminen ja hallinta. Lapselle tarjotaan mahdollisuuksia liikkua sekä myös nauttia liikkumisesta, kokeilla erilaisia

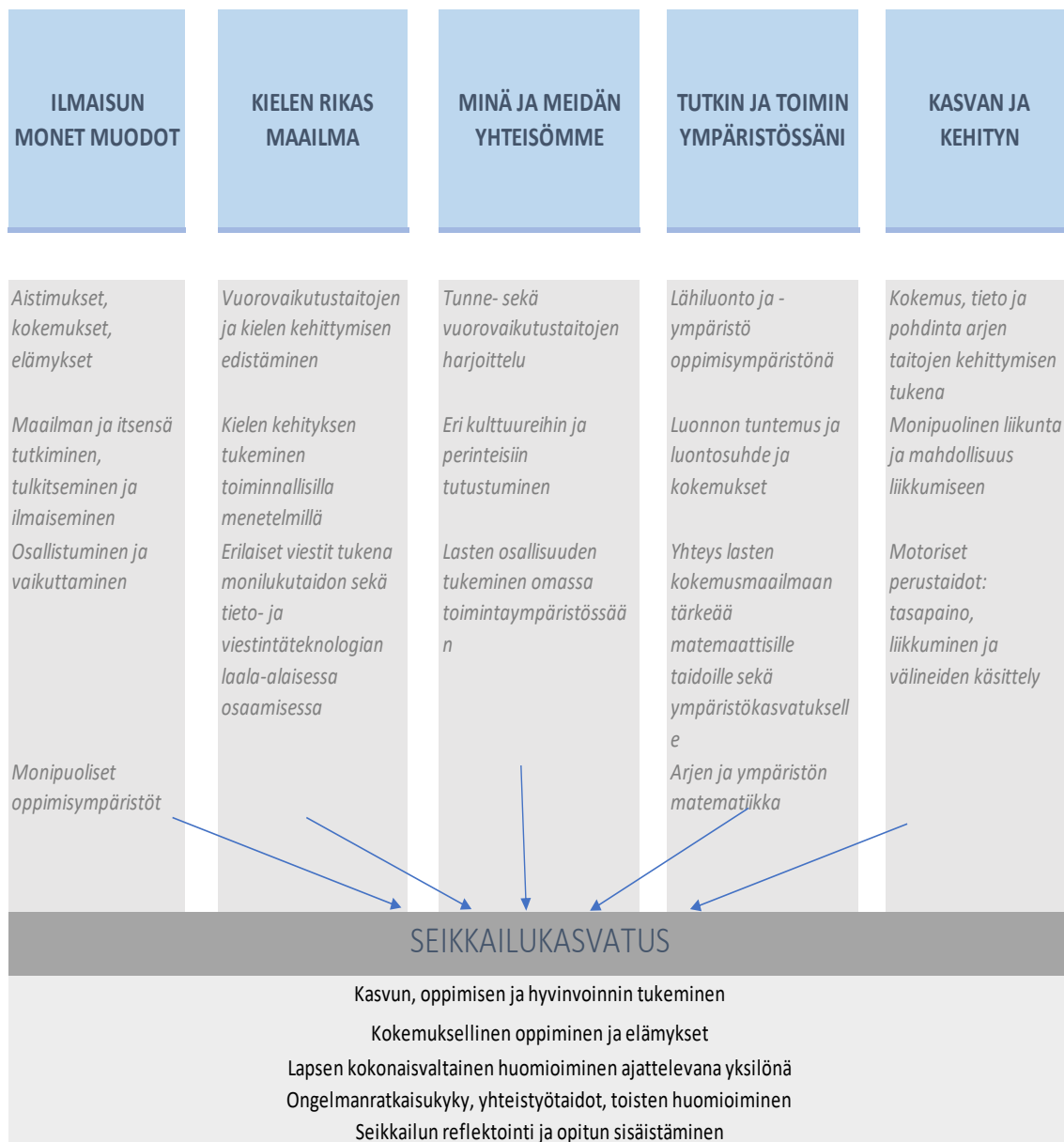
välineitä ja harjoittaa niiden käsittelytaitoja. Erityistä huomiota kiinnitetään havaintomotorisiin taitoihin, jotka ovat edellytys yleiselle oppimiselle. Näillä taidoilla on yhteys laaja-alaisen osaamisen itsestä huolehtimisen ja arjen taitoihin. (Opetushallitus 2016b, 37; Helenius & LummeLahti 2018, 84, 151-152.)

5.4 Seikkailukasvatus toiminnallisena menetelmänä esiopetussuunnitelman toteuttamisessa

Seuraavissa kuvioissa on tiivistetysti esitetty, kuinka seikkailukasvatuksella voidaan vastata sekä laaja-alaiseen osaamiseen että oppimisen osa-alueisiin. Kuvioihin on poimittu kultakin osa-alueelta tavoitteita, jotka täyttyvät seikkailukasvatusta toteuttaessa. Kuviossa 1 esitellään laaja-alainen osaaminen, kuviossa 2 oppimisen osa-alueet. Laaja-alaisen osaamisen taulukossa olen yhdistänyt monilukutaidon ja tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen yhdeksi sarakkeeksi luettavuuden takia, poiketen Eopsin jaottelusta.

Taulukko 1: Seikkailukasvatus laaja-alaisen osaamisen mahdollistajana.

Taulukko 2: Oppimisen osa-alueet osana seikkailukasvatusta.

6 Seikkailujen suunnittelu

Opinnäyteyöni Opinnäyteyöni suunnittelu alkoi loppuvuodesta 2017, kun olin Lepsämän päiväkodissa työharjoittelussa. Huomasin, että lähiympäristön hyödyntämistä oppimisympäristönä voisi monipuolisemmin käyttää työssä hyödyksi. Koska sekä esiopetusryhmien lastentarhanopettajat että päiväkodin johtaja pitivät ajatusta hyvänä, aloitin työstämään ajatustani pitemmälle. Samalla hain tutkimusluvan varhaiskasvatuksen esimieheltä.

Seikkailukasvatuksen yhdistäminen esiopetukseen osoittautui kuitenkin haastavammaksi kuin olin alun perin ajatellut. Teoriatietoa seikkailukasvatuksen toteuttamisesta varhaiskasvatuksessa oli niukalti ja se oli vanhaa, vuodelta 1999. Teoriaa seikkailukasvatuksen käyttämisestä oli onneksi saatavilla nuoriso- ja aikuistyöhön suunnattuna.

Lisäksi kirjoissa puhuttiin niin seikkailukasvatuksesta, elämyspedagogiikasta, seikkailupedagogiikasta kuin kokemuksellisesta oppimisesta. Ennen kuin pystyin muodostamaan kuvaa, mitä seikkailukasvatus on, piti minun selkiyttää näiden termien ero itselleni. Lopulta sain muodostettua oman käsitykseni seikkailukasvatuksesta varhaiskasvatuksessa ja liitin siihen myös elementtejä Green care -toiminnasta. Kun perusajatus oli minulla jo suurin piirtein muodostunut, aloin tutustumaan, kuinka seikkailukasvatusta käytännössä on toteutettu ja minkälaista toimintaa se sisältää.

Jälleen oli seinä vastassa. Kirjoissa puhuttiin koskenlaskusta, kalliokiipeilystä ja muista huijista sekä selkeästi varhaiskasvatusikäistä vanhemmille suunnatuista aktiviteeteistä. Soveltavuus varhaiskasvatusikäiseen olin monin kohdin haasteellista. Päätin laajentaa käyttämäni kirjallisuutta seikkailukasvatusta käsittelevän kirjallisuuden ulkopuolelle. Viime vuosina on julkaistu laajasti kirjoja, joissa esitellään erilaisia toiminnallisia menetelmiä, niin varhaiskasvatukseen kuin koulumaailmaan. Niukkuus vaihtui runsauden pulaan.

Monen epätoivoisen hetken ja kahlatun kirjan jälkeen koin vihdoinkin olevani valmis suunnittelemaan seikkailuja. Halusin ottaa seikkailuihin mukaan seikkailukasvatuksessa perinteisesti käytettyjä toimintoja, kuten kalliokiipeilyä, mutta lapsille sovellettuna, mutta myös suunnittelin täysin omia seikkailuja. Viimeisen seikkailun kohdalla päätin käyttää valmista materiaalia luontopolulla, koska tarkoitukseen sopiva materiaali oli jo olemassa vapaasti käytettävissä.

Saatuani suunnitelmat alustavasti tehtyä, aloitin sopivien paikkojen etsimisen. Retkeilin yksin sekä lasteni kanssa päiväkodin läheisyydessä olevissa metsissä. Halusin toteuttaa jokaisen seikkailun eri paikassa, joten minun tuli löytää viisi eri paikkaa. Kahteen seikkailuun tarvitsin kallion, toisen kiipeilemistä, toisen kallioon maalaamista varten. Kalliokiipeilyyn soveltuvan kallion etsiminen otti aikaa, sillä kallion tuli olla riittävän haastava, mutta turvallinen. Huijilla tuli olla myös tukeva puu, johon saisin kiinnitettyä kiipeilyssä käytetyn köyden.

Seuraavaksi kirjoitin seikkailuille taustatarinat sekä suunnittelin niissä käytettävät kyltit ja ohjeet. Laminoin kaikki kyltit, jotta seikkailu onnistuu myös sään yllättäessä. Seikkailujen tarinoita keksiessäni ja seikkailujen suunnitelmien viimeistelyssä lopulliseen muotoonsa käytin hyödykseni lasten ajatuksia seikkailusta, joita kartoitin unelmien seikkailu -piirrosten avulla. Lasten ajatukset seikkailusta on kerrottu tarkemmin luvussa 6.2. Unelmien seikkailu lasten piirtämänä.

6.1 Yhteistyö päiväkodin kanssa

Seikkailuja suunnitellessani tapasin kaksi kertaa molempien ryhmien lastentarhanopettajat. Keskustelin heidän kanssaan, mitä ajatuksia ja toiveita heillä seikkailuilta on. Toiveena nousi esiin seikkailujen suhteellisen helppo toteutus myös jatkossa ja yhden seikkailun liittäminen

äitienpäivään ja geokätköön. Muuten lastentarhanopettajat antoivat minulle vapaat kädet suunnitella toimintaa parhaaksi katsomallani tavalla.

Heidän kanssaan katsoimme myös seikkailujen päivämäärät. Itse ehdotin aluksi seikkailuviikkoa, mutta lastentarhanopettajat katsoivat paremmaksi seikkailujen toteuttamisen useammalla viikolla. Samalla kerralla sovimme ajankohdan, jolloin kävin molemmissa ryhmissä lasten kanssa keskustelemassa unelmien seikkailusta ja lasten ajatuksista seikkailusta.

Saatuani suunnitelmat valmiiksi, toimitin ne molemmille lastentarhanopettajille kommentoitavaksi. Heillä oli mahdollisuus tehdä muutoksia ja parannusehdotuksia tai jopa hylätä kokonainen seikkailu niin halutessaan. Kuitenkin molemmat olivat tyytyväisiä seikkailujen suunnitelmiin ja ne päätettiin toteuttaa sellaisenaan. Pieniä muutoksia niihin kuitenkin päädyin käytännön toteutuksen kannalta vielä sen jälkeen tekemään.

Ennen seikkailujen aloittamista lasten vanhemmilta kysyttiin lupa (liite 1), saako lapsi osallistua seikkailuun vai ei. Lisäksi heiltä kysyttiin lupa valokuvaamiseen. Valokuvia ei kuitenkaan käytetty tässä opinnäytetyössä, vaan ne tulivat täysin päiväkodin omaan käyttöön.

6.2 Unelmien seikkailu lasten piirtämänä

Seikkailuja suunnitellessani kävin keskustelemassa lasten kanssa, mitä seikkailu on. Jokainen lapsi sai piirtää kuvan unelmien seikkailusta. Piirtämällä ajatuksiaan seikkailusta lapset osallistuivat seikkailun suunnitteluun ja toivat aikuisille näkyväksi toiveitaan. Jotta lapsen osallisuus toteutuu, tulee aikuisen huomioida toimintaa suunnitellessa lasten toiveet, oivallukset ja kysymykset (Ahonen 2017, 64). Lasten piirustuksia syntyi yhteensä 43.

Eniten kuvissa esiintyi metsä. Se oli piirretty 16 kuvaan. Yhdessä kuvassa metsä oli taikametsä. Seuraavaksi eniten kuviin oli piirretty vuoria, kymmenen kertaa ja tulivuoria seitsemän

kertaa. Jos mukaan lasketaan kallio (1), mäki (1) ja kivi (1), lapsia selvästi eniten kiinnosti kiipeäminen korkealle. Kuvissa lapset olivat piirtäneet itsensä joko kiipeämään vuorelle tai olemaan vuoren/mäen/kallion päällä.

Myös vaijeri- ja köysirataa lapset olivat piirtäneen kiipeämisen yhteyteen. Tämä teema näkyi neljässä kuvassa. Osa köysiradoista oli mutkikkaita, ei vain suoraan huipulle kuljettavia.

Aarteen etsintä (4) ja aarrekartta (1) kiinnostivat edellisten lisäksi lapsia. Eräessä kuvassa aarre oli autiosaarella merirosvotteen mukaisesti. Osassa kuvista aarre oli tulivuorella. Aarretta saattoi vartioida lohikäärme.

Pyssyjä esiintyi vain yhdessä kuvassa, vihollisia sen sijaan enemmän. Kuvissa oli zombeja (1), Marion kummituksia (2), tavallisia kummituksia (2), lohikäärmeitä (2) ja dinosauruksia (1). Myös erilaisia eläimiä oli yhteensä 13:ssa kuvassa.

Seikkailun päämääränä kuvissa oli päämaja kahteen kertaan ja luola kerran.

Lasten piirtäessä lapsilta kyseltiin, mitä heidän kuvissaan näkyy ja tapahtuu, jotta kuvien tarkoitus ei ole aikuisen tulkitsemaa, vaan lapsen oma näkemys tulee esiin. Lasten piirustusten pohjalta hyödynsin elementtejä sekä seikkailuihin että taustatarinoihin, jotta seikkailuilla olisi kosketuspinta lasten kokemusmaailmaan ja kiinnostuksen kohteisiin.

6.3 Seikkailujen reflektointi

Seikkailujen jälkeen lasten kanssa käytiin yhdessä reflektoiden läpi kokemukset, ajatukset ja mitä he olivat oppineet. Reflektointi lasten kanssa on tärkeä osa seikkailukasvatusta, sillä se luo lapselle kokemuksen osallisuudesta. Samalla lapsi tulee tietoisemmaksi oppimastaan ja oivaltamastaan. Yhdessä keskustellessa opittu voi jatkojalostua pidemmälle. Samalla, kun lasten kanssa refleктоitiin seikkailua, lapselta kyseltiin, kuinka heidän mielestään seikkailu onnistui eli pyydettiin lasten arvioita toiminnasta. Lasten osallisuuden kokemus vahvistuu, kun heillä on mahdollisuus antaa myös palautetta toiminnasta ja sen mielekkyydestä, ei pelkää osallistua suunnitteluun. Toimintaa arvioidessa on kuitenkin syytä miettiä, mitä haluaa arvioida. Arvioiko omaa onnistumistaan ja suunnitelmassa pysymistä vai lasten kokemusta ja näkemystä toiminnasta. Lapsen mielipide asiasta onkin yhtä tosi ja arvokas kuin aikuisen, mutta voi olla hyvin erilainen. Tämä voi auttaa aikuista ymmärtämään lapsen maailmaa, ajatuksia ja kiinnostuksen kohteita. Lisäksi samalla saa arvokasta tietoa lasten näkemyksestä pedagogisesta toiminnasta. (Turja 2004, 9-11; Gyekye & Nikkilä 2015, 34; Ahonen 2017, 68, 147.) Halusin opinnäytetyössäni saada arvioita sekä seikkailujen suunnitelmista ja toteutuksesta että kuulla myös lasten ajatuksia seikkailujen mielekkyydestä.

Lapsilta voidaan hankkia tietoa suorilla menetelmillä, joita ovat lasten haastattelut ja keskustelut sekä epäsuorilla menetelmillä, joiden katsotaan olevan muiden arviot lasten kokemuksesta. Välimaastoon sijoittuu lasten muistelu sekä heidän havainnointi. Yhtenä menetelmänä lapsen mielipidettä selvittäessä voi käyttää lapsen piirustuksen pohjalta haastattelun. Lapset tuovat usein näin esiin itselle mieluisia muistoja ja siten tärkeää tietoa haastattelijalle omista ajatuksistaan ja kokemusmaailmastaan. Hedelmällisintä haastattelu on tehdä heti piirtämisen jälkeen, jolloin lapsella on vielä tuoreessa muistissa, mitä hän on piirtänyt. Etukäteen on myös syytä miettiä, käyttääkö valmiiksi strukturoitua menetelmää. Menetelmän heikkous kuitenkin on, että haastattelun ulkopuolelle saattaa jäädä lapselle merkityksellisiä asioita, koska omat ennakkokäsitykset voivat vaikuttaa kysymyksiin. Toisaalta strukturoidulla haastattelulla voidaan saada lapsilta kohdennettua tietoa valitusta aiheesta. Lapsia havainnoidessa voi yhtä lailla kasvattajan omat käsitykset värittää havaintoa ja varsinkin tulkintaa siitä. Lisäksi lapsen sisäinen maailma voi olla muuta kuin ulospäin näyttää. Avoimissa haastatteluissa on tärkeää olla johdattelematta lasta, mutta joskus tilanteen eteenpäin saamiseksi varovainen ohjaaminen on tarpeen. (Turja 2004, 11-13, 21; Ahonen 2017, 147.)

Kaikkien seikkailujen jälkeen heränneitä tunteita ja ajatuksia käytiin lasten kanssa yhdessä läpi. Esiopetusikäinen on jo sanallisesti varsin taitava, mutta päädyin silti toteuttamaan reflektoinnin toiminnallisesti. Omaa oppimista, oivaltamista ja kokemusta lapset tekivät näkyväksi piirtämällä. Samalla aikuiset olivat vahvasti läsnä keskustellen, mitä kuvassa näkyy. Osa ryhmistä keskusteli ennen piirtämistä seikkailun herättämistä tunteista ja ajatuksista. Myös itse keskustelin satunnaisten lasten kanssa, miltä seikkailu tuntui. Haastattelussa käytettiin

avoimia kysymyksiä, jotta kysymyksellä ei johdateta lasta johonkin suuntaan. Miltä seikkailu tuntui? Mikä jäi seikkailusta mieleen? Jos lapsi koki seikkailun kivaksi/haastavaksi, esitettiin tarkennettuja kysymyksiä. Mikä oli kivaa? Miksi? Piirustuksia en tulkinnut itse, vaan lasten ajatuksia ja selityksiä kuvan tapahtumista oli joko kirjattu ylös tai olin itse kysellyt lapselta kuvan tapahtumista.

Päädyin toiminalliseen reflektointiin, koska jokaisessa ryhmässä on lapsia, jotka eivät mielellään osallistu yhteisiin keskusteluhetkiin ja heidän kokemuksen reflektointi jäisi vajavaiseksi. Keskustellessa on myös mahdollista, että äänekkäimmät ehtivät kertoa asiansa ensimmäisenä ja kokemukseni mukaan muut lapset saattavat myötällä ensimmäisiä mielipiteitä kertomatta todellista kokemustaan. Piirtäessä jokaisella lapsella on mahdollisuus omassa rauhassa tuoda ilmi kokemaansa. Samalla, kun lapset piirsivät seikkailusta, aikuiset kävivät heidän kanssaan keskustelemassa seikkailusta ja sen herättämistä tunteista. Näin kaikilla oli mahdollisuus reflektoida kokemaansa myös aikuisen kanssa.

Seikkailukasvatus eroaakin juuri reflektoinnin avulla eheytyyistä oppimiskokonaisuuksista. Tärkeä osa seikkailua on purkaa sen aikana heränneet tunteet ja pysähtyä miettimään, mitä koki ja oppi seikkailun aikana.

7 Seikkailujen toteutus

Ennen seikkailujen aloitusta annoin esiopetusryhmiin ohjeen, jossa kerroin lyhyesti, mitä seikkailukasvatus on, mikä on kasvattajan rooli seikkailussa sekä muita käytännön vinkkejä. Ohjeessa kerroin lisäksi, miten reflektointi lasten kanssa seikkailun jälkeen kullakin kerralla tehdään.

Jaoin ryhmiin valmiiksi myös arviointilomakkeita, jotta niiden täyttäminen heti seikkailun jälkeen, jolloin asiat ovat vielä tuoreessa muistissa, on mahdollista. Lastentarhanopettajilla oli käytössään kuvaukset seikkailuista ja niihin asettamistani pedagogisista tavoitteista, jotta he voivat arvioissaan peilata, kuinka hyvin seikkailu vastasi asettamaani tavoitetta.

Seikkailuja ennen luettavat kirjeet niin ikään toimitin ajoissa ryhmiin, jotta kasvattajilla oli mahdollisuus niihin tutustua etukäteen. Samoin kerroin etukäteen paikan, jossa kukin seikkailu tapahtuu ja minkälaisella aikataululla seikkailu on tarkoitus toteuttaa, esimerkiksi porastetut lähdöt seikkailuun. Saavuin itse ajoissa päiväkodille ennen kutakin seikkailua, jotta ehdimme vielä keskustella mietityttävistä asioista, kuten käytännössä esiin tulleet haasteet henkilöstömitoituksessa. Pyrin vielä henkilökohtaisesti jokaisen kasvattajan kanssa lyhyesti käymään läpi, mitä tulevassa seikkailussa on odotettavissa.

7.1 Salasana hukassa

Ensimmäisellä seikkailukerralla lähdimme lasten kanssa selvittämään salasanaa. Seikkailuun virittäytymisenä lapsille luettiin kirje (liite 4), jossa Mestari Wu kertoi, että paperi, johon salasana päämajaan oli kirjoitettu, on varastettu. Nyt hän tarvitsisi lasten apua salasanan selvittämisessä. Wu oli kirjoittanut salasanan hieroglyfeinä muistiin eikä enää muistanut, mikä salasana oli.

Salasanaksi valitsin sanan Ninjago. Sanassa on kuusi eri kirjainta, jolloin seikkailun aikana ratkaistavia esteitä ei tulisi liikaa. Jokaisen esteen kohdalle tein laminoidun kyltin, jossa kerrottiin hieman ansasta, mutta jätettiin ratkaisun tekeminen esteen selvittämiseksi lapsille. Ninjagon hahmot vilahtelivat esteiden langettajina ja kuvina käytin Ninjago-aiheisia värityskuvia. Esteen jälkeen lapsille selvisi yhden hieroglyfin merkitys. Jokaisella seikkailevalla joukkueella oli mukana lappu, jossa salasana oli hieroglyfeinä ja tila, johon kirjoittaa vastine kirjaimina.

Tarkoitus oli, että lapset lähtevät kuudessa ryhmässä 10 minuutin välein liikkeelle oman ryhmän kasvattajan kanssa. Ensimmäinen ryhmä saapuikin leikkipuistoon, joka toimi seikkailun aloituspisteenä, aikataulun mukaisesti. Kuten usein varhaiskasvatuksen arjessa käy, tuli seuraavilla ryhmillä esteitä lähteä aikataulun mukaisesti ja loput lapset tulivat leikkipuistoon yhdessä ryhmässä ja myöhässä. Jouduimme tiivistämään aikataulua, jotta kaikki ehtisivät käydä seikkailun rauhassa läpi. Tämä aiheutti jonkun verran ruuhkaa esteillä, toisen ryhmän selvittäessä esteen nopeammin kuin edellä kulkeva ryhmä. Itse lähdin viimeisenä lähteneen ryhmän mukana seikkailemaan.

Tässä seikkailussa kuvissa esiintyvät lapset ovat omia lapsiani, jotka kokeilivat esteiden turvallisuuden ja toimivuuden rataa rakentaessa. Radan rakensin edellisenä iltana valmiiksi aamun seikkailua varten. Kuljettavan reitin merkitsin oransseilla muovipussin suikaleilla, jotta kukaan ei eksy kuljettavalta reitiltä.

Kuva 1 Ketjumestari Wraythin ansa.

Ensimmäisenä esteenä oli ketjumestari Wraythin puiden väliin asettamia ketjuja. Ketjut muuttivat osuessaan uhrinsa kummitukseksi, ikuiseksi ajaksi. Ketjuverkon toteutin pyykkinaruilla kahden puun väliin. Jätin muutaman isomman kolon, josta lasten oli mahdollista pujotella onnistuen tehtävässä ja lasten tulikin pujotella syntyneistä koloista osumatta ketjuihin. Tämän tehtävän lapset suorittivat helposti eikä kukaan muuttunut kummitukseksi.

Kuva 2 Apua! Käärmeitä!

Seuraavana esteenä oli anacondrai-käärmeitä kuhiseva maa, mitkä Skylor oli asettanut lasten matkaa viivästyttämään. Puuta vasten nojasi viisi noin puolen metrin pituista lautta ja lasten tuli keksiä, kuinka päästä käärmeiden yli turvallisesti. Kuljettava matka oli pidempi kuin lautojen pituus yhteensä, joten pelkkä lautojen maahan asettaminen ei riittänyt ratkaisuksi. Jokainen ryhmä keksi siirtää lautoja takaa etummaiselle lapselle sitä mukaan, kun etenivät. Joidenkin ryhmien kohdalla lapsia tuli hieman avittaa vihjeillä ratkaisun löytymiseksi.

Sokkoradan kohdaksi valitsin mahdollisimman turvallisen kohdan, jossa ei ollut kantoja, isoja kiviä tms. Kummitussotureiden ohi päästäkseen lasten tuli kulkea silmät kiinni, vain yksi sai pitää silmänsä auki. Lapset saivat itse päättää, kuinka silmät peitetään vai riittääkö kiinni pitäminen. Kaikki ryhmät pitivät silmänsä kiinni.

Kuva 3 Kummitussotureiden ohi oli kuljettava silmät kiinni.

Tällä esteellä tuli eniten esiin lasten erilaiset tavat ratkaista ongelma. Osa ryhmistä kulki letkassa etummaisena johdattaessa. Osassa ryhmistä yksi lapsi kuljetti muut lapset kohdan ohi yksitellen. Koska seikkailukasvatuksessa ei ole oikeaa eikä väärää tapaa ratkaista ongelmaa, oli molemmat tavat yhtä hyväksytyjä.

Kuva 4 Köysirata.

Neljännellä esteellä oli Toxin langettama ansa, jossa maa höyrysi vihreää myrkyä. Maata pitkin ei pystynyt etenemään. Olin virittänyt kahden puun väliin kaksi köyttä. Toinen oli noin 20

cm korkeudella maasta, ylempi köysi lasten rinnan korkeudella. Valitettavasti en köysiä valitessa tiennyt, että nailonköysi venyy jonkun verran käytössä ja loppupään ryhmällä alempi köysi osui keskellä maahan lapsen painosta. Yksi ryhmä ratkaisi ongelman näppärästi menemällä kaksi lasta kerrallaan, jolloin köysi pingottui heidän painostaan irti maasta.

Kuva 5 Tasapainoilua puun rungolla.

Voi ei. Ajan vartijat olivat langettaneet maahan ajan pyörteen, jonka yli pääsi vain puunrunkoa pitkin tasapainotellen. Jos puunrungolta tipahti maahan, joutui eiliseen päivään. Pientä kosketusta maahan ei laskettu. Lapset tasapainoilivat taitavasti puunrunkoa pitkin, vaikka runko oli pitkä.

Kuva 4 Sitten vuoren huipulle!

Vihdoinkin kultainen vuori häämötti. Vielä oli tehtävänä kiivetä vuoren huipulle selvittämään viimeinen vihje salasanaa varten. Vuorossa oli vuorikiipeilyä. Olin kiinnittänyt kaksi köyttä, joiden avulla pääsi kiipeämään kallion kylkeä ylös. Toinen köysi oli jyrkemmässä kohdassa, toinen loivemmassa. Lapset valitsivat itse, kumpaa köyttä pitkin he halusivat kiivetä. Suurin osa lapsista valitsi jyrkemmän rinteeseen.

Tässä seikkailussa huomioin lasten kiinnostuksen vuoria, kiipeilyä ja köysirataa kohtaan. Lisäksi tarinassa esiintyi päämaja, joka oli näkynyt lasten piirustuksissa. Seikkailu tapahtui metsässä, kuten 16 lasta unelmien seikkailussa ajatteli tapahtuvan. Metsässä tapahtuvan seikkailun pystyin ottamaan huomioon kolmessa seikkailussa viidestä. Unelmien seikkailuissa osalla lapsista esiintyi vihollisia, kuten tässäkin seikkailussa.

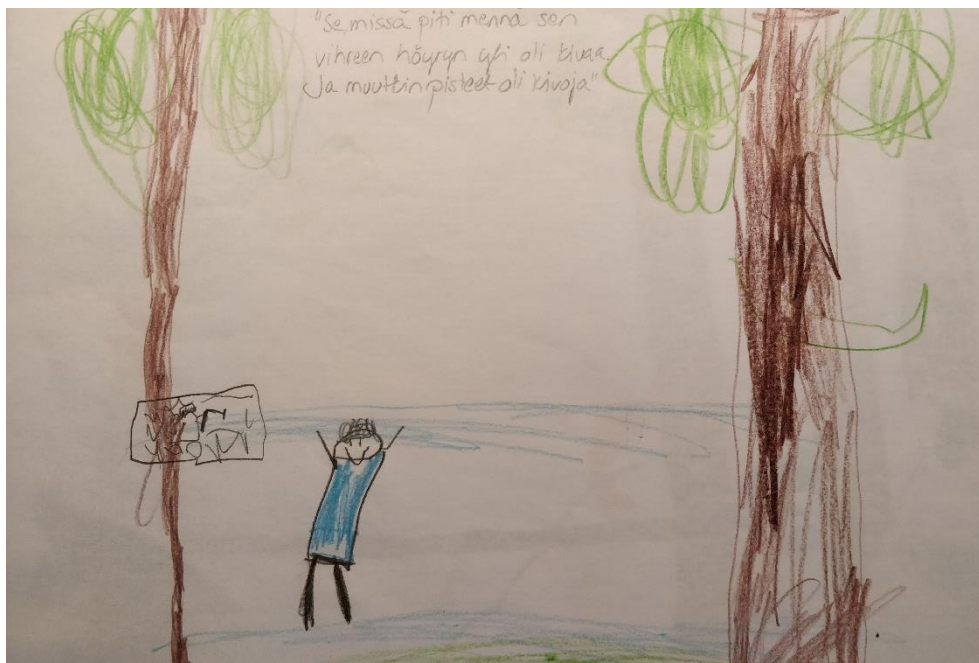
7.1.1 Perillä päämajassa - seikkailun reflektointi

Lasten palattua takaisin päiväkodille, purettiin seikkailun herättämiä tunteita, ajatuksia ja oivalluksia lasten kanssa jutellen sekä aiheesta piirtämällä. Jokaiselle lapselle tarjottiin mahdollisuus kertoa vuorollaan, miltä seikkailu on tuntunut.

Tälle seikkailulle tarkoituksena oli ottaa mukaan jokaiselle lapsiryhmälle oma iPad, joilla he olisivat saaneet kuvata seikkailua ja siten tuottaa arvokasta tietoa kasvattajille, kuinka lapset näkivät ja kokivat seikkailun. Seikkailupäivänä oli kuitenkin märkä ja sateinen keli, joten iPadi- t jätimme päiväkodille tällä kertaa. Tästä syystä seikkailun reflektointi vaihtui piirtämiseen.

Seikkailun aikana havainnoin, että lapset osallistuivat innokkaasti seikkailuun ja heidän mielenkiintonsa säilyi koko seikkailun ajan. Heidä mietitytti, kuka Mestari Wu oikeasti on. Onko kirje minun kirjoittamani? Moni lapsi myös kysyi, miksi en uskaltanut mennä metsään, vaikka kirjeen mukaan Mestari Wu ei metsään uskaltanut yksin mennä.

Eniten lasten reflektoinnin aikana piirtämissä kuvissa näkyy köysirata, jolla ylitettiin myrkkä. Se näkyy kahdeksassa kuvassa 11:sta, jotka olen satunnaisotannalla valinnut piirustusten joukosta. ”Tää oli kivaa.” ja ”Se, missä piti mennä sen vihreen höyryn yli oli kivaa. Ja muutkin pisteet oli kivoja.” lukee lasten kommenttina seikkailusta kahdessa kuvassa, joissa oli piirretty köysirata. ”Siel oli jännää.”, ”Siel oli hauskaa.” ja kaksi kertaa ”Se oli kivaa.” olivat myös esiin tulleita lasten ajatuksia seikkailusta.

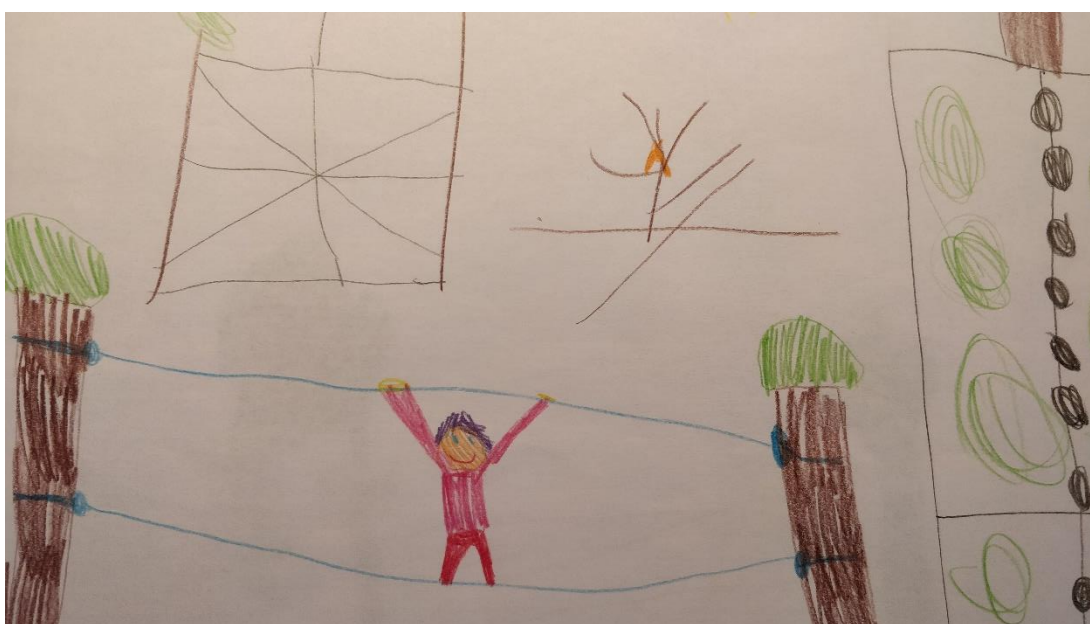

Myös puiden väliin viritetyt narut, jotka esittivät ketjuja, oli jäänyt lasten mieleen. Kuuteen piirustukseen oli piirretty myös ketjueste. ”Tykkäsin siitä köysijutusta, mihin ei saanut koskea tai muuttui kummitukseksi.”

Radan esteillä olevat ohjetaulut olivat herättäneet lasten huomion. Kaksi lasta on kommentoinut kuvia. ”Se oli jännä. Ne kuvat oli hienosti piirretty, mitä siellä oli.” ”Mun mielestä ne jutut, mitkä oli piirretty, oli hienoja.”

Eräs lapsi oli kokenut ilmeisestikin puunrunkoa pitkin kulkemisen haastavaksi, sillä hän oli kommentoinut: ”Mun mielestä ne kaikki pisteet oli kivoja. Se oli hankalaa kävellä kannon päällä.”. Osa lapsista pettyi, kun lopussa ei ollut oikeaa aarretta, kultaisia aseita tai päämajaa, jotka mainittiin Mestari Wu kirjeessä. Vaikka kirjeessä mainittiin apua tarvittavan salasanan etsimiseen, moni lapsi oli ajatellut lopussa olevan oikea päämaja. Nopeasti keksimme, että päämaja on vain Ninjagon hahmojen nähtävissä ja se on taiottu ihmissilmän näkemättömiin. Lapsille tämä riitti selitykseksi.

Erään lapsen kommenttiin kuitenkin tiivistyy lasten tunnelma hienosti. Hän totesi jo seikkailun ensi metreillä, että tämä on paras päiväkotipäivä ikinä. Ensimmäinen seikkailu oli todella jäänyt hänellä mieleen, sillä hän totesi kolmannelle seikkailukerralle lähettäessä jännittävänsä, koska se seikkailu, mikä oli kodin lähellä (ensimmäinen seikkailu), oli niin kivaa.

7.1.2 Kasvattajien kokemukset seikkailusta

Kaikki kasvattajat kokivat seikkailun innostavaksi ja mielenkiintoiseksi sekä seikkailu koettiin onnistuneeksi. ”Kiitos ihanasta seikkailuretkestä! Asiasta juteltiin vielä ruokapöydässäkin” ”Mielenkiintoinen, uudenlainen juttu =)” ”Lapset olivat innoissaan =) =)” ”Hyvä kokonaisuus, innostava ja hauska seikkailu.” Seikkailun päätyttyä sain myös kasvattajilta positiivista palautetta valitsemastani metsästä, jonka he kokivat kauniiksi ja halusivat mennä sinne uudestaan retkelle ryhmän kanssa. Kaikille kasvattajille metsä oli uusi tuttavuus.

Parannusehdotuksena kaksi arvioijaa mainitsi lapsimäärän pienentämistä. ”Pienemmissä ryhmissä niin ei pystyisi näkemään muita ryhmiä. Lapset joutuisivat enemmän havainnoimaan ympäristöä.” ”Pienemmällä ryhmäkokoopanolla ei tulisi jonoa pisteillä ja odottelua” Seikkailun aikana jotkin pisteet ruuhkautuivat. Tähän osaltaan vaikutti alkuperäisestä suunnitelmasta poikkeaminen, jonka mukaan seikkailuun oli tarkoitus lähteä selkeästi 10 minuutin välein. Tässä seikkailussa tuo suunnitelma ei toteutunut arjen yllättäessä. Parannusehdotuksena oli mainittu myös: ” voisi olla myös ei oikeita vihjeitä tai päättely tehtäviä. Myös ajatus-työtä.”

7.2 Korttelikoodaus

Kuva 5 Robotin QR-koodi.

Ennen seikkailuun lähtöä lapsille kerrottiin tarina Professori Muttisesta ja Roope Robotista (liite 5). Muttinen herää eräänä aamuna puhelimen pirinään. Roope Robotti soittaa, mutta kuulostaa omituiselle. Paljastuu, että Roopen aakkosmutteri on irronnut ja siksi Roope

kuulostaa omituiselle. Muttinen lähtee Roopen avuksi, mutta huomaa unohtaneensa silmälasit pöydälle ja oven loksahaneen lukkoon. Tarvitaan eskarilaisten apua varaosien etsimisessä.

Kuva 6 Mukaan otettavat QR-koodit.

Tätä seikkailua varten etsin Pixabay-nimisestä palvelusta kuvia, joita ei rajoita tekijänoikeudet, vaan kuvat ovat vapaasti kaikkien käytettävissä. Kuviksi valitsin mutterin, sähköjohdon, lampun, joka oli samalla robotti, hajonneen robotin, kuvan, jossa oli useita työkaluja ja hammasrattaan. Kuvien internetosoitteista tein QR-koodit tarkoitukseen tehdyllä QR-koodi generaattorilla. Tulostin jokaista koodia kuusi kappaletta, laminoisin ne, rei'itin kulmasta ja laitoin avaimen perällä nippuun jokaista kuvaa vastaavat koodit (ks. kuva yllä). Koska päiväkodin iPadissa ei ole talon ulkopuolella internetyhteyttä, päädyin tekemään pienet, mukaan otettavat koodit, jotta lapset voivat reitin kuljettuaan lukea QR-koodit päiväkodilla iPadissa olevalla ohjelmalla.

Kuva 7 Ensimmäinen vihje.

Olin valmiiksi suunnitellut kuljettavan reitin päiväkodin viereiseltä asuinalueelta. Sovimme lasten kanssa, että yksi nuoli tarkoittaa yhtä korttelin väliä ja nuolen suunta kertoo, mihin suuntaan kuljetaan. Ensimmäinen koodi ohjasi kulkemaan ensin suoraan eteenpäin yhden korttelinvälin. Sitten kääntymään oikealle, jonka jälkeen seuraavasta risteyksestä käännettiin vasemmalle. Lasten saavuttua koodin mukaiseen paikkaan, oli tehtävänä etsiä QR-koodit ja ottaa niistä yksi mukaan. QR-koodin takapuolella oli uusi nuolikoodi, jonka mukaan edetä seuraavalle pisteelle. Kerättäviä QR-koodeja oli yhteensä kuusi kappaletta. Viimeisen QR-koodin takana oli koodi, kuinka palata takaisin päiväkodille.

Jälleen kerran päiväkodin muuttuva arki näytti kyntensä. Toisen esiopetusryhmän osallistuminen tähän seikkailuun peruuntui, sillä heidän kouluun tutustumispäivä jouduttiin siirtämään samalle ajankohdalle. Seikkailu toteutettiin toisen opinnäytetyön toteuttamiseen osallistuvan esiopetusryhmän kanssa. Koska lapsiryhmiä oli vain kolme kuuden sijasta, antoi se tilaa meille toteuttaa seikkailu väljemmässä aikataulussa rauhallisempaan tahtiin. Jälleen lähdimme liikkeelle portaittain. Näytin jokaiselle ryhmälle erikseen lähtöpisteen ja annoin ensimmäisen koodin. Selitin vielä kertaalleen ryhmälle, mitä oli tarkoitus tehdä. Ryhmän mukana kulkevalle kasvattajalle annoin alueesta kartan, johon olin merkinnyt reitin, jotta he voivat tarkistaa pysyvänsä oikealla tiellä. Itse kuljin viimeisen ryhmän mukana reitin. Ryhmän jokainen lapsi sai vuorollaan lukea yhden koodin, jonka mukaan kulkea. Samalla mietimme, onko käänös oikealle vai vasemmalle ja harjoittelimme tienylitystä ja liikennesääntöjä.

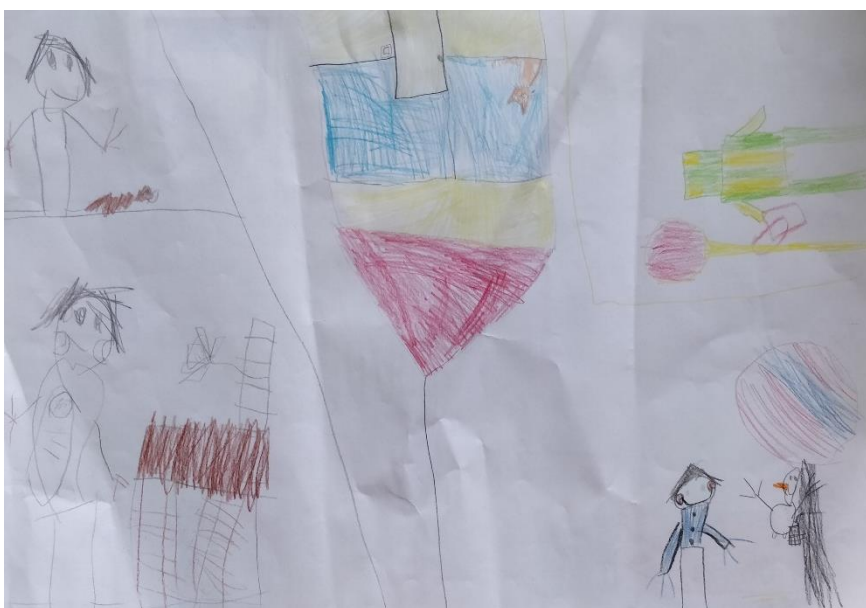
Kun kaikki QR-koodit oli kerätty, palasimme päiväkodille katsomaan QR-koodi lukijalla, mitä kuvia koodien takaa paljastui. Kaikki saivat vuorollaan kokeilla lukemista. Tutkimme yhdessä, mitä kuvassa on ja mitä varaosia robotin korjaamisen tarvitaan.

7.2.1 Robotin varaosat löytyivät - seikkailun reflektointi

Koska korttelikoodaukseen ei osallistunut molemmat esiopetusryhmät, on niin lasten kuin aikuisten palautetta vähemmän käytettävissä kuin muissa seikkailuissa. Seikkailun purimme tällä kertaa piirtämällä yhteisen piirustuksen oman seikkailuryhmän jäsenten kanssa. Seikkailuvia ryhmiä oli kolme, mutta yksi niistä oli muita suurempi, joten tämä ryhmä jaettiin kahden yhteisen piirustuksen tekemistä varten. Tarkoituksena oli, että lapset piirtävät yhdessä sopien kuvan seikkailusta, mutta vain yksi ryhmä todella näin toimi. Muissa ryhmissä jokainen lapsi piirsi oman kuvan yhteiselle paperille aikuisen ohjeistuksesta huolimatta. Selvästi tehtävä oli vielä liian vaikea monelle ja aikuisen tuki tehtävän onnistumiselle olisi pitänyt olla vahvempi.

Kuvissa näkyi lasten omia kuvia seikkailijoina. Kaksi oli piirtänyt kuvan sähkökaapista, johon olin kiinnittänyt yhden QR-koodi nipun. Lyhtypylväitä, joissa QR-koodeja roikkui, oli kuvissa enemmän. Yhden nipun olin kiinnittänyt avaimenperällä, jossa roikkui Frozen-elokuvasta tuttu Olaf lumiukko, ja tuo oli jäänyt osan lapsien mieleen.

Seikkailun aikana lapsille oli tärkeää, että jokainen saa vuorollaan ottaa kodin ja toimia ohjaajana. Lasten mielenkiinto pysyi koko seikkailun ajan yllä eikä seikkailu ollut siten liian

pitkä. Lapset jaksoivat odottaa päiväkodille asti, että pääsivät lukemaan, mitä QR-koodien takaa löytyy. Paljastuneita kuvia tutkittiin tarkasti ja jälleen oli tärkeää, että jokainen saa lukea yhden koodin vuorollaan.

7.2.2 Kasvattajien kokemukset seikkailusta

Kaikki arvoivat seikkailun sopivan haastavaksi lapsille ja selkeäksi kokonaisuudeksi. ”Selkeä kokonaisuus, sopivan tuntuinen matka.”

Seikkailun turvallisuus puhututti, vaikkakin seikkailu koettiin turvallisesti toteutetuksi. ”Osalla lapsista vaikeutta noudattaa liikennesääntöjä.”, jonka myös oman ryhmän kanssa liikkuessa huomasin, ja ”... riittävästi aikuisia suhteessa lapsiryhmään. Oltava kunnollinen ’miehi-tys’.” Tärkeää olisi myös olla jokaisella ryhmällä puhelin mukana. Kuitenkin samaan aikaan nähtiin seikkailun tarjoamat pedagogiset mahdollisuudet: ”Huolellisesti tehty juttu! Sisälsi paljon tärkeitä asioita (liikkuminen, ympäristökasvatus, yhteistyötaidot, koodaus...)”

Haastetta seikkailuun toivat puutteelliset tiekyltit asuinalueella. Kaikkia teitä ei ollut merkitty molemmista päistä teitä ja vaikka kartta oli apuna reitillä pysymisessä, asetti puutteelliset merkit haastetta.

7.3 Shamaanin apuna

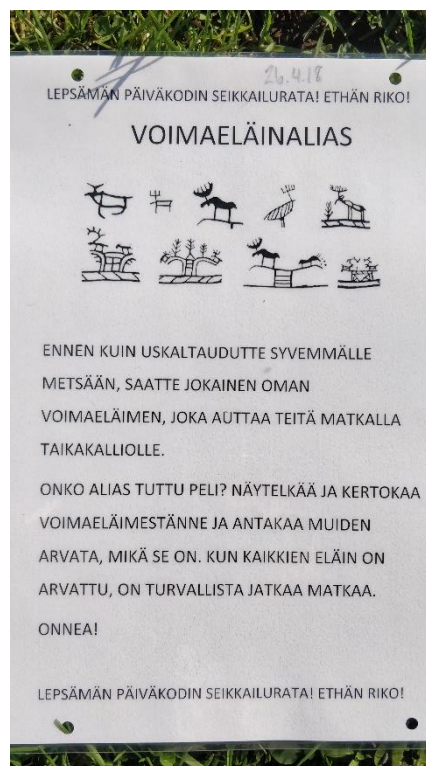
Kolmannella seikkailukerralla shamaani kaipasi kipeästi eskarilaisten apua (liite 6). Ajattara oli lumonnut shamaanin metsänpeittoon eikä ilman apua päässyt sieltä pois. Eskarilaisten tehtäväksi tuli maalata kalliolle noitarumpuja ja niitä paukuttamalla pelastaa shamaani kiipeilistä.

Rakensin seikkailuradan edellisenä iltana metsään valmiiksi ja merkitsin kuljettavan reitin värikkäillä muovipussinsuikaleilla. Tehtäväpisteillä olevissa ohjekylteissä hyödynsin Thuleian tuvan (www.thuleia.com) sivuilla olevia kuvia aidoissa noitarummuissa esiintyvistä piirroksista. Olin etukäteen varmistanut Thuleian tuvan sivuston päivittäjältä, että kuviin on käyttöoikeus. Kyseiseltä sivustolta referoin voimaeläin-aliaksessa esiteltyjen shamaanin voimaeläinten tekstit.

Alkuperäinen suunnitelma oli lähteä seikkailuun porrastaen kuudessa ryhmässä, mutta muutos henkilökunnassa muutti suunnitelmaa. Toinen esiopetusryhmä jaettiin kahteen osaan ja kuljin toisessa ryhmässä apukäsinä. Toinen esiopetusryhmä tuli perässä alkuperäisen suunnitelman mukaan kolmessa ryhmässä. Isot ryhmät kuitenkin aiheuttivat tehtäväpisteillä ruuhkaa ja takana tulevilla odottelua.

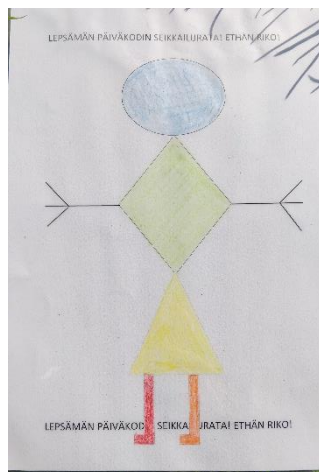

Kuva 9 Voimaeläinalias

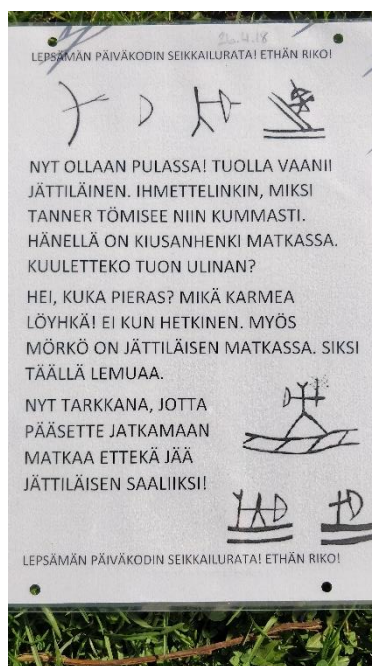
Kuva 8 Voimaeläin-aliaksen ohje.

Heti metsään saapuessa oli ensimmäinen tehtäväpiste. Voimaeläin-aliaksessa lapsille annettiin voimaeläimet, joiden kyvyt auttoivat lapsia seikkailun aikana. Ensimmäisissä ryhmissä lapset jaettiin neljän hengen ryhmiin ja yksi lapsista selitti ja esitti voimaeläimen muille. Loput kolme ryhmää toimivat alkuperäisen suunnitelman mukaan, jossa jokaisella lapsella oli oma voimaeläin ja jokainen sai vuorollaan selittää ja näyttää.

Kuva 12 Shamaanin ohje.

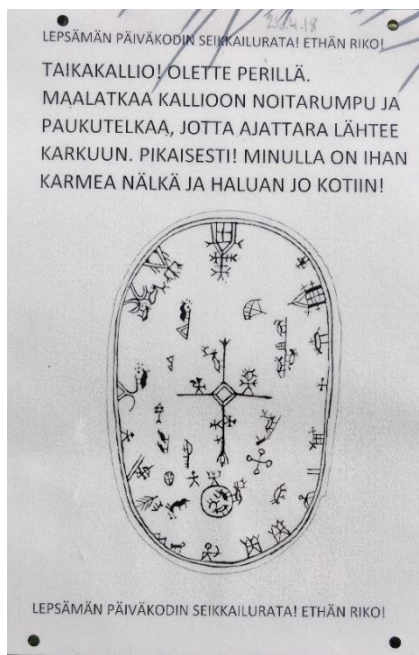
Voimaeläinten taikavoimien vahvistamana jatkoimme matkaa seuraavalle tehtäväpisteelle. Pisteellä lasten tuli rakentaa shamaanin kuva annetuista muodoista, jokainen omansa. Muutoina oli muun muassa suorakulmio, soikio ja kolmio. Olin värittänyt jokaisen muodon eri väriksi, joka toimi apuna selittämisessä ja kuvan rakentamisessa. Yksi lapsista sai ohjeen, jonka avulla hän kertoi muille lapsille, kuinka shamaani kootaan. Kuvaa ei saanut näyttää muille.

Kuva 103 Vihollisia näkyvissä.

Matka jatkui, kunnes vastaan tuli vihollisia. Puiden välistä kurkisteli kiusanhenki, mörkö ja jättiläinen. Olin kiinnittänyt puihin kyseisten vihollisten kuvat ja jättänyt paikalle leikkijousipysyjä ja nuolia. Lapset saivat ampua vihollisia ja siten karkottaa ne pois. Odotellessa omaa

ampumisvuoroaan, oli mahdollista heitellä kuvia kävyillä, mutta kukaan ei tarttunut tähän tilaisuuteen, vaan kaikki odottivat omaa ampumisvuoroaan ja kannustivat kaveria ampumisessa. Vaikka lelujousipyssyn nuoli lensi vähän huonosti johtuen liian löysästä kuminauhasta, kukaan ei hermostunut, vaan lapset jaksoivat yrittää uudestaan. Lopulta kuitenkin kaikki viholliset saatiin karkotettua pois ja matkaa pystyttiin jatkamaan turvallisesti kohti noitarumpujen maalauspaikkaa.

Kuva 114 Ohje noitarumpujen maalaukseen.

Lopulta pääsimme perille taikakalliolle. Olin jättänyt paikalle pulloväriä, joka on vesiliukoista ja siten maalaukset häviävät seuraavalla sateella kalliosta. Jokainen ryhmä maalasi yhdessä kepeillä oman noitarumpunsa kalliioon tai suureen kiveen. Kun rumpu oli saatu valmiiksi, paukuttivat he kepeillä rumpua. Osa ryhmistä keksi oman laulun tai loitsun, jota he hokivat rumpua paukuttaessaan ja Ajattaraa pois häätäessä.

Kuva 15 Pieni noitarumpu

Seikkailussa otin huomioon lasten kiinnostuksen taistella vihollista vastaan. Viholliset tosin olivat poimittu kansanperinteestä, ei lasten piirustuksista, joissa he kuvasivat unelmien seikkailuaan. Jousipyssyillä ampuminen oli puolestaan toisen lastentarhanopettajan toive. Tähän tarinaan liitin myös vuoren, sillä se esiintyi usean lapsen toiveissa.

Kuva 16 Noitarumpu ja kapula.

7.3.1 Noitarumpujen kumina - seikkailun reflektointi

Päiväkodille palattuamme olikin jo ruoka-aika, joten seikkailun reflektointi tällä kertaa jäi lepoetken jälkeen. Jokainen ryhmä pääsi näyttelemään kokemuksiaan ja ajatuksiaan seikkailusta.

Kuvamateriaalia reflektoinnista minulle ei ole, sillä lapset refleктоivat seikkailua ja oppimaansa draaman kautta. Kommentteja ja ajatuksia heidän kokemastaan on poimittu reflektoinnin aikana.

Lasten kommenteissa jakaantuu selkeästi eri rastien mielekkyys. Voimaeläin-alias oli koettu kivaksi. ”Voimaeläin oli kiva.” Myös aikuisten kommenteissa tämä näkyi: ”Lapset pitivät: Voimaeläin oli hyvä juttu.”

Jousipyssyt kiinnostivat selkeästi eniten, varsinkin poikia, mutta kaikki ampuivat innokkaasti ja huolehtivat, että pääsevät vuorollaan kokeilemaan. .””Jousipyssyjuttu oli kiva.” kommentoi eräs lapsista. Toista lasta oli häirinnyt jousipyssyjen liian löysät kuminauhat: ”Jouskarit ei

toiminu kunnolla.” Kuitenkin aikuisen kommentista näkyy, että suurinta osaa lapsista tämä ei häirinnyt: ”Jousipyssyllä ampuminen oli kivaa, vaikka pyssy ei toiminut. Ei haitannut ampujia =)”.

Noitarumpujen maalaus innosti selkeästi lapsia. He osallistuivat yhteisen rummun maalaamiseen ja karkoitusloitsun keksimiseen. ”Kivointa oli maalata noitarumpuja.” Vain yhden lapsen huomasiin jättäytyvän pois maalaamisesta ja puuhavan omiaan. Lapset olisivat olleet halukkaita maalaamaan enemmänkin, mutta maalin rajallinen määrä rajoitti maalaamista, jotta kaikille ryhmille riitti maalia. Metsässä oleskelu ja seikkailu oli lapsista ollut mukavaa. ”Metsässä oli mukavaa.”

7.3.2 Kasvattajien kokemukset seikkailusta

Seikkailu oli koettu sopivan haastavaksi lapsille, vaikka kommenteissa oli: ”kirjalliset osuudet voisi olla ehkä hieman helppotajuisempia (osalla meni aivan yli hilseen)” ja reitti oli heidän mielestään hyvin merkitty.

Seikkailun uudelleen toteutus puhututti. ”Etukäteen pitää viedä asioita metsään aiheuttaa hieman hankaluuksia.” Myös toisessa vastauksessa oli mainittu sama asia: ”Etukäteisvalmistelu hankala kun paikka aika kaukana.”. Kuitenkin hän oli lähes samaa mieltä väittämän ”Voisin toteuttaa seikkailun uudestaan työssäni.” kanssa.

Kasvattajat kokivat seikkailun mielekkääksi: ”Löysit juuri sopivan mittaisen reitin. Reitti oli hyvin merkitty ja toimintapisteet taas huolella suunniteltu ja tehty. Samalla periaatteella voisi tehdä erilaisia seikkailupolkuja vaikka kuinka; myös ruokkii omaa mielikuvitusta =)”.

7.4 Geokätkö

Tämä toimintakerta liittyi lähestyvään äitienpäivään. Esiopetusryhmien opettajat olivat toivoneet, että tähän, lähellä äitienpäivää toteutettavaan seikkailuun, liitetään äitienpäivä ja geokätkö. Lisäksi sain yhdistettyä samaan lasten kiinnostuksen aarrekarttaa ja aarteen etsintää kohtaan.

Kuva 12 Leikkipuiston kartta

Tällä kerralla olimme jakaneet toiminnan aamupäivään ja iltapäivään. Aamupäivällä etsi vihjeitä ensin toinen esiopetusryhmä ja iltapäivällä toinen. Emme portaistaneet lasten seikkailuun lähtemistä, vaan kaikki ryhmät saivat etsiä vihjeitä yhtä aikaa. Syynä tähän oli iltapäivällä käytettävissä oleva rajallinen aika, yksi tunti, sillä vain esiopetuksessa olevat lapset lähtivät kotiin yhdeltä. Aamupäivällä aikaa oli paremmin käytettävissä ja portaistus olisi onnistunut. Seikkailu toteutettiin päiväkodin vieressä olevassa leikkipuistossa. Piirsin lapsille kartan leikkipuistosta, johon merkitsin rastilla etsittävät vihjeet. Taustatarinana luimme kirjeen (liite 7), jossa Gabriel Geo de Kätkö tarvitsi lasten apua, sillä tuuli oli tempaissut koordinaattien palat ympäri leikkipuistoa. Koordinaatit osoittivat uuden geokätkön paikan, joka lasten oli tarkoitus etsiä yhdessä äidin kanssa, mutta nyt koordinaatti olivat hajan hajan pitkin puistoa.

Karttaan merkitsin kuusi rastia, joiden kohdalla koordinaatin osat olivat piilossa. Jokaisella vihjeellä oli oma numero yhdestä kuuteen. Lapsille jaoin omat laput, jossa oli viivat numeroina yhdestä kuuteen ja jokaiseen viivan kohdalle tuli koordinaatin osa vihjeen perusteella. Nämä laput jokainen lapsi otti mukaan kotiin pienen saatekirjeen kanssa, missä kerrottiin

äidille geokätköstä ja kuinka kauan kätkö olisi piilossa ja etsittävässä. Geokätköön olin tulostanut pienen äitienpäivärunon jokaiselle äidille.

Lapset etsivät 4-5 hengen ryhmissä kartan avulla leikkipuistosta vihjeitä. Vihjeet olin piilottanut, jotta niitä joutui hieman hakemaan. Ennen kuin lapset lähtivät etsimään vihjeitä, kerroin heille, mikä koordinaatti on ja kuinka etsintä toimii. Kun joukkue oli löytänyt kaikki vihjeet, oli heillä kokonainen koordinaatti, joka vastasi oikeaa kohtaa leikkipuistossa. Tuohon kohtaan olin piilottanut geokätkön.

7.4.1 Mitä geokätkössä oli? - seikkailun reflektointi

Seikkailun lopuksi lapset piirsivät oman ryhmänsä kanssa katuliiduilla asfalttiin, miltä seikkailu oli tuntunut ja mitä siitä oli jäänyt mieleen. Lisäksi molemmissa ryhmissä kartasta otettiin jokaiselle lapselle kopiot ja he saivat värittää kartan.

Kuva 13 Metsä oli useammassa piirroksessa.

Jo ennen seikkailuun lähtöä kartta sai osakseen paljon huomiota. Lapset halusivat tutkia, mitä kartassa on. He myös ihmettelivät, että olenko todella piirtänyt kartan itse. Kartta ja aarteensintä oli tullut esille lapsien mielenkiintoja selvittäessäni ennen seikkailujen aloittamista. Jo silloin esiin tullut kiinnostus kartoista näkyi myös seikkailun aikana.

Lasten piirtäessä katuliiduilla, haastattelin heitä, kuinka he olivat kokeneet seikkailun. Ehdottomasti yleisin vastaus oli, että seikkailu oli ollut kivaa. Kukaan ei ollut kokenut seikkailua tylsäksi tai negatiivisesti. Ainut parantamisehdotus lapsien mielestä oli, että seuraavalla

kerralla enemmän etsittävä, sillä seikkailu oli liian lyhyt useamman lapsen mielestä. Seikkailu oli myös herättänyt iloa ja jännitystä. Kun kysyin, mikä seikkailussa oli ollut erityisen kiivaa, vastasi usea lapsi etsimisen.

Kuva 14 Leikkipuiston välineitä ja kiipeilyteline.

Myös leikkipuiston laidalla sijaitsevassa pienessä metsässä olevat rastit olivat jääneet usealle lapselle mieleen ja näkyivät myös katutaiteessa. Eräs lapsi piirsi rastin, joka oli selvästi vaikein tehtävä kaikille ryhmille. Hän oli kokenut sen kivoimmaksi.

7.4.2 Kasvattajien kokemukset seikkailusta

Jos lapset ihmettelivät karttaa, niin tekivät myös aikuiset. Kartta saikin myös eräältä kasvattajalta maininnan erikseen. ”Kartta oli ehdoton iso + ja siitä voisi jatkaa monin tavoin”.

Seikkailu koettiin onnistuneeksi ja innostavaksi. ”Kiva kokonaisuus, rastit sopivalla etäisyydellä toisistaan. Lapset osallistuivat innokkaasti ja aikuiset”

Turvallisuus mietitytti erästä kasvattajaa: ”Turvallisuus toteutui, koska aikuisia oli riittävästi suhteessa lapsiryhmään (mm. katuliiduilla värittäminen tien reunassa vaatii riittävästi lähellä olevia aikuisia)”.

7.5 Luontopolku

Luontopolun toteuttamiseen käytin valmista materiaalia Kosketa puuta, maista mustikkaa (Green, Heikkilä, Soulanto & Tuormaa 2014). Etukäteen kävin tulostamassa polkuun tarvittavat materiaalit koululla, jossa oli mahdollista tulostaa materiaali värillisenä. Seikkailua ennen kävin kahteen otteeseen tutustumassa päiväkodin läheiseen metsään, jossa seikkailu toteutettiin. Ensin halusin selvittää, onko metsä vaikeakulkuinen vai onnistuuko seikkailu siellä.

Jälkimmäisellä käynnillä kävin tutkimassa, mitä kasvillisuutta metsässä on, jotta osaan valita sopivat kuvakortit kasvien tunnistamista varten. Samalla reissulla koekelimme omien lapsieni kanssa luontopolun toimivuutta, kiinnostavuutta ja siihen kuluva aikaa.

Viimeinen seikkailu toteutettiin kahdessa osassa. Aamupäivällä kahdelle lapsiryhmälle, ilta-päivällä kahdelle seuraavalle. Koska iltapäivän aika osui lähelle osan lasten kotiinlähtöaikaa, vaikutti metsän valintaan sen läheinen sijainti, jotta lapset ehtivät rauhassa seikkailuun eikä aikaa siirtymiin kuluisi. Onneksi läheinen metsä ennakkoluuloista huolimatta osoittautui hyväksi paikassa seikkailuun ja tutustua kasvillisuuteen.

Tällä kerralla virittäytymisenä ei ollut kirjettä lapsille, vaan toteutin materiaalin mukaisen ravintoketjuhipan. Ryhmän koosta riippuen 2-3 lasta oli näätä ja loput oravia. Näädät nappasivat kiinni oravia näädänpesään ja ravinnokseen. Ensimmäisen ryhmän kanssa toteutimme hipan pienten lasten pihalla, joka sillä hetkellä oli tyhjä. Kolme muuta ryhmää leikkivät hippaleikin päiväkodin parkkipaikalla rajatulla alueella, sillä muut lapset jo ulkoilivat ja siten hipan toteutus muiden lasten joukossa olisi häirinnyt peliä. Onneksi päiväkodin parkkipaikka on hiljainen ja hippaleikit pystyttiin toteuttamaan keskeytyksettä.

Hipan jälkeen juttelimme lasten kanssa, mitä ravintoketju tarkoittaa ja kuka syö ketäkin. Mitä orava syö? Kuka söikään oravia? Hipan jälkeen jatkoimme matkaa parkkipaikan vieressä sijaitsevaan metsään, jossa seikkailu toteutettiin.

Olin aamulla vienyt tarvittavan materiaalin valmiiksi paikalle. Tehtävärasteja oli kolme ja ne sai kulkea vapaassa järjestyksessä. Kahden ryhmän kanssa olimme jakaneet lapset kolmeen pienempään ryhmään ja minä kuljin molemmissa yhden pienryhmän kanssa. Ilta-päivällä ryhmät jaettiin kahtia ja toimin apukäsinä tarpeen mukaan ryhmissä.

Ensimmäisenä metsään tultaessa oli puun kosketus -rasti. Paikalla oli myös luuppeja ja suurenuslaseja. Lapsilla oli mahdollisuus tutustua ympärillä oleviin puihin moniaistisesti tunnus-
telemalla ja tutkimalla. Paikan olin valinnut sellaiseksi, että siinä oli niin kuusi, mänty kuin
koivu sekä yksi kaatunut puu. Lapset tutkivat mitä eroa on kuusen ja männyn kaarnalla. Tun-
tuuko koivu sileältä ja miltä pihka näyttää. ”Kuin luonnon timantti!” huudahti yksi lapsista.
Kaatuneessa puussa näkyi hometta ja lahottajasientä. Homeen haju kävi lasten nenään ja luu-
peilla tutkittu ulkonäkö puhutti. ”Hyi, kun rumaa.”

Seuraavaksi lapset saivat tutkia, mitä värejä luonnosta löytyy. Olin hakenut etukäteen rauta-
kaupasta sisämaalin värikarttoja, joissa oli kussakin neljä eri väriä. Alustoina lapsilla toimi la-
minoidut A3-paperit. Alustoille kerättiin korttien värien mukaisia materiaaleja. Jos aikaa jäi,

oli mahdollista tehdä myös taidetta. Onneksi kahdella ryhmällä oli tilaisuus tehdä myös taidetta. Hassua kyllä, molemmat toteuttivat sydämen valkovuokoista toisistaan tietämättä.

Kolmannella pisteellä oli kuvakortteja kyseisessä metsässä esiintyvistä kasveista ja puista. Kahden ryhmän kanssa toteutimme rastin niin, että kortit jaettiin lapsille ja lapset jättivät kortin löytämänsä kasvin viereen. Lopuksi kiersimme kaikki yhdessä tutkimassa, mitä oli löytynyt. Mietimme yhdessä, mistä kasvin oli tunnistanut ja mitä eroa esimerkiksi puilla oli. Kahden muun ryhmän kanssa toimimme vapaamuotoisemmin lasten etsiessä ja tunnistaessa kasveja, muttemme enää lopuksi käynyt niitä läpi yhdessä. Tähän vaikutti se, että yhdessä läpikäyminen vei aikaa sen verran, että aikataulussa pysymisen takia suunnitelmaa muutettiin. Lajeja tunnistaessa ehdimme maistella kuusenkerkkää, ihmetellä raakoa mustikoita ja tutkia, miltä pajunkissat näyttävät niiden kasvettua roimasti pituutta.

Viimeisessä kuuntele puuta -harjoituksessa sovelsin Green Care -harjoitetta nimeltään mieli-paikka. Vaikka luonto tarjoaakin upean mahdollisuuden yhdessä toimimiseen, on lapsella myös tarve rauhoittumiseen ja vetäytyä pois vuorovaikutuksesta omaan rauhaan (Salonen 2010, 105). Mielipaikka-harjoituksessa lapselle tarjotaan mahdollisuus huomioida ja aistia ympäristöään ilman suorittamista tai muiden odotuksia (Salonen 2010, 88). Luonnossa keskittyminen hetkeen on helppoa luonnon houkutellessa tarkkailemaan luonnon jatkuvaa liikettä (Arvonen 2017, 25). Harjoituksessa hyödynnettiin myös tuntoaistia yhtenä aistimuksena. Jotta myönteinen vaikutus mielialaan saavutetaan, tulee luontokohteen olla sopivalla etäisyydellä kokijasta (Salonen 2010, 65).

Ennen harjoituksen aloitusta juttelin lasten kanssa, tietävätkö he, mitä on läsnäoloharjoitus. Ohjeistin muutamalla kysymyksellä harjoituksen toteutusta. Miltä puu tuntuu? Entä auringon valo ja lämpö iholla? Mitä ääniä ympäriltä kuuluu? Entä miltä itsestä tuntuu juuri nyt? Jokainen lapsi sai valita mieleisensä puun ja harjoituksen sai toteuttaa istuen tai seisten. Mutta puhua ja muita häiritä harjoituksen aikana ei saanut. Yhdessä ryhmässä lapsilla oli vaikeuksia asettua oman puun juureen ja harjoitukseen rauhoittuminen kesti. Muilla ryhmillä oman puun löytäminen sujui helposti. Kaikilla ryhmillä onnistui harjoitus kuitenkin loppujen lopuksi hyvin ja tärkeä rentoutuminen onnistui, sillä rentoutuessa erittyy oksitosiinia, joka parantaa oppimiskykyä aktivoiden muistin ja tarkkaavaisuuden aivoalueet (Ahlstrand 2017, 27).

Vaikka lähes kaikki seikkailut toteutettiin metsässä, tässä seikkailussa metsä oli voimakkaimmin läsnä, sillä keskityimme eri tavoilla näkemään, kokemaan ja tutkimaan metsään. Metsä olikin eniten mainittu yksittäinen asia lasten unelmien seikkailussa.

7.5.1 Luonnon rauhoittava vaikutus - seikkailun reflektointi

Luontopolun alussa toteutettu näätä-orava -hippa oli kaikista lapsista kivaa ja jokainen ryhmä olisi halunnut toteuttaa hipan uudestaan. Meillä oli kuitenkin rajallinen aika käytössä, joten sovimme, että hippaa voi leikkiä toisen kerran paremmalla ajalla.

Luontopolun päätteeksi kyselin lapsilta, miltä seikkailu oli tuntunut. Kaikki vastasivat, että se oli kivaa. Eräs lapsista totesi heti viimeisen tehtävän eli puiden kuuntelun jälkeen: ”Arvaa miltä musta tuntuu?” Kysyin häneltä, että no, miltä susta tuntui. ”Rauhalliselta.”

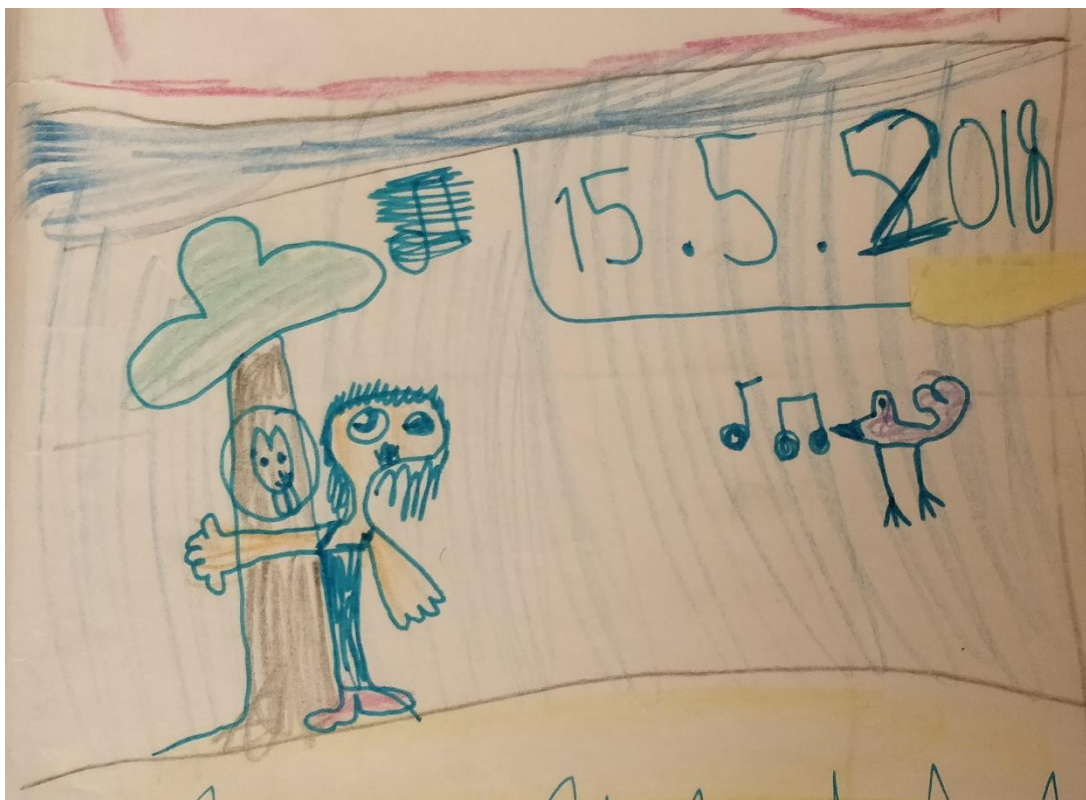
Kuva 15 Puiden tutkimista luupeilla.

Mikä lasten mielestä oli ollut erityisen kivaa, jakaantui jonkun verran. Usea lapsi oli tykännyt puiden kuuntelemisesta. ”Mä tykkäsin siitä puitten halaamisesta.” ”Tykkäsin rentoutumisesta.” ja ”Siitä, kun piti olla hiljaa ja kuunnella metsän ääniä.” Puiden koskettaminen ja halaaminen myös rentoutti ja puhututti aikuisia. Eräs kasvattajista tunsi, kuinka voimakas koivu oli. Lapset halusivat myös kokeilla samaista koivua. Kaksi lapsista koki voimakkaasti puun halaamisen ja he halusivat jatkaa vielä päiväkodin pihassa puun halaamista hiljakseen pitkän tovin. Myös puiden heilunta tuulessa herätti kiinnostusta ja miltä se tuntui.

Kuva 16 Lapsi tutkii puuta suurennuslasilla.

”Kun piti kattoo niitä puita kaikilla jutuilla.” Luupeilla ja suurennuslaseilla puiden ja kasvien tutkiminen oli selvästi lapsista kiinnostavaa. Jokainen lapsi osallistui innokkaasti tähän tehtävään, vaikka jokusen lapsen kiinnostus muilla pisteillä harhaili toisaalle.

Kuva 17 Lapsi halaamassa puuta ja kuuntelemassa linnun laulua.

”Se kun piti ettiä kaikkia juttuja ja piti laittaa samaan kohtaan.” Kasvien etsiminen kuvakorttien avulla jakoi lasten kiinnostusta. Suurin osa etsi innokkaasti, mutta joillain ei riittänyt kiinnostus tehtävää kohtaan.

Kuva 18 Ryhmä halaamassa puita.

Lapset kokivat oppineensa seikkailun aikana, mitä luonnossa voi olla, että ei saa roskata sekä kuuntelemaan luontoa. Erästä lasta roskat harmittivat kovasti: ”Ei ollut kivaa, kun metsää oli roskattu paljon.”

Puita kuunnellessa huomasin erään lapsen silmien painuvan kiinni ja hän nautti hiljaisuudesta. Kuitenkin hän välillä nousi huiskimaan ötököitä. Hän kommentoikin myöhemmin: ”Oli itikoita ja ne surras mun ympärillä, en pystynyt keskittyneen.” Ötökät olivat ainut negatiivinen asia tällä seikkailulla lasten mielestä, sillä muutamaa muutakin lasta häiritsi pörräävät itikat.

Luonnossa olo teki kuitenkin vaikutuksen lapsiin. ”Siellä oli kaunista.”

7.5.2 Kasvattajien kokemukset seikkailusta

Kasvattajien havainnot lasten levottomuudesta oli yhteneväiset omien havaintojeni kanssa. ”Osa lapsista ryhmässäni oli levottomia ja keskittyminen aluksi vaikeaa.” ”Aluksi piti rauhoittaa muutamaa poikaa kuuntelemaan ja keskittymään ohjeeseen. Muutamalla pojalla oli kauhea kiire, mutta lopuksi tehtävät onnistuivat rauhallisemmin.” Vaikuttiko tähän aamupäivä, joka oli ryhmässä kasvattajien mukaan ollut tapahtumarikas ja levoton vai eikö toiminta ollut riittävän kiinnostava lasten mielestä. Sillä lapsen täytyy ponnistella pitääkseen

tarkkaavaisuuden huomion kohteessa, jos aihe on liian vaikea, se ei kiinnosta tai lapsi on esimerkiksi väsynyt (Ahlstrand 2017, 26).

Parannusehdotuksena tuli: ”Paikan valinta, rauhallinen metsä, ei liian lähellä päiväkodin ääniä. Laajempi alue käytössä.” Viereisestä päiväkodin pihasta kuuluneet lasten äänet häiritsivät varsinkin ensimmäistä ryhmää viimeisessä tehtävässä eli puiden kuuntelussa. Pihalta kuuluvat äänet olivat yllättävän voimakkaat. Kolmea muuta ryhmää tämä ei häirinnyt, sillä silloin pihalla ei ollut enää juurikaan lapsia. Sijainti sai kuitenkin myös hyvää palautetta. ”Ihana luontoympäristö seikkailulle... Sijainti hyvä päiväkodin läheisyydessä.” ja ”Löysin taas uudestaan noinkin lähellä olevan retkikohteen.”. Myös seikkailun aikana useampi kasvattaja kommentoi, että näin lähellä päiväkotia onkin hyvä metsä retkeillä. Päiväkodin suunnasta katsottuna metsä näytti risukkoiselta ja vaikeakulkuiselta, mutta metsään sukeltaessa avautui hyvä paikka retkelle aivan päiväkodin vieressä. Seikkailu toteutettiin helteisenä päivänä ja kasvattajat puhuivat, että näin kuumina päivinä voisi tulla kyseiseen metsään useammin eikä ulkoilla paahteisella päiväkodin pihalla. ”Kuuma päivä -> oli ihanaa olla metsässä.”

Parannusehdotuksena tuli myös toive, että voisi antaa enemmän ohjeita tehtävien suorittamiseen. ”Joku voisi kaivata enemmän ohjeita tehtäväpisteille, mutta jos aikuisella on luova tila meneillään, ei toki kaipaa lisäohjeita.”

Luontopolku -seikkailun aikana puhutti kasvattajia seikkailujen toteuttaminen jatkossa. Vaikka kasvattajat kokivat seikkailut hyvinä, mietitytti niihin tarvittava etukäteisvalmistelu. Keskustelu ei koskettanut vain luontopolkua, vaan yleisesti tämän tyyppisten seikkailujen toteuttamista. Suunnitelmallisuudella etukäteisvalmisteluihin saa kyllä ajan toteutettua, mutta kasvattajat kokivat huonoa omaa tuntoa, kun ajan joutuu olemaan poissa ryhmästä ja lapset ovat muiden vastuulla. Myös yhteen arviolomakkeeseen oli kirjoitettu: ”...Kiire, hlökuntavaje tai työkavereiden innostumattomuus... Toki on niin ihanan helppoa tulla ’valmiiseen seikkailuun’, joskus esim. metsässä käynti ennen lasten tuloa esim. laittaa tehtävät paikoilleen saattaa aiheuttaa ylimääräistä stressiä, milloin voi ryhmän jättää... toki se vaatii hyvää suunnittelua ja sitä pitääkin tehdä.” Seikkailun aikana virisikin ajatus, että tämän tyyppistä ulkopuolisen suunnittelemaa tapahtumaa voisi olla enemmänkin, joka toisi vaihtelua arkeen ja helpotaisi kasvattajien työtä.

Seikkailusta kuitenkin pidettiin, vaikka niiden toteuttaminen jatkossa mietityttikin. ”Taas huolella tehdyt jutut - upeaa!” Seikkailu koettiin myös sopivan mittaiseksi. ”Sopiva aika (ei liian pitkä).”

7.6 Oma kokemukseni seikkailuista

Seikkailujen suunnittelu ja toteutus olivat minulle itsellenikin matka uuteen maailmaan ja innostuin menetelmästä. Sain uusia työkaluja metsäretkien toteuttamiseen, vaikka joka kerta ei

näin kokonaisvaltaista seikkailua toteuttaisikaan. Seikkailullisia elementtejä voi hyödyntää pienimuotoisemmin osana retkeä. Lasten kanssa seikkaillessa aika hujautti huomaamattomasti ja innokkuus tarttui niin aikuista lapsiin kuin toisinkin päin.

Mitä tekisin nyt toisin, kun kaikki seikkailut on toteutettu? Aikatauluista kiinni pitäminen osoittautui isoimmaksi ongelmaksi. Olin suunnitellut seikkailuihin lähdettävän porrastetusti, jotta ruuhkaa ei pisteille syntyisi. Tämä ei kuitenkaan toteutunut kahdessa seikkailussa. Minun olisi pitänyt tarkemmin ohjeistaa henkilökuntaa porrastuksen tärkeydestä sekä mahdollisesti olla paikalla lähtiessä, jotta suunnitelma toteutuisi. Ensimmäisellä kerralla olimme kuitenkin kasvattajille entuudestaan vieraassa paikassa, joten olin seikkailureitin alkupäässä opastamassa heitä oikealle reitille. Päiväkodilta portaittain lähteminen oli henkilökunnan varassa. Toisella kerralla kuljin apukäsinä yhdessä ryhmässä sijaistamassa. Olen kuitenkin tietoinen muuttuvasta arjesta ja uskon kasvattajien tehneensä parhaansa, jotta porrastus onnistuu. Arki vain pääsi yllättämään.

Toinen asia, jonka tekisin toisin seuraavalla kerralla, on seikkailujen jako useammalle viikolle. Kolme seikkailua peräpäivinä oli liikaa, ainakin yhden ihmisen toteutettavaksi. Edellisenä iltana rakensin seikkailuradan, aamupäivällä seikkailin ja reflektoin ryhmien mukana, purin radan, yritin kirjoittaa tuoreessa muistissa olevat kommentit ja huomiot seikkailuista ja rakensin seuraavan päivän radan. Aikataulu oli liian tiukka. Kaksi seuraavaa seikkailua toteutimme viikon välein ja tuo aikataulu oli armollisempi. Minulle jäi paremmin aikaa kirjata ajatuksiani, huomioita ja tapahtumia sekä pysähtyä miettimään, kuinka seikkailu onnistui. Se mielestäni näkyy myös seikkailujen raportoinnissa. Ajatukseni kahden jälkimmäisen seikkailun jälkeen kirjoittaessa oli tuoreemmassa muistissa, ensimmäisiin jouduin palamaan jälkikäteen ja muistelemaan, mitä kullakin seikkailulla tapahtui.

Myös toisen seikan muuttaisin aikataulusta. Kolmella ensimmäisellä kerralla aamupäivän aikana seikkaili molemmat ryhmät. Kahdella jälkimmäisellä olimme jakaneet seikkailun aamupäivään ja iltapäivään. Jälkimmäinen tapa oli huomattavasti parempi. Sekä lapsilla että aikuisilla oli paremmin rauha keskittyä seikkailuun, koska aikaa seikkailun toteuttamiseen oli enemmän käytettävissä ja lapsien määrä vähäisempi. Kahden esiopetusryhmän seikkailun mahdollistaminen kahteen tuntiin vaati tiukkaa aikataulussa pysymistä. Lisäksi lasten vähäisempi lukumäärä vaikutti rauhoittavasti seikkailuun. Näen kuitenkin tärkeäksi, että seikkailut toteutettiin molemmille ryhmille. Sain enemmän palautetta ja näkemyksiä, kuinka seikkailut onnistuivat. Koin myös tärkeäksi, että kaikilla esiopetuksessa olevilla lapsilla oli mahdollisuus osallistua seikkailuun.

Olisin myös voinut selkeämmin tuoda elementtejä joistain oppimisen osa-alueista mukaan seikkailuihin. ”Tutkin ja toimin ympäristössäni” osiosta matemaattiset valmiudet ja ”kielen rikas maailma” osiosta kirjaimiin tutustuminen jäivät vähäiselle huomiolle seikkailussa.

Kuitenkin esiopetuksessa yhtenä tavoitteena on matemaattisten, lukemisen ja kirjoittamisen valmiuksien herättely tulevaa koulupolkua varten. Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteissa 2014 (2016) todetaankin, että tärkeää on herätellä lasten uteliaisuutta lukemista, kirjoittamista ja matematiikkaa kohtaan sekä tukea lasten matemaattisen ajattelun kehittymistä (Opetushallitus 2016b, 32, 35). Seikkailuissa olisi voinut olla enemmän arjen matematiikkaa ja kirjaimiin tutustumista toiminnallisilla keinoilla. Olen myös yhtä mieltä arvioissa mainitun seikan kanssa, että lapsille olisi voinut olla myös päättelytehtäviä osana seikkailua. Suunnittelemani runkoja on kuitenkin helppo mukauttaa ja seikkailuja toteuttaa juuri käsillä olevaan aiheeseen ja tavoitteeseen liittyen. Seikkailujen rungot toimivat hyvinä pohjina toteuttaa seikkailuja tarpeen mukaan.

Seikkailut pyrin liittämään lasten kokemusmaailmaan ottamalla huomioon, mitä he olivat unelmien seikkailuihin piirtäneet. Näin jälkikäteen koen, että joissain seikkailuissa olisin voinut kirjeen hahmot liittää lasten kokemusmaailmaan hyödyntämällä enemmän tuttuja hahmoja esimerkiksi televisio-ohjelmista. Muutama kasvattajista oli samaa mieltä, suurin osa koki kirjeiden jo tällaisenaan innostaneen lapsia tulevaan seikkailuun.

Jatkossa toteutan geokätkön ohjeen sanallisena tai karttana. Koordinaattien ilmaisemisessa on käytössä muutama erilainen tapa, joten osalla vanhemmista oli vaikeuksia löytää kätkö, koska heidän käyttämänsä ohjelma olisi vaatinut koordinaatin ilmaisemista toisessa muodossa. Siten seikkailua on jatkossa muutettava esimerkiksi kadonneiden kartan palasten tai kätkön sijainnin sanallisen vihjeen etsimiseen.

8 Pedagogiset tavoitteet seikkailuissa

Jokaiselle seikkailulle asetin suunnitellessani tavoitteita oppimisen osa-alueiden ja laaja-alaisen osaamisen saralta. Tavoitteet seikkailujen välillä poikkesivat, mutta myös yhteisiä tavoitteita oli.

Kaikille seikkailuille yhteinen tavoite oli saavuttaa osa päivittäisestä suositellusta liikunnan määrästä. Tämän hetkinen suositus on kolme tuntia liikuntaa päivässä (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016, 9). Myös esiopetuksen tavoitteena on kannustaa lasta liikkumaan ja nauttimaan liikkumisesta, kuten oppimisen ”Kasvan ja kehityn” ja laaja-alaisen osaamisen ”Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot” osa-alueissa todetaan (Opetushallitus 2016b, 37).

Säännöllinen mahdollisuus monipuoliseen liikuntaan erilaisissa maastoissa on tärkeää, sillä lapsen motorikkaa kehittyy nopeasti alle kouluikäisenä. Kaikilla lapsilla kehitys etenee päästä jalkoihin, kehon keskiosasta ääriosiin ja karkeamotoriikasta hienomotoriikkaan. Liikkuessa lapsen kehontuntemus ja -hallinta, tasapaino sekä motoriikka kehittyy. (Opetushallitus 2016b, 38; Helenius & Lummelahti 2018, 85; Parikka-Nihti & Suomela 2014, 56).

Monipuolisella liikunnalla tuetaan lisäksi havaintomotoristen taitojen kehittymistä, mikä on puolestaan lapsen oppimisvalmiuksien perusta. Havaintomotorisilla taidoilla tarkoitetaan lapsen kykyä hahmottaa omaa kehoaan suhteessa ympäröivään tilaan, aikaan ja voimaan sekä kykyä jäsenellä eri aistien kautta saatua tietoa. Proprioseptiivinen (luiden ja lihasten kautta kehon asennon ja liikkeen aistiminen) ja taktilinen (tunto) aisti ovat molemmat erityisen tärkeitä motoriikan oppimiselle. Nämä aistit auttavat lasta hahmottamaan omaa kehoaan ja olemaan tietoinen kehon asennosta ja liikkeistä. Lisäksi proprioseptiivistä ja taktilista aistia tarvitaan avaruudelliseen hahmottamiseen, suuntatietoisuuteen ja oman kehon voimansäätelyn hahmottamiseen, jotka puolestaan vaikuttavat lapsen kykyyn hallita motoriikkaansa. Visuaalisia havaintoja eli näköaistia tarvitaan tilan ja muotojen hahmottamiseen sekä tasapainon oppimisessa. Tasapainon ja pystyasennon säilyttäminen puolestaan edellyttävät oman kehon jäsenten asennon aistimista ja hahmottamista. Vestibulaarista aistia (eli kykyä aistia painovoima, pään liike ja tasapaino) sekä proprioseptiivistä aistia tarvitaan silmien liikkeen hallintaan, kuten katseen tarkentamiseen kohteeseen tai liikkeen seuraamiseen. Jos silmien liikkeen hallinnassa on vaikeuksia, voi myöhemmin lukeminen olla haasteellista, sillä katse ei pysy rivillä. (Ayres 2008, 78-79,103; Karvonen 2000, 20; Innostun liikkumaan 2018, 7; Huisman & Nissinen 2005, 32.)

Liikunta tukeekin lapsen kokonaisvaltaista kehitystä (Helenius & Lummelahti 2018, 85). Siksi seikkailujen suunnittelussa liikkumisella oli tärkeä merkitys ja sitä pyrittiin toteuttamaan monipuolisesti vaihtelevissa maastoissa tukien niin motorisia kuin havaintomotorisia taitoja.

Myös ympäristökasvatus oli pedagogisena tavoitteena kaikissa seikkailuissa. Lasten myönteisillä ympäristökokemuksilla ja leikeillä luonnonmukaisessa ympäristössä on havaittu olevan vaikutus aikuisiällä tapahtuvaan ympäristöstä huolehtimiseen ja positiivisiin luontoarvoihin (Parikka-Nihti & Suomela 2014, 13, Harju-Autti 2011 mukaan; Parikka-Nihti & Suomela 2014, 13, Ewert, Place & Sibthorp 2005 mukaan). Ympäristökasvatus tapahtuu tarjoamalla lapselle mahdollisuuksia oppia ympäristöstään ja huolehtia siitä, mutta myös mallioppimisen kautta sekä kiinnittämällä huomiota toimintaympäristöihin, ei kuormittamalla lasta ympäristöongelmissa (Parikka-Nihti & Suomela 2014, 15). Siksi seikkailuissa lapsille tarjottiin mahdollisuus liikkua luonnossa sekä tutkia, ihmetellä, kysellä ja kokea moniaistisesti ympäröivää luontoa.

Kaikissa tehtävissä punaisena lankana oli yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittyminen liittäen mukaan laaja-alaisen osaamisen ”Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu”, jossa tavoitteina ovat muuan muassa yhteistyö, sosiaaliset taidot sekä vuorovaikutus- ja ilmaisutaidot.

Ryhmähengen luominen oli yksi tärkeä tavoite. Lapset toimivat pienissä ryhmissä ja tehtävien suorittaminen vaati usein yhteistyötä ja yhdessä toimimista. Aikuiset olivat toiminnan mahdollistajia ja antoivat lasten ratkaista keskenään, kuinka toimitaan. Vain jumittuneissa

tilanteissa aikuinen antoi vinkkejä, kuinka asian voisi ratkaista. Samalla kehittyi lasten ongelmanratkaisukyky. Kyky ratkaista ongelmia on yksi laaja-alaisen osaamisen tavoite kohdassa ”Ajattelu ja oppiminen”. Yhdessä muiden kanssa ongelmia ratkaistessaan lapsi oppii myös kannustamaan muita sekä olemaan vuorovaikutuksessa muiden ihmisten ja lähiympäristön kanssa, jotka ovat tavoitteita ”Ajattelu ja oppiminen” -osa-alueessa.

Tunnetaitoja lapset harjoittelivat jakaessaan iloa, harjoitellessaan luopumista, kun asiaa ei ratkaistu lapsen toivomalla tavalla tai turhautuessaan, kun asia ei heti onnistunutkaan. Lisäksi seikkailun päätyttyä lapset kävivät läpi seikkailun aikana heränneitä tunteita ja kertoivat, miltä seikkailu oli tuntunut.

Laaja-alaisen osaamisen ”Osallistuminen ja vaikuttaminen” oli huomioitu myös tavoitteissa, sillä lapset harjoittelivat yhdessä sovittujen sääntöjen mukaan toimimista sekä toistensa auttamista ja avun pyytämistä ryhmätehtävissä. Osassa tehtävissä harjoiteltiin toveriin luottamista, kuten silmät kiinni kulkemisessa. Lapset saivat kokemuksen osallisuudesta ja vaikutusmahdollisuuksista toimiessaan osana ryhmää ja vaikuttaessaan, kuinka tehtävä ratkaistaan.

Ensimmäisessä seikkailussa pedagogisina tavoitteina Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin 2014 peilattuna oli yllä mainittujen lisäksi oppimisen osa-alue ”Kielen rikas maailma”. Kielen rikkaaseen maailmaan tutustuimme sekä alkutarinan että matkan varrella olleiden kylttien kautta. Mutta ennen kaikkea lapset pääsivät tutustumaan erilaiseen tapaan kirjoittaa: hieroglyfi. Seikkailussa tämä muinainen egyptiläinen tapa kirjoittaa näyttäytyi salakielinä ja siten vahvisti lasten monilukutaitoa sekä kielitietoisuutta muistakin kielistä kuin vain suomesta yhdistyen luonnollisesti laaja-alaisen osaamisen ”Monilukutaitoon”.

Tavoitteena toisessa seikkailuissa oli vastata oppimisen osa-alueisiin ”Tutkin ja toimin ympäristössäni” ja ”Ilmaisun monet muodot”. Valokuvia tutkiessaan lapset tutustuivat laadukkaisiin valokuviin ja niiden esittävään taiteeseen, sillä osa QR-koodien takaa aukeavista kuvista oli kuvamuokkauksella tuotettuja taidekuvia. ”Tutkin ja toimin ympäristössäni” yksi tavoite on ympäristökasvatus, jonka puitteissa lapset tutustuivat rakennettuun ympäristöön ja miettivät, mikä on kortteli. Samalla lapsi oppi liikenteessä turvallisen liikkumisen, liikennesääntöjen noudattamista ja opetteli liikennemerkkejä, jolloin tavoite nivoutuu yhteen laaja-alaisen osaamisen osa-alueen ”Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot”. Laaja-alaisessa osaamisessa sekä oppimisen osa-alueissa tavoitteena on teknologiakasvatus. Siihen tutustuimme QR-koodien avulla. Mihin ja miten niitä voi käyttää sekä miltä QR-koodi näyttää. Lapset harjoittelivat myös koodausta kulkien itse koodin osoittaman matkan ja oikeaan suuntaan. Samalla heidän avaruudellinen hahmottaminen ja syy-seuraussuhteinen ymmärtäminen kehittyi.

Kolmannen seikkailun aikana lapset tutustuivat suomalaiseen perinteeseen ja lähiympäristöön osana ”Minä ja meidän yhteisömme” oppimisen osa-alueetta. Yliluonnollinen eksyminen, metsänpeittoon joutuminen, huolestutti omaisia, jos metsässä kulkijaa ei kuulunut. Tietäjältä ja

heitä ennen shamaaneilta pyydettiin apua metsäpeittoon joutuneen takaisin saamiseksi. (Suomi & Juusola 2017b, 33-34.) Tavoitteena oli laajentaa lasten ymmärrystä erilaisia katso- muksia kohtaan. Kielen rikkaaseen maailmaan lapset tutustuivat voimaeläimiin alias eli sana- selityspelin kautta. He saivat itse kertoa toisille kuvaillen, mikä voimaeläin oli kyseessä mui- den arvatessa. ”Tutkin ja toimin ympäristössäni” oli vahvasti läsnä harjoituksessa, jossa ra- kennettiin ohjeista shamaani. Lapset miettivät eri muotoja, sijaintikäsitteitä ja värejä. Lo- puksi lapset maalasivat kallioon ja keksivät oman lorun, jolloin myös ”Ilmaisun monet muo- dot” oli osana tavoitetta.

Neljännessä seikkailussa tutustuimme karttaan. ”Tutkin ja toimin ympäristössäni” osuudesta tavoitteina oli tilan hahmottaminen, kaksi ulotteisen kuvan yhteyden hahmottaminen kolmi- ulotteiseen maailmaan ja samalla he harjoittelivat sijaintikäsitteitä. Etsiessään vanhempiensa kanssa geokätköä, lapsi pääsi tutustumaan uuteen tapaan hyödyntää arjen teknologisia lait- teita, älypuhelimia. ”Minä ja meidän yhteisömme” tavoitteista nostin tässä seikkailuissa esiin perinteisiin tutustumisen. Seikkailu liittyi äitienpäivään ja geokätkö oli tarkoitus yhdessä äidin kanssa etsiä.

Viidennessä seikkailussa oli vahvasti läsnä oppimisen osa-alue ”Tutkin ja toimin ympäristös- säni”. Ympäristökasvatuksessa lapset saivat luoda myönteistä suhdetta luontoon sekä oppia, tutkia ja havainnoida omaa lähiluontoaan. Luonnossa rauhoittuminen on yksi tärkeä osa oman luontosuhteen luomisessa. Tavoitteena oli, että lapselle kehittyy myönteinen suhde luontoon myös rauhoittumisen paikkana. Tutkiessaan ja lajeja tunnistaessaan lapset luokittelivat, ver- tailivat ja päättelivät. He myös oppivat, että luontoa ei saa roskata ja siten kunnioittamaan luontoa.

Yhdistin myös seikkailukasvatukseen Green care -toiminnasta elementtejä. Viimeisessä seik- kailussa hyödynsin vahvasti luonnon elementtejä ja moniaistista luontoon tutustumista. Lo- puksi teimme pienen läsnäoloharjoituksen luonnon ääniin keskittymällä. Seikkailullinen ja elä- myksellinen elementti ei tässä seikkailussa liittynyt itsensä voittamiseen ja vauhdikkaisiin ko- kemuksiin, vaan rauhoittumiseen, kauneuteen keskittymiseen ja moniaistiseen ympäristön ha- vainnointiin. Ajatuksenani oli tarjota myös rauhallisempia elämyksiä lapsille. Joskus elämys voi olla vain nurmikolla auringossa pötköttely ja pilvien katselu.

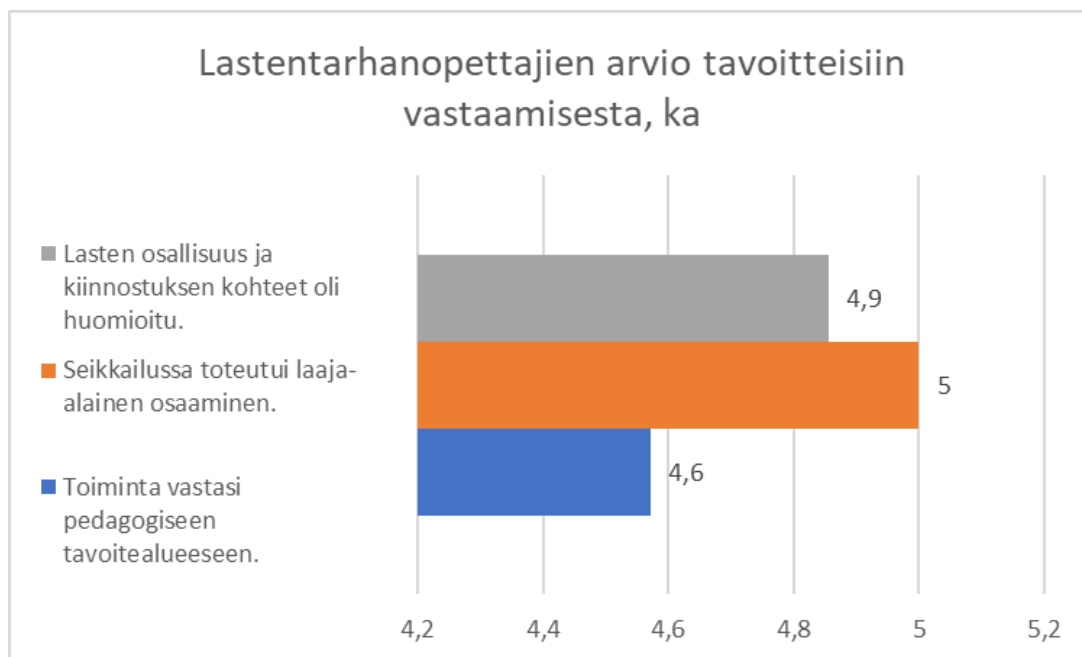
Kuitenkin kaikissa seikkailuissa oli taustalla myös ajatus luonnon elvyttävästä voimasta ja sen vaikutuksesta lasten hyvinvointiin ja keskittymiskykyyn. Kesken seikkailun pysähdyttiin tutki- maan isoa muurahaiskekoa tai laskettiin kannosta vuosirenkaita, vaikka nämä eivät liittyneet itse seikkailun juoneen. Lapselle tarjottiin mahdollisuus pysähtyä luonnon äärelle ihmettele- mään ja nauttimaan ilman ryppyotsaista seikkailun suorittamista. Monelle lapselle varhaiskas- vatuksessa toteutetut retket voivat olla ainoa kontakti luontoon. Ilman päivähoidon tarjoa- maa mahdollisuutta voi osalta lapsista jäädä kokematta luonnon elvyttävä voima.

9 Esiopetusryhmien henkilökunnan arvio toiminnasta

Kasvattajille suunnatuissa arviointilomakkeissa käytettiin yhtenä arviointimenetelmänä lasten havainnointia. Kasvattajat arvioivat omien havaintojensa perusteella osallistuivatko lapset innostuneina seikkailuun ja kiinnostiko se heitä.

Kasvattajien arvioita päädyin kysymään strukturoidulla lomakkeella (liite 2 ja 3), jossa oli erilaisia väittämiä ja kasvattajat arvioivat olivatko samaa mieltä väittämän kanssa asteikolla 1-5. Numero viisi tarkoitti arvioijan olevan väitteen kanssa täysin samaa mieltä, numero yksi puolestaan, että vastaaja on väitteen kanssa täysin eri mieltä. Lomakkeen lopussa oli kolme avointa kysymystä, joissa kysyin parannusehdotuksia, näkeekö kasvattaja esteitä seikkailun toteuttamiselle jatkossa ja pyysin vielä mahdollisia muita kommentteja. Strukturoidun lomakkeen valitsin sen helpon ja nopean täyttämisen takia. Arki päiväkodissa on usein hektistä ja pelkona oli, että kovin monimutkainen tai aikaa vievä kysely jää kokonaan täyttämättä ja siten arvokas palaute saamatta. Lomake osoittautuikin riittävän helposti täytettäväksi ja sain palautteita kiitettävästi takaisin. Lomakkeen lisäksi sain seikkailun aikana kasvattajilta sanallista palautetta, sillä osallistuin aina seikkailuihin myös itse.

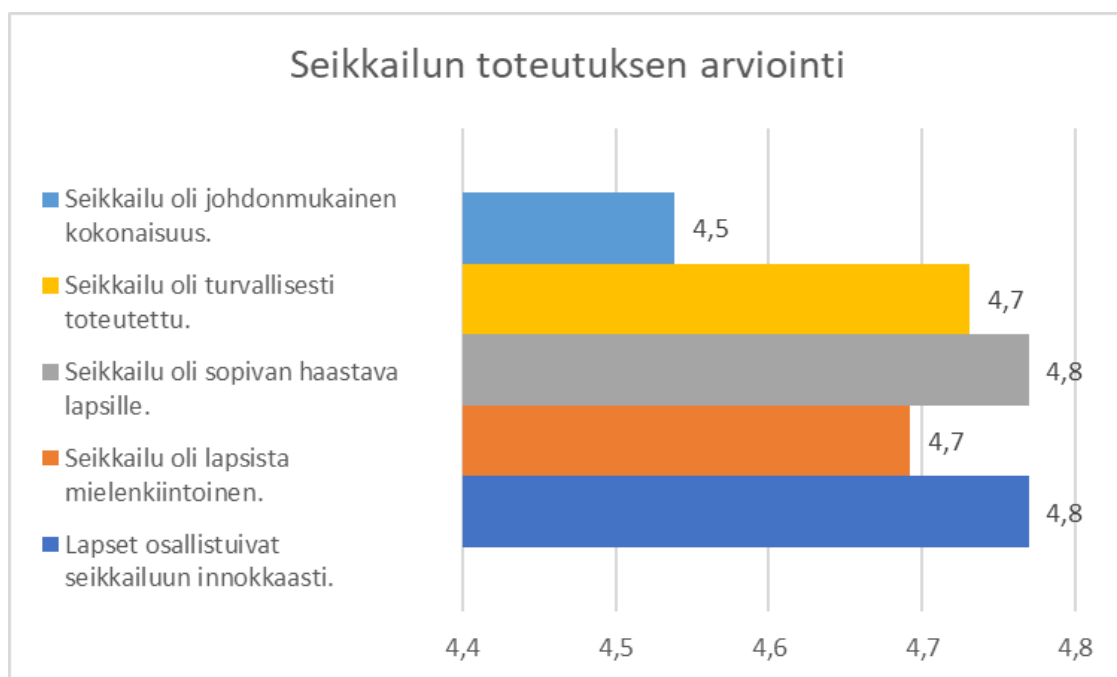
Lastentarhanopettajilta kysyttiin erikseen pedagogisen tavoitteen ja laaja-alaisen osaamisen sekä lasten osallisuuden toteutumisesta ja kiinnostuksen kohteiden huomioisesta. Lastentarhanopettajien vastauksia sain yhteensä seitsemän (7). Taulukossa on esitettyinä vastausten keskiarvo.

Taulukko 3 Seikkailujen tavoitteisiin vastaaminen.

Kaikissa seikkailuissa sekä laaja-alainen osaaminen että pedagogisten tavoitteiden saavuttaminen toteutuivat hyvin opettajien arvioiden mukaan. Myös lasten osallisuus toteutui ja seikkailuissa oli riittävästi huomioitu lasten mielenkiinnon kohteet.

Kun mukaan otetaan myös lastenhoitajien ja avustajien arviot, sain vastauksia yhteensä 26 kappaletta. Lapset osallistuivat kaikkiin seikkailuihin innokkaasti minun ja kasvattajien havaintojen mukaan. Lisäksi lasten kommentit seikkailuista tukevat tätä. Korttelikoodauksessa ja luontopolussa oli molemmissa muutama lapsi, joka ei ollut yhtä innokkaasti mukana kuin muut. Luontopolulla kuitenkin kaikki lapset lopulta intoutuivat. Kiinteästi tähän liittyy, oliko seikkailut lapsista mielenkiintoisia ja tulokset ovat yhteneväiset innokkaasti osallistumisen kanssa. Seikkailujen tarinoiden koettiin olevan lapsia seikkailuun innostavia, mutta tutut hahmot seikkailuissa olisi joidenkin kasvattajien mielestä tuonut lisää mielenkiintoa lasten näkökulmasta.

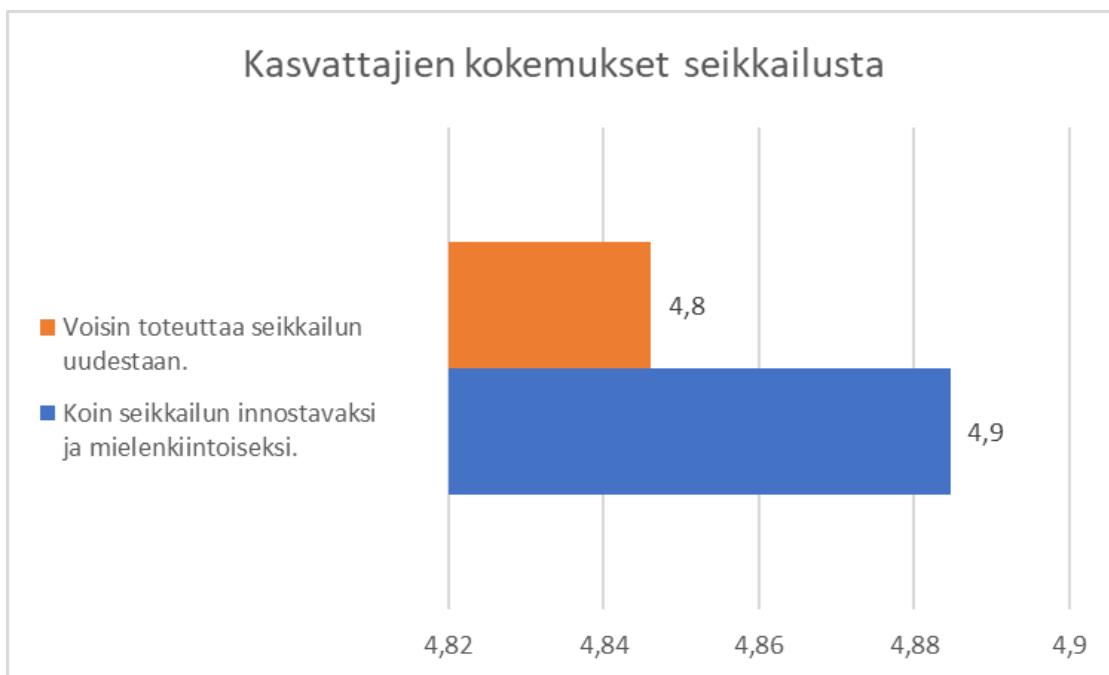
Taulukko 4 Seikkailun turvallisuuden ja johdonmukaisuuden toteutuminen sekä lasten kehitystason huomioiminen seikkailuissa, annettujen vastausten keskiarvo.

Lasten omista kommentteista parantamisehdotuksia ei juuri tullut, vaan lapset olivat kokeneet seikkailut kivoiksi ja onnistuneiksi. Koordinaatin kadonneiden palasten etsiminen koettiin liian lyhyeksi ja useampi lapsi toivoi, että etsittävää olisi ollut enemmän. Ensimmäisessä seikkailussa joitain lapsia harmitti, että seikkailun lopussa ei ollut oikeaa aarretta tai päämajaa.

Se, minkä lapset olivat kokeneet seikkailussa kivoimmaksi, jakaantui joka seikkailulla. Mitään tehtävää ei kukaan kokenut tylsäksi tai ikäväksi. Köysiradalla vihreän myrkyä ylitys oli yksi selkeä suosikki seikkailuissa, samoin puiden tutkiminen luupeilla sekä puiden kuunteleminen ja rentoutuminen. Myös etsiminen oli monen lapsen mielestä ollut kivaa.

Turvallisuus arvioitiin kaikissa seikkailuissa hyväksi tai lähes hyväksi. Ensimmäisessä seikkailussa reitin alkupään merkintöjä muutama arvioija olisi toivonut selkeämmiksi, muilla kerroilla reitti koettiin hyvin merkityksi. Korttelikoodauksessa huomiota kiinnitettiin riittävään henkilöstömäärään, sillä seikkailu tapahtui liikennöidyllä alueella. Onneksi liikenne alueella oli vähäistä päiväaikaan. Lastentarhanopettaja näki kuitenkin samalla loistavan tilaisuuden harjoitella liikennesääntöjä ja turvallista lähiympäristössä liikkumista.

Kaikki seikkailut koettiin lapsille sopivan haastaviksi. Seikkailuihin käytetty aika ja matka olivat lapsille sopivat, eivät liian pitkiä. Vain ensimmäisellä seikkailulla kourallinen lapsia oli selvästi väsynyt kuljetusta matkasta. Parissa arvioissa toivottiin, että seikkailuissa olisi voinut olla enemmän ratkaistavia pulmia lisähaastetta tuomassa. Seikkailujen johdonmukaisuus koettiin heikoimmaksi osa-alueeksi, kuitenkin vastausten keskiarvon ollessa 4,5. Kolmannen seikkailun juoni oli ollut joidenkin mielestä hieman vaikea seurattava.

Taulukko 5 Kasvattajien kokemukset seikkailusta.

Kaikki kasvattajat olivat kokeneet seikkailut innostaviksi ja mielenkiintoisiksi ja he kokivat myös, että seikkailujen uudelleen toteuttaminen on mahdollista. Joitain arvioijia mietitytti kuitenkin, onko päiväkodin arjessa aikaa tehdä etukäteisvalmisteluja. He kokivat huonoa omaa tuntoa, jos ovat poissa ryhmästä valmistelemassa tulevaa seikkailua. Kasvattajilta nousi toive, että päiväkodissa hyödynnettäisiin enemmän ulkopuolisten tarjoamaa ohjelmaa, jolla saataisiin monipuolistettua arkea, mutta samalla helpotettua työntekijöiden taakkaa.

Ensimmäisessä ja kolmannessa seikkailussa parannusehdotuksena tuli pienemmän ryhmäkoot ja seikkailuun lähdön porrastaminen, jotta ryhmällä ei tulisi odottelua ja jonottamista toimitapisteelle.

Toinen lastentarhanopettaja kommentoikin, että tämän tyyppistä toimintaa tulisi olla esiopetuksessa enemmän, sillä siinä toteutui samaan aikaan monenlaista oppimista ja seikkailut tukivat lasten ryhmätyötaitoja hyvin.

Oheisessa kaavioissa on vielä yhteenvetona esitetty, mitä seikkailussa arvioitiin, kuka arvioi ja millä menetelmällä.

Arvioija			
	<i>Lapset</i>	<i>Lastenhoitajat</i>	<i>Lastentarhanopettajat</i>
Menetelmä	Reflektointi, piirtäminen, draama	Arviointilomake, sanallinen palaute	Arviointilomake, sanallinen palaute
Mitä arvioi?	Oma kokemus, oppiminen, seikkailun mielekkyys	Seikkailun toteutus, oma kokemus, lasten kokemus	Kuinka seikkailu vastasi asetettuihin tavoitteisiin, antoiko seikkailu uusia ajatuksia toteuttaa työtään, oma ja lasten kokemus.

Taulukko 6 Arviointimenetelmät

10 Johtopäätökset

Seikkailukasvatusta varhaiskasvatuksessa ei juurikaan ole tutkittu. Muutama pro gradu ja kandidityö on tehty vuosituhanen vaihteessa, sen jälkeen uusia tutkimuksia ei ole tullut. Ammattikorkeakouluissa toteutetuissa opinnäytetöissä sen sijaan on nähtävissä aihetta kohtaan nouseva kiinnostus. Tämän vuosituhanen alussa on tehty muutama opinnäytetyö seikkailukasvatuksesta, mutta viime vuosina julkaisutahti on kiihtynyt. Vuonna 2017 on julkaistu jo neljä opinnäytetyötä aiheesta. Onko varhaiskasvatusalalla herännyt kiinnostus seikkailukasvatusta kohtaan? Uusi Valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016 (Vasu) toi uusia tuulia, kuten myös Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014 (Eops) ja seikkailukasvatus voi olla yksi vastaus muuttaa työtapojaan uuden Vasun ja Eopsin mukaiseen suuntaan.

Leimallista kuitenkin on, että lähes kaikki opinnäytetyöt ovat toiminnallisia, joissa käytännössä toteutetaan seikkailukasvatusta ja varsinaisesti seikkailukasvatuksen vaikuttavuudesta varhaiskasvatusikäiseen tai soveltuvuutta varhaiskasvatukseen ei ole tutkittu.

Myöskään kirjallisuutta seikkailukasvatuksesta varhaiskasvatuksessa ei ole juuri saatavilla. Sitkeänkään etsimisen jälkeen en löytänyt kuin yhden kirjan vuodelta 1999. Tuo kirja on Kokkijuschkin kirjoittama kirja *Seikkailuun! Varhaiskasvatuksen seikkailukirja*. Selvästi seikkailukasvatusta ei ole omaksuttu kovin laajasti osaksi varhaiskasvatusta. Tätä tukee myös oma havaintoni, sillä päiväkodissa, jossa opinnäytetyöni toteutin, käsite seikkailukasvatus oli vieras kasvattajille.

Muu kirjallisuus, jonka aiheesta löysin, oli kovin teoreettista ja aikuisille suunnattuun toimintaan painottuvaa. Lisäksi valtaosa teoriakirjallisuudesta on yli kymmenen vuotta vanhaa, jopa reilusti yli. Kirjoissa määriteltiin laajastikin muun muassa mitä elämys on ja mistä se koostuu sekä mietittiin termistön sekavuutta, pohdittiin seikkailukasvatuksen historiaa ja tilaa Suomessa sekä lähestyttiin seikkailukasvatusta ja elämyspedagogiikkaa erilaisten teoreettisten viitekehysten kautta. Kuitenkin käytännönläheistä tietoa erilaisista tavoista toteuttaa seikkailukasvatusta esiteltiin kirjallisuudessa yllättävän vähän, varsinkin, jos painoalueena lukijalla oli alle kouluikäiset lapset. Muodostaessani kuvaa, mitä seikkailukasvatus on ja miten se eroaa elämyspedagogiikasta tai kokemalla oppimisesta, jouduin tukeutumaan pirstaleiseen, teoreettiseen tietoon ja lukemaan paljon kirjallisuutta pohjalle, jotta minulle alkoi selkiytyä kuva kokonaisuudesta ja miten seikkailukasvatusta lähestyä. Lopulta kuitenkin muodostin oman käsitykseni, miltä seikkailukasvatus varhaiskasvatuksessa voisi näyttää ja pääsin käytännössä myös kokeilemaan sen toimivuutta.

Seikkailukasvatukseen liittämästäni Green care -toiminnasta sen sijaan oli helpommin saatavilla materiaalia. Tutustuessani, kuinka moninainen vaikutus luonnolla ihmisen hyvinvointiin onkaan, sain lisää vahvistusta omalle ajatukselleni, että seikkailukasvatuksella ja Green care -toiminnalla on oma paikkansa varhaiskasvatuksessa. Lisäksi omat havaintoni lasten käyttäytymisestä ja ryhmäytymisestä luonnossa saivat teoreettista vahvistusta. Salonen (2010) kirjoittaaakin, että ihmisen myönteinen tai kielteinen tila vaikuttaa siihen, huomaako ihminen negatiiviset vai positiiviset ilmeet vuorovaikutuksessa, ja nämä tunnetilat tarttuvat. Eräässä tutkimuksessa havaittiin luonnonympäristön edistävän ilon havaitsemista ja hidastavan inhon ilmeiden tunnistamista (Salonen 2010, 28, Korpelan, Klemetilän & Hietasen 2002 mukaan). Ryhmän kannalta tämä tarkoittaa myönteisen tunnetilan herkempää havaitsemista ja tarttumista ryhmän tunnetilaksi luontoympäristössä. (Salonen 2010, 28-29.) Myös Sara Knight (2009) toteaa tutkimuksessaan, että luontoympäristössä ulkoilulla on positiivinen vaikutus lapsen itsetuntoon, luonnossa riidellään vähemmän ja leikitään eri lasten kanssa kuin sisätiloissa. Lisäksi hän totesi luontoympäristön parantavan keskittymistä ja motivaatiota, motorisia taitoja ja kielellisiä valmiuksia. Leikit olivat luonnossa monipuolisempia ja lapset luovempia sekä

lasten sairaspöissaolot vähenivät. (Parikka-Nihti & Suomela 2014, 50, Knightin 2009 mukaan). Aiheeseen tutustuminen siten vahvisti omaa käsitystä luonnossa liikkumisen tärkeydestä ja vaikuttavuudesta.

10.1 Tavoitteisiin vastaaminen

Tässä opinnäytetyössä tutkittiin ja käytännössä kokeiltiin, voiko seikkailukasvatuksella vastata Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 asettamiin tavoitteisiin. Seikkailuja suunniteltaessa otettiin huomioon niin laaja-alainen osaaminen kuin oppimisen osa-alueet.

Näen, että toteuttamieni seikkailujen avulla seikkailukasvatuksella voi oivallisesti vastata Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 asettamiin tavoitteisiin, laaja-alaiseen osaamiseen ja oppimisen osa-alueisiin. Seikkailut olivat eheytettyä oppimista parhaimmillaan, sillä jokaisessa seikkailussa yhdistyi asioita monelta oppimisen osa-alueelta sekä laaja-alaisesta osaamisesta. Jokainen seikkailu saikin hyvät arvosanat toteutuksesta sekä pedagogisiin tavoitteisiin että laaja-alaiseen osaamiseen vastaamisesta. Seikkailun lopussa käyty reflektointi syvensi opitun ymmärtämistä ja auttoi lasta liittämään koetun osaksi omaa kokemusmaailmaansa.

Seikkailuissa toteutui myös hyvin Eopsin arvot ja oppimiskäsitys. Seikkailuissa toimittiin ryhmissä, jolloin lapsi sai kokemuksen osallisuudesta, harjoitella vuorovaikutustaitoja sekä olla osana yhteisöä. Kokemusten kautta oppiminen oli seikkailuissa keskiössä, jolloin lapsi sai olla aktiivinen toimija. Lasten luontainen halu oppia näkyi seikkailuissa asioiden ihmettelynä ja kyselyinä. Lisäksi oppiminen oli kokonaisvaltaista, seikkailuissa oli mukana niin aistihavainnot, tunteet kuin kokemukset sekä ajattelu. Turvallisuuteen, sekä fyysiseen että psyykkiseen, oli kiinnitetty huomiota, jotta lapsilla oli turvallinen ympäristö oppia.

Eopsissa tavoitteena on lisäksi pitkäkestoisen istumisen välttäminen, johon voi vastata toiminnallisella oppimisella. Suunnittelemissani seikkailuissa toiminnallinen oppiminen toteutuu seikkailuun sisällytettyjen pedagogisten tavoitteiden avulla. Usein toiminnallinen oppiminen koetaankin tehokkaimmaksi tavaksi oivaltaa uutta. Oivaltaessaan ja ymmärtäessään vahvistuu lapsen myönteinen käsitys itsestään oppijana ja kyky omiin taitoihin vahvistuu. Samalla lapsen kokonaisvaltainen hyvinvointi paranee. Yhden lapsen ilo oivalluksesta voi tarttua myös ryhmän muihin lapsiin ja siten olla voimaannuttava kokemus kaikille. (Ahlstrand 2017, 14, Lonkan 2014 ja Cantellin 2010 mukaan.) Seikkailuissa lapsille tarjottiin mahdollisuus liikkua, oivaltaa ja haastaa itseään. Kun seikkailuun yhdistettiin oppimiskokonaisuuksia, lapsi oppi ja oivalsi leikin varjolla uusia asioita.

Yhtenä tavoitteena opinnäytetyössä oli myös vastata seikkailukasvatuksella Nurmijärven kunnan esiopetussuunnitelmassa (2016, 10-11) mainittuun lähiympäristön käyttämiseen oppimisympäristönä, joka oli päiväkodissa jäänyt vähäisemmälle huomiolle. Lisäksi ryhmien

lastentarhanopettajat toivoivat seikkailujen kautta saavan uusia retkikohteita käyttöönsä. Molempiin tavoitteisiin vastattiin tämän opinnäytetyön puitteissa. Seikkailujen avulla hyödynsin viittä erilaista lähiympäristön kohdetta oppimisympäristönä, kaksi niistä oli molemmille lastentarhanopettajille entuudestaan vieraita. Toinen sijaitsee hieman kauempana päiväkodilta kuin, missä on aikaisemmin totuttu käymään. Kuitenkin ryhmissä innostuttiin uudesta metsästä ja aiottiin hyödyntää sitä tulevaisuudessa. Toinen uusista paikoista sijaitsi aivan päiväkodin pihan vieressä. Metsä näyttää päiväkodin pihalta katsottuna risukkoiselta, pusikkoiselta ja vaikeakulkuiselta. Mutta tosiasiallisesti metsä oli oiva retkikohde. Tuossa metsässä seikkailimme helteisenä toukokuun päivänä ja kasvattajat huomasivat metsikön käyttökelpoisuuden mukavan varjoisana ja vilpoisana ulkoilupaikkana paahtaisen hiekkapihan sijaan.

Lastentarhanopettajien toive ja opinnäytetyön yksi tavoite oli, että seikkailut olisivat suhteellisen helposti toteutettavissa, ei täysin toteutunut suunnitelluissa seikkailuissa. Korttelikoodaus, luontopolku ja geokätkö olivat helposti toteutettavissa, näistä luontopolku kaikkein vaikeimmaksi. Luontopolun voi toteuttaa ilman etukäteisvalmisteluja ottamalla materiaalin mukaan retkelle ja sopivalla paikalla aloittaa seikkailun. Shamaanin apuna ja salasana hukassa puolestaan vaativat jo enemmän etukäteisvalmisteluja ennen seikkailuun lähtöä sekä sopivan maaston etsimistä. Kalliokiipeilyyn soveltuvaa kalliota oli yllättävän vaikea löytää. Moni oli joko liian jyrkkiä ja korkeita tai sitten liian matalia ja helppoja, jolloin sopivaa haastetta ei synny. Otin tietoisesti riskin suunnitellessani näinkin paljon etukäteisvalmisteluja vaativia seikkailuja. Itselläni meni salasana hukassa -seikkailun etukäteisvalmisteluun kaksi tuntia. Tosin itselläni seuraavalla kerralla aikaa ei mene näin kauan, sillä osa ajasta meni lasteni testatessa radan toimivuutta ja turvallisuutta. Nyt osaan radan tehdä lapsille sopivan haastavaksi. Kuitenkin aikaa ratojen valmistamiseen tulee järjestää työpäivän aikana ja se voi olla este toteuttamiselle, kuten myös arvioissa mainittiin. Vaativasta etukäteisjärjestelystä huolimatta salasana hukassa -seikkailu oli jäänyt monella kasvattajalla mieleen. He olivat kokeneet sen vaikuttavana eikä kukaan kokenut, että seikkailua ei voisi toteuttaa uudestaan työssään. Tietoinen riskini kannatti ja onnistuin esittämään uusia tapoja toimia esiopetuksessa.

10.2 Tulosten yleistettävyys ja luotettavuus

Tässä opinnäytetyössä saaduista lupaavista tuloksista huolimatta huomion arvoista on, että tämän opinnäytetyön tulosta voi heikosti yleistää, sillä se on minun ja Lepsämän päiväkodin esiopetusryhmien henkilökunnan subjektiivinen kokemus asiasta. Jotta tuloksen voisi yleistää, tulisi suunnittelemani seikkailuja toteuttaa huomattavasti isommassa joukossa esiopetusryhmiä, jolloin myös hajontaa tuloksissa tulisi mahdollisesti enemmän. Toivottavaa olisikin, että tulokulma herättäisi kiinnostusta ja aiheuttaisi tutkittaisiin ja kokeiltaisiin laajemmin tulevaisuudessa.

Lisäksi kasvattajien seikkailuista annettuihin arvioihin on voinut vaikuttaa se seikka, että olen entuudestaan tuttu kaikille kasvattajille, jotka seikkailuun osallistuivat. Joku on saattanut

kokea rehellisen palautteen antamisen vaikeaksi tutulle ihmiselle ja siten kaunistellut vastausta. Toiselle taas tutulle rehellisen palautteen antaminen voi olla jopa helpompaa. Painotin kaikille, että palautteet ovat anonyymejä ja haluan rehellistä palautetta työstäni, jotta voin kehittyä ja oppia tulevaa ammattiani varten. Ilman rakentavaa palautetta ja kehitysehdotuksia voi toisinaan olla vaikea nähdä omia kehittymisen kohtia. Sain seikkailujen arvioihin kuitenkin kehitysehdotuksia, joten katson arvioiden olleen rehellisiä ja totuudenmukaisia sekä siten opinnäytetyössäni käyttämisen arvoisia. Havainnoidessani seikkaillessa kasvattajien innokkuutta ja kiinnostusta seikkailua kohtaan, on vastaukset linjassa havaintoihini. Myös sanallinen palaute seikkailun aikana vastaa kirjallista palautetta.

Lisäksi tulokseen vaikuttaa seikkailukasvatuksen teorian vähyyks suoraan varhaiskasvatusta koskien, kuten yllä jo kuvasin. Tässä opinnäytetyössä toteutettu seikkailukasvatus on minun näkemykseni ja tulkintani seikkailukasvatuksesta. Lisäksi olen liittännyt siihen elementtejä Green care -toiminnasta. Olen soveltanut lukemaani teoriaa, osin varmasti vapaastikin. Toisaalta, seikkailukasvatus ei ole rekisteröity tuotemerkki tai hyvin tarkasti konseptoitu tuote. Sen määritelmä: ” Seikkailukasvatus on tavoitteellista, turvallista ja suunnitelmallista elämysten ja toiminnan hyödyntämistä, jonka tarkoituksena on tukea lapsen kasvua, oppimista ja hyvinvointia kokemuksellisen oppimisen avulla. Toiminnassa hyödynnetään seikkailullisia elementtejä. (Karppinen & Latomaa 2015, 9,47; Kokljuschkin 1999, 31; Suomen nuorisokeskukset 2018.)” jättää paljon varaa mielikuvitukselle ja soveltamiselle. Lisäksi seikkailukasvatusta sovelletaan hyvin monenlaisiin tarpeisiin ja monenlaisille asiakasryhmille, jolloin se näyttätyy väistämättä aina erilaisena ja erilaisilla painotusarvoilla tilanteesta ja seikkailun suunnittelijasta riippuen. Aikuiselle mielenterveyskuntoutujalle toteutettu seikkailukasvatus on hyvin toisenlainen kuin alle kouluikäiselle toteutettu.

11 Pohdinta

Nurmijärven kunnassa on parhaillaan (keväällä 2018) käynnissä Liinu-hanke, jonka tavoitteena on luoda liikkumiseen kannustava ilmapiiri. Varhaiskasvatyüksiköitä kannustetaan ja rohkaistaan miettimään ja muuttamaan toimintatapojaan ja menetelmiä, jotta lasten mahdollisuus liikkumiseen toteutuu. (Liinu.) Vaikka opinnäytetyöni ei ole suoraan osa hanketta, pystyttiin seikkailukasvatuksella vastaamaan Liinu-hankkeen tavoitteisiin. Ryhmien lastentarhanopettajat tutustuivat menetelmään, jolla he voivat helposti lisätä liikkumista yhdistäen samalla muita tavoitteita eheytyksi oppimiskokonaisuudeksi. Lisäksi olen ollut yhteyksissä hankkeen koordinaattorin kanssa opinnäytetyöni tiimoilta. Valmiin opinnäytetyön tulen lähettämään hänelle tiedoksi. Näin Nurmijärven kunnalla on mahdollisuus hyödyntää opinnäytetyössäni saamaani tietoa ja kokemusta osana hanketta.

Liikkuminen onkin merkittävä osa seikkailua. Liikkumisen lisäämiseen ja istumisen vähentämiseen seikkailukasvatus vastasi hyvin. Tutkimuksissa on todettu, että aikuisten suunnittelemat ohjatut tuokiot sisältävät paljon istumista (Sääkslahti 2015, 133, Pönkönen & Sääkslahden 2013

mukaan). Seikkailukasvatuksella ohjattuun toimintaan on helppo lisätä liikuntaa, kuten myös kasvattajat kokivat: ”(Seikkailuissa oli) ihanaa runsas liikunnan määrä”. Lapset pääsivät kokeilemaan motorisia taitojaan monipuolisesti ja erilaisilla alustoilla. Myös hienomotoriset ja havaintomotoriset taidot oli otettu huomioon seikkailuissa. Luontopäiväkodeissa hoidossa olevia lapsia tutkittaessa on huomattu, että lapset osaavat itse arvioida riskipaikkoja, käyttävät kehoaan paremmin liikkumiseen ja heillä on parempi mielikuvitus leikkejä keksiessään kuin vertaisryhmällä (Juusola 2017a, 73). Ulkona ja metsäympäristössä lapset ovat myös fyysisesti aktiivisempia kuin sisätiloissa, sillä ulkona on enemmän tilaa liikkumiselle. Epätasainen maasto myös kehittää lapsen tasapainoa ja lihasvoimaa. (Sääkslahti 2015, 133-134.) Näin metsässä seikkaillessa lasten liikkuminen lisääntyy ohjatun toiminnan sivutuotteena ja samalla lapset harjaannuttavat motorisia taitojaan.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016 ja Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014 kannustavat miettimään ja kokeilemaan uusia toimintatapoja. Myös ryhmien lastentarhanopettajat olivat kiinnostuneita saamaan uusia ajatuksia työhönsä. Seikkailukasvatuksella pystyttiin vastaamaan molempiin tavoitteisiin hyvin. Samalla täyttyi myös Liinun tavoite ottaa käyttöön uusia menetelmiä liikunnan mahdollistamiseksi ja lisäämiseksi varhaiskasvatuksessa. Molemmat lastentarhanopettajat kokivat saaneensa uusia ajatuksia ja tapoja toimia työhönsä. He jo seikkailun aikana ideoivat, kuinka seikkailua toteuttaa jatkossa ja kuinka muokata niitä heidän omaan toimintatapaansa sopivaksi. Molemmat näkivät myös moninaiset mahdollisuudet, kuinka seikkailuja hyödyntää eri tavoitteisiin. Toinen lastentarhanopettajista kirjoittaa viimeiseen arvostelulomakkeeseen näin: ”Lapset hyötyvät erittäin paljon tämän tyyllisestä oppimisesta ja aion napata juuri nämä jutut ensi syksyn uusille eskareille. Seikkailla voi mihin tahansa aiheeseen liittyen ja sitä voi tehdä myös sisällä, mielestäni.”

Näen seikkailukasvatuksessa paljon potentiaalia toteuttaa varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa. Toivottavaa olisikin, että se saisi enemmän jalansijaa kentällä ja myös tutkittua tietoa sen vaikuttavuudesta ja toimivuudesta varhaiskasvatuksessa. Kaipaisin myös seikkailukasvatuksesta uudistettua teorian tietoa, joka on tuotettu nimenomaan varhaiskasvatukseen käyttöön. Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa on tapahtunut isoja muutoksia vuodesta 1999, jolloin ainoa kirja seikkailukasvatuksesta varhaiskasvatuksessa on julkaistu, jo pelkästään siksi, että Vasu ja Eops ovat uudistuneet ja muuttuneet velvoittaviksi asiakirjoiksi. Tuoreen kirjallisuuden puute voi olla yksi syy, miksi seikkailukasvatus ei saa huomiota varhaiskasvatuksessa, vaikka kokemuksellisuus oppimisessa painottuu tänä päivänä sekä varhaiskasvatusta että esiopetusta ohjaavissa asiakirjoissa.

Aikaisemmissa opinnäytetöissä on tuotettu seikkailukasvatustutkimuksia, tutkittu seikkailukasvatuksen vaikutusta osallisuuteen tai selvitetty päiväkodin henkilökunnan käsityksiä seikkailukasvatuksesta. Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 tavoitteiden toteuttamisen keinona seikkailukasvatusta ei aikaisemmin ole kokeiltu. Opinnäytetyössä tulokulmani

seikkailukasvatukseen oli siten uusi ja tuore tuottaen uudenlaista tietoa seikkailukasvatuksen käyttömahdollisuuksista esiopetuksessa. Mielenkiintoista olisikin, jos opinnäytetyöni tuottaisi uuden työn, jossa tutkittaisiin laajemmalla joukolla seikkailukasvatuksen soveltuvuutta esiopetuksen tavoitteisiin vastaamiseen. Ehkä tulokulmaan tarttuminen tuottaisi jopa kirjallisuutta alalle ja seikkailukasvatus nähtäisiin tapana toteuttaa esiopetusta, ei irrallisena elämysten tuottamisen välineenä. Suunnittelemani viisi seikkailua ovat esimerkkejä, kuinka seikkailuja voi hyödyntää esiopetuksessa, niiden soveltamiseen ja muokkaamiseen on vain taivas rajana, kuten myös ryhmien lastentarhanopettajat kokivat.

Metsäeskareiden määrä viime vuosina on lisääntynyt. Monessa ryhmässä on myös toteutettu osapäivästä metsäeskaria liikkuen paljon luonnossa. Seikkailukasvatus ja suunnittelemani seikkailut soveltuvat erinomaisesti käytettäväksi osana metsäeskarin toimintaa ja ehkä myös herättämään muiden esiopetusryhmien mielenkiinnon luonnossa liikkumista ja luonnon käyttämistä oppimisympäristönä kohtaan.

Itselleni heräsi myös uusia ajatuksia seikkailukasvatuksen hyödyntämismahdollisuuksista. Mielenkiintoinen tutkimuksen kohde olisi, miten seikkailukasvatuksella voitaisiin ryhmäyttää syksyllä uutena aloittavan esiopetusryhmän ja voidaanko sellaisen ryhmän ryhädynamiikkaan vaikuttaa seikkailukasvatuksella, missä ryhmäytyminen ei ole onnistunut parhaalla mahdollisella tavalla. Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 mukaan toimintakulttuurin tulisi tukea yhteisöllisten toimintatapojen muodostumista sekä mahdollistaa lasten keskinäisten vuorovaikutus- ja vertaissuhteiden muodostumisen ja näin tuottaa lapselle kokemuksen yhteisöllisyydestä sekä turvallisesta ja kannustavasta oppimisympäristöstä (Opetushallitus 2016, 22, 24). Kannustava ja turvallinen oppimisympäristö syntyy, kun ryhmäytymisprosessiin kiinnitetään huomiota, jotta se tukee lasten keskinäisiä vuorovaikutussuhteita, luottamusta ja viihtymistä. Onnistuneen ryhmäytymisprosessin jälkeen lapsi tuntee olonsa ryhmässä turvallisiksi, tuntee muut ryhmän jäsenet ja uskaltaa ilmaista mielipiteitään ja ajatuksiaan. (MLL 2018.) Päiväkodeissa ryhmät ovat aikuisten muodostamia yhteisöjä eli ryhmän jäsenyys on annettua. Tällöin yhteisöön kuulumisen on määriteltävä ulkopuolelta. Jotta lapsi olisi sitoutunut yhteisöön kuulumiseen, tulee hänellä olla mahdollisuus osallistua yhteisön toimintaan. Näin hän saa myös kokemuksen yhteisöön kuulumisesta. (Koivula 2013, 21, Nivala 2008 mukaan.) Seikkailukasvatuksella pystytään vastaamaan tähän haasteeseen helposti. Seikkailun aikana tapahtuvan toiminnan voi suunnitella ryhmäyttämistä silmällä pitäen. Samalla lapset harjoittelevat toiseen luottamista, ryhmässä toimimista, sovittujen sääntöjen noudattamista ja yhteisöön kuulumista sekä vuorovaikutustaitoja. Sääntöjen laatiminen, niiden noudattaminen ja yhteisestä toiminnasta muodostunut lämmin tunneside lasten välillä tekee ryhmästä toimivan yhteisön (Koivula 2013, 21, 23, Petrovski 1985 ja Hänninkäinen 2006 mukaan). Seikkailukasvatus on oivallinen keino uuden, aloittavan esiopetusryhmän ryhmäyttämiseen ja toimintakauden aloittamiseen.

Tähän loppuun haluan vielä liittää Lao-Tzen ajatuksen, johon kiteytyy koko opinnäytetyöni.

”Kerro minulle ja unohdan, näytä minulle ja muistan, tee kanssani ja ymmärrän.” (Lao-Tze)

Lähteet

Painetut

Ahlstrand, A. 2017. Moikataan varpailla. Oivalluksia ohjaamisesta, liikkumisesta ja oppimisesta. Helsinki: Opik.

Ahonen, L. 2017. Vasun käyttöopas. Jyväskylä: PS-Kustannus.

Arvonen, S. 2017. Metsämieli. Mielen ja kehon taskukirja. Tallinna: Metsäkustannus.

Ayres, A.J. 2008. Aistimusten aallokossa. Sensorisen integraation häiriö ja terapia. Juva: PS-Kustannus.

Clarke, H. 1998. Keinot ja päämäärät seikkailukasvatuksessa. Teoksessa Lehtonen, T. (toim.) Elämän seikkailu. Näkökulmia elämyksellisen ja kokemuksellisen oppimisen kysymyksiin Suomessa. Jyväskylä: Atena Kustannus, 60-79.

Gyekye, M. & Nikkilä, P. 2015. Arviointiympyrä. Oppimisen mahdollisuudet näkyviin. Saarijärvi: Pedatieto.

Huisman, T. & Nissinen, A. 2005. Oppiminen, oppimistyylit ja liikunta. Teoksessa Rintala, P. & Ahonen, T. & Cantell, M. & Nissinen, A. (toim.) Liiku ja opi. Keuruu: PS-Kustannus. 25-46.

Juusola, M. 2017a. Nature smart - luonto lasten ja nuorten voimavarana. Teoksessa Suomi, A. & Juusola, M. & Anundi, E. (toim.) Vihreä hoiva ja voima. Koulutuskeskus Artemia. 72-83.

Juusola, M. 2017b. Retkien suunnittelu ja turvallisuus. Teoksessa Suomi, A. & Juusola, M. & Anundi, E. (toim.) Vihreä hoiva ja voima. Koulutuskeskus Artemia. 102-107.

Kangas, M. & Kopisto, K. & Krokfors, L. 2015. Eheyttäminen ja laajentuvat oppimisympäristöt. Teoksessa Cantell, H. (toim.) Näin rakennat monialaisia oppimiskokonaisuuksia. Juva: PS-Kustannus. 37-41.

Karppinen, S.J.A. 2007. Elämyksestä kokemukseen ja oppimiseen. Teoksessa Karppinen, S. & Latomaa, T. (toim.) Seikkaillen elämyksiä. Seikkailukasvatuksen teoriaa ja sovelluksia. Tampere: Lapin yliopistokustannus, 75-98.

Karppinen, S.J.A. & Latomaa, T. 2007. Elämyksestä ja kokemuksesta teoriaa ja käytäntöä. Teoksessa Karppinen, S. & Latomaa, T. (toim.) Seikkaillen elämyksiä. Seikkailukasvatuksen teoriaa ja sovelluksia. Tampere: Lapin yliopistokustannus, 11-20.

Karppinen, S.J.A. & Latomaa, T. 2015. Seikkaillen elämyksiä 3. Suomalainen seikkailupedagogiikka. Vantaa: Lapin yliopistokustannus.

Karvonen, P. 2000. Hyppää pois! Lapsen motoriikan arviointi ja kehittäminen. Tampere: Tammi.

Kokljuschkin, M. 1999. Seikkailuun! Varhaiskasvatuksen seikkailukirja. Tampere: Kirjayhtymä.

Latomaa, T. 2010. Kokemuksen rakentumisesta ja ymmärtämisestä. Teoksessa Latomaa, T. & Karppinen, S. (toim.). Seikkaillen elämyksiä 2. Elämyksen käsitehistoria ja käytäntöä. Tampere: Lapin yliopistokustannus, 82-117.

Lehtonen, T. 1998. Kunnioittava kohtaaminen elämyspedagogisessa työssä. Teoksessa Lehtonen, T. (toim.) Elämän seikkailu. Näkökulmia elämyksellisen ja kokemuksellisen oppimisen kysymyksiin Suomessa. Jyväskylä: Atena Kustannus, 96-107.

Leppänen, M. & Pajunen, A. 2017. Terveysmetsä. Tunnista ja koe elvyttävä luonto. Keuruu: Otava.

Linnossuo, O. 2007. Seikkailukokemusten vaikuttavuuden tutkimus. Teoksessa Karppinen, S. & Latomaa, T. (toim.) Seikkaillen elämyksiä. Seikkailukasvatuksen teoriaa ja sovelluksia. Tampere: Lapin yliopistokustannus, 201-223.

Louhela, V. 2010 Seikkailu opetusmenetelmien monipuolistajana. Teoksessa Latomaa, T. & Karppinen, S. (toim.). Seikkaillen elämyksiä 2. Elämyksen käsitehistoria ja käytäntöä. Tampere: Lapin yliopistokustannus, 150-162.

Koivula, M. 2013. Yhteisöllisyyden rakentuminen päiväkodin arjessa. Teoksessa Marjanen, P. & Marttila, M. & Varsa, M. (toim.) Pienten piirissä. Yhteisöllisyyden merkitys lasten hyvinvoinnille. Juva: PS-Kustannus. 19-46

Norrena, J. 2016. Laaja-alainen osaaminen käytäntöön. Arviointi, opetuksen suunnittelu ja oppilaan ohjaaminen. Keuruu: Edita.

Nurmijärven kunta 2016. Esiopetuksen opetussuunnitelma.

Opetushallitus 2016a. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016. Tampere, Juvenes Print - Suomen Yliopistopaino.

Opetushallitus 2016b. Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2016. Tampere, Juvenes Print - Suomen Yliopistopaino.

Salonen, K. 2010. Mielen luonto. Eko- ja ympäristöpsykologian näkökulma. Helsinki: Green Spot.

Suomi, A. & Juusola, M. 2017a. Vihreän hoivan historia. Teoksessa Suomi, A. & Juusola, M. & Anundi, E. (toim.) Vihreä hoiva ja voima. Koulutuskeskus Artemia. 23-32.

Suomi, A. & Juusola, M. 2017b. Suomalainen kansanviisaus. Teoksessa Suomi, A. & Juusola, M. & Anundi, E. (toim.) Vihreä hoiva ja voima. Koulutuskeskus Artemia. 33-37.

Suomi, A. & Juusola, M. & Anundi, E. 2017. Vihreä hoiva ja voima. Koulutuskeskus Artemia.

Sääkslahti, A. 2015. Liikunta varhaiskasvatuksessa. Juva: PS-Kustannus.

Telemäki, M. 1998a. Kurt Hahn ja elämyspedagogiikka. Teoksessa Lehtonen, T. (toim.) Elämän seikkailu. Näkökulmia elämyksellisen ja kokemuksellisen oppimisen kysymyksiin Suomessa. Jyväskylä: Atena Kustannus, 10-25.

Telemäki, M. 1998b. Johdatus seikkailukasvatuksen teoriaan. Oulu: Oulun yliopistopaino.

Turja, L. 2004. Lapset laadun määrittäjinä ja arvioijina. Teoksessa Kupila, P. (toim.) Arvioidaan yhdessä. Näkökulmia arviointiin varhaiskasvatuksessa. Tampere: Tammi. 9-30.

Sähköiset

Green, M. & Heikkilä, S. & Soulanto, M. & Tuormaa, M. 2014. Kosketa puuta, maista mustikkaa. - Luontopolku lapsille. Luonto-liitto ry. Tulostettu 11.05.2018. <http://www.luonto-liitto.fi/kouluille/luontopolku-lapsille/luontopolku-ohjaajanopas>

Helenius, A. & Lummelahti, L. 2018. Varhaiskasvatus. Perusteita. e-kirja.

Innostun liikkumaan 2018. Motorikan haasteet varhaiskasvatuksessa. http://www.innostunliikkumaan.fi/_file/download/inline/fd9c647d-63a2-487c-a7a8-700c0000ac5a/Motoriikan_haasteet_nettili.pdf

Karppinen, S.J.A. 2005. Seikkailullinen vuosi haastavassa luokassa. Etnografinen toimintatutkimus seikkailu- ja elämyspedagogiikasta. Oulun yliopisto. Viitattu 01.04.2018. <http://jultika.oulu.fi/files/isbn9514277554.pdf>

Kotimaisten kielten keskus ja Kielikone Oy, 2017. Kielitoimiston sanakirja. Viitattu 26.3.2018. <https://www.kielitoimistonsanakirja.fi/netmot.exe?motportal=80>

Lepsämän päiväkotit 2016. Esiopetuksen vuosisuunnitelma 2016-17. Viitattu 1.12.2017. http://www.nurmijarvi.fi/filebank/17024-Lepsaman_pk_esiopetuksen_toimintasuunnitelma_2016_2017.pdf

Liinu. Hankkeen tavoitteet. Nurmijärven kunta. Viitattu 24.5.2018. https://www.nurmijarvi.fi/perhe_ja_hyvinvointi/varhaiskasvatus/kunnallinen_varhaiskasvatus/liinu

MLL 2018. Ryhmyttäminen peruskoulussa. Viitattu 3.6.2018. <https://www.mll.fi/ammattilaisille/kouluille-ja-oppilaitoksille/ryhmayttaminen/ryhmayttaminen-peruskoulussa/>

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016. Iloa, leikkiä ja yhdessä tekemistä. Varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suositukset. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2016:21. Helsinki: Lönnberg Print & Promo. <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75405/OKM21.pdf>

Opetushallitus a. Esiopetus. Viitattu 6.1.2018. http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/esiopetus

Opetushallitus b. Esiopetuksen järjestäminen. Viitattu 6.1.2018. http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/esiopetus/esiopetuksen_jarjestaminen

Outward Bound Finland 2017. Elämyspedagogiikka. Viitattu 27.3.2018. <https://www.outwardbound.fi/outwardbound-finland/elamyspedagogiikka/>

Parikka-Nihti, M. & Suomela, L. 2014. Iloa ja ihmettelyä - Ympäristökasvatus varhaislapsuudessa. Uudistettu painos. e-kirja.

Suomen nuorisokeskukset 2018. Seikkailukasvatus. Viitattu 28.3.2018. <http://www.snk.fi/seikkailukasvatus/>

Taulukot

Taulukko 1: Seikkailukasvatus laaja-alaisen osaamisen mahdollistajana.	20
Taulukko 2: Oppimisen osa-alueet osana seikkailukasvatusta.	21
Taulukko 3 Seikkailujen tavoitteisiin vastaaminen.	61
Taulukko 4 Seikkailun turvallisuuden ja johdonmukaisuuden toteutuminen sekä lasten kehitystason huomioiminen seikkailuissa, annettujen vastausten keskiarvo.	62
Taulukko 5 Kasvattajien kokemukset seikkailusta.	63
Taulukko 6 Arviointimenetelmät	64

Liitteet

Liite 1: Hyvä huoltaja.	78
Liite 2 Arviointilomake lastentarhanopettaja.....	79
Liite 3 Arviointilomake lastenhoitaja.....	80
Liite 4 Salasana hukassa -seikkailun kirje lapsille.....	81
Liite 5 Korttelikoodauksen kirje lapsille	82
Liite 6 Shamaanin apuna -seikkailun kirje lapsille	83
Liite 7 Geokätkön koordinaatit -seikkailun kirje lapsille	84

Liite 1: Hyvä huoltaja.

Teen Lepsämän päiväkodin esikouluryhmissä (Ilvekset ja Oravat) opinnäytetyötä aiheesta, kuinka seikkailukasvatuksella voidaan vastata uuden Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 asettamiin tavoitteisiin ja oppimisen osa-alueisiin. Seikkailukasvatus on tavoitteellista, turvallista ja suunnitelmallista elämysten ja toiminnan hyödyntämistä, jonka tarkoituksena on tukea lapsen kasvua, oppimista ja hyvinvointia kokemuksellisen oppimisen avulla. Toiminnassa hyödynnetään seikkailullisia elementtejä ja se tapahtuu päiväkodin lähiympäristössä. Opinnäytetyöni on määrä valmistua elokuussa 2018.

Opinnäytetyössäni en mainitse lasten nimiä, sukupuolia tai muita tietoja, joista lapsen voisi tunnistaa. En myöskään käytä työssäni valokuvia, joissa lapset esiintyvät. Huolehdin työtä tehdessäni, että jokaisen *lapsen anonymius säilyy*. Opinnäytetyössäni lapset ovat toimijan roolissa ja vain heidän kommenttejaan toiminnan mielekkyydestä (ilman tunnistetietoja) tulen hyödyntämään palautteena toiminnan onnistumisesta.

Osana toimintaa toteutamme pedagogista dokumentointia lasten itsensä ottamien kuvien avulla (päiväkodin Ipadit). Kuvien avulla lapset pystyvät paremmin havainnollistamaan ja kertomaan, mikä oli itselleen merkityksellistä toiminnassa. Kuvat jäävät Lepsämän päiväkodin käyttöön. En lataa tai tallenna kuvia omaan käyttööni enkä julkaise niitä työssäni.

Seikkailemme lasten kanssa yhteensä viisi kertaa: **24.-26.4. sekä 8.5. ja 15.5.**

Keväisin terveisin Nina Suutari, Ito-sosionomi-opiskelija, Tikkurilan amk

nina.suutari@student.laurea.fi

Lapsen nimi: _____

- Lapseni saa osallistua seikkailupäiviin ja opinnäytetyöhöni liittyvään toimintaan.
- Lapseni saa esiintyä pedagogisessa dokumentoinnissa käytettävissä kuvissa, jotka jäävät vain päiväkodin käyttöön.
- En halua lapseni osallistuvan seikkailukasvatukseen.
- Lapseni ei saa esiintyä valokuvissa.

Liite 2 Arviointilomake lastentarhanopettaja

SEIKKAILUKASVATUS

Ympyröi jokaisen alapuolella luetellun väittämän oikealta puolelta numero, joka kuvaa parhaiten, oletko väittämän kanssa samaa vai eri mieltä.

1= eri mieltä, 5= samaa mieltä.

Toimintakerran päivämäärä:	Asteikko				
	Eri mieltä				Samaa mieltä
1. Lapset osallistuivat innokkaasti.	1	2	3	4	5
2. Seikkailu oli lapsista mielenkiintoinen.	1	2	3	4	5
3. Toiminta vastasi pedagogiseen tavoitealueeseen.	1	2	3	4	5
4. Seikkailu oli sopivan haastava lapsille.	1	2	3	4	5
5. Seikkailu oli turvallisesti toteutettu.	1	2	3	4	5
6. Seikkailu oli johdonmukainen kokonaisuus.	1	2	3	4	5
7. Seikkailussa toteutui laaja-alainen osaaminen.	1	2	3	4	5
8. Lasten osallisuus ja kiinnostuksen kohteet oli huomioitu seikkailussa.	1	2	3	4	5
9. Koin itse seikkailun innostavaksi ja mielenkiintoiseksi.	1	2	3	4	5
10. Voisin toteuttaa seikkailun uudestaan työssäni.	1	2	3	4	5

Onko sinulla parannusehdotuksia toteutettuun seikkailuun?

Näetkö esteitä seikkailun uudelleen toteutukselle?

Muita ajatuksia?

Liite 3 Arviointilomake lastenhoitaja

SEIKKAILUKASVATUS

Ympyröi jokaisen alapuolella luetellun väittämän oikealta puolelta numero, joka kuvaa parhaiten, oletko väittämän kanssa samaa vai eri mieltä.

1= eri mieltä, 5= samaa mieltä.

Toimintakerran päivämäärä:	Asteikko				
	Eri mieltä				Samaa mieltä
1. Lapset osallistuivat innokkaasti.	1	2	3	4	5
2. Seikkailu oli lapsista mielenkiintoinen.	1	2	3	4	5
3. Seikkailu oli sopivan haastava lapsille.	1	2	3	4	5
4. Seikkailu oli turvallisesti toteutettu.	1	2	3	4	5
5. Seikkailu oli johdonmukainen kokonaisuus.	1	2	3	4	5
6. Koin itse seikkailun innostavaksi ja mielenkiintoiseksi.	1	2	3	4	5
7. Voisin toteuttaa seikkailun uudestaan työssäni.	1	2	3	4	5

Onko sinulla parannusehdotuksia toteutettuun seikkailuun?

Näetkö esteitä seikkailun uudelleen toteutukselle?

Muita ajatuksia?

Liite 4 Salasana hukassa -seikkailun kirje lapsille

Eskarilaiset auttakaa!

Päämajamme ovi on lukittuna ja olen unohtanut salasanan. En pääse sisään hakemaan kultaisia aseita, joita tarvitsen Overlordin päihittämiseen. Kirjoitin salasanan paperille hieroglyfeinä, mutta nyt en löydä paperia mistään.

Viime yönä heräsin kesken unieni, kun katoltani kuului kova rapina ja työhuoneeni ikkuna kolahti. Juoksin kovaa vauhtia katsomaan, kuka ikkunasta tuli sisään, mutta näin vain mustan viitan vilahtavan ikkunan ulkopuolella ja varas katosi yöhön. Lähetin Flamen ja Wispin varkaan perään, mutta nyt lohikäärmeetkin ovat kadonneet.

Epäilen varkaan vieneen käärön, jossa salasana oli. Seurasin varkaan jalanjälkiä läheiseen metsään, mutten uskaltanut yksin sukeltaa metsän siimekseen. Siksi pyydän teitä eskarilaisia auttamaan minua. Auttaisitteko minua etsimään käärön, jossa on hieroglyfien merkitys kerrottu ja muistaisin jälleen päämajan salasanan?

Uskallatteko te sukeltaa metsään selvittämään hieroglyfien salan?

Terveisin

Mestari Wu

Liite 5 Korttelikoodauksen kirje lapsille

PRRR PRRR! Proseffori Muttisen puhelin pirisee vaativasti pöydällä. Muttinen kömpii silmät sikkuralla ylös sängystään ja ihmettelee, kuka näin aikaisin aamulla hänelle soittaa.

- Haloo, kuka siellä?

Puhelimessa on hiljaista. Taustalta kuuluu vain vaimeaa kolinaa ja lonksutusta.

- Haloo, onko siellä ketään?

- Ha oo, ha oo! Kuu eeko kukaan! KLINK KLINK KLONK! Minussa on jokin vikana. RÄTS!!! Vatsani ko isee eikä puheesta saa se vää. Kuu etteko tuon ko inan? BOJOING!

- Kuka siellä oikein on? Roope Robottiko?

- No minähän se! Rasvasin aamulla hammasrattaitani ja yhtäkkiä a koi karmea ko ina ja ki linä!

- Voi ei! Irtosiko sinulta taas aakkosmutteri? Kuulostat siltä.

- Taisi irrota. Mutta en öydä uutta mistään.

- Odota siellä, tulen pikaisesti auttamaan!

Professori Muttinen loikkaa housuihinsa ja ryntää ovesta ulos. Juuri, kun ulko-ovi pamahtaa kiinni, hän tajuaa, että silmälasit jäivät sisälle.

- Voi ei! Millä minä nyt löydän kadonneet varaosat! Taidan tarvita avukseni eskarilaisten super-tarkkoja silmiä! Auttaisitteko minua etsimään tarvittavat varaosat?

Liite 6 Shamaanin apuna -seikkailun kirje lapsille

from: shamaani@noitalaakso.fi
 to: lepsaman.paivakoti@nurmijarvi.fi
 Pvm: 24.4.2018
 Aihe: Shamaanin rumpu

Nyt minä olen kiipelissä!!! Kuljin metsässä ajatuksissani, kun näin puiden varjoissa liikettä. Lähdin seuraamaan hahmoa, jonka vilaukselta näin. Voi minua. Tuo hahmo oli Ajattara eli metsänhaltija ja hän johdatti minut metsänpeittoon. Olen pahemman kerran eksyksissä. Ainoa keino pelastaa minut on maalata metsän taikakalliolle noitarumpuja. Rumpuja paukuttamalla saa ajettua Ajattaran tiehensä ja vapauden hänen lumouksestaan. Tarvitsen suuresti teidän eskarilaisten apua! Uhmaatteko Ajattaraa ja kiirehditte taikakalliolle maalaamaan, jotta vapaudun?

Terveisin
 Shamaani

P.S. Olkaa
 Heillä on

nälkäisille. Uskotteko, kun kerron, että he käyttävä isoja kiviä jalkapalloinaan?

Lisäksi haistan mörön yököttävän lemun. Se löyhähtää tuulen mukana välillä nenääni. Mörkö ei siis ole kaukana.

todella varovaisia. Läheltäni kuuluu jättiläisten mölinää.
 jalkapallopeli meneillään ja he kuulostavat myös jo

Liite 7 Geokätkön koordinaatit -seikkailun kirje lapsille

Heippa eskarilaiset!

Tein ihan uuden geokätkön läheiseen leikkipuistoon. Olin juuri merkitsemässä kätkön koordinaatteja muistiin, kun tuuli tempaisi laput kädestäni. Nyt ne ovat hujan hajan pitkin leikkipuistoa! Äitienpäivä lähestyy ja oli tarkoitus, että pääsette äidin kanssa etsimään, mitä olen geokätköön piilottanut. Miten ihmeessä te nyt tiedätte, mihin kätkö on piilotettu?

Näin työmiehen laittamassa keinuja puistoon ja sain häneltä kartan leikkipuistosta. Työmies oli nähnyt outoja numeroita pitkin puistoa ja hän oli merkannut numeroiden paikat karttaan. Voisivatko ne olla kadonneita koordinaatin palasia?

Auttakaan minua eskarit! Annan teille työmieheltä saamani kartan. Saatteko selville geokätkön koordinaatin?

Terveisin

Gabriel Geo de Kätkö